

VALTIOKONTTORIN JULKAISUJA | VASTUULLISUUS 10/2022

Yhteistyötä kestävä tulevaisuuden raken- tamiseksi

Yhteenveto ministeriöiden, virastojen ja laitosten vastuullisuusrapor-
teista vuodelta 2021

Toiseen painokseen tehty tarkennus sivulle 43.

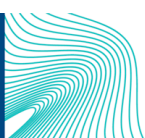

Vastuullisuus
näkyväksi

Valtiokonttori
Statskontoret
State Treasury

Kuvailulehti

Julkaisija: Valtiokonttori		Julkaisupäivämäärä: 5.10.2022	
Tekijät: Katri Kanerva ja Viola Luukkala		Julkaisun teema: Vastuullisuus	
Julkaisun nimi: Yhteistyötä kestävä tulevaisuuden rakentamiseksi		ISSN/ISBN: ISSN 2489-4761, ISSN 2953-8432 / ISBN 978-951-53-3856-3	
Tiivistelmä: Valtiokonttori julkaisi syyskuussa 2021 ohjeen vastuullisuusraportoinnista. Ohjeessa kaikkia ministeriöitä, virastoja ja laitoksia kannustetaan laatimaan vuosittain vastuullisuusraportti vuodesta 2021 alkaen. Ohjeessa kuvataan yhtenäinen viitekehys valtionhallinnon vastuullisuusraportoinnille. Kehyksessä hyödynnetään Yhdistyneiden kansakuntien (YK) Agenda2030-toimintaohjelman 17 kestävä kehityksen tavoitetta. Vastuullisuusraporteissa organisaatiot kuvaavat, miten ne omalla toiminnallaan edesauttavat itse valitsemiensa 3–5 YK:n kestävä kehityksen tavoitteiden toteutumista (toiminnan kädenjälki) ja sitä, miten ne huolehtivat toiminnastaan aiheutuvista suorista vaikutuksista toimintaympäristöönsä (toiminnan jalanjälki). Tässä yhteenvedossa on koottu yhteen ne vuotta 2021 käsittelevät vastuullisuusraportit, jotka on julkaistu viimeistään heinäkuussa 2022 ja joista on ilmoitettu Valtiokonttorille. Valtion ministeriöistä, virastoista ja laitoksista 46 ja muista julkisen hallinnon organisaatioista kolme julkaisi raportin. Vuoden 2021 vastuullisuusraportti oli ensimmäinen 91 prosentille näistä organisaatioista. Valtion kirjanpitoyksiköistä 43, eli 67 prosenttia 64 kirjanpitoyksiköstä, julkaisi vastuullisuusraportin. Kaksi kirjanpitoyksikköä laati yhteisen raportin ja kolmessa kirjanpitoyksikössä laadittiin useampi kuin yksi raportti. Valtiokonttorin ohjeen mukaan vastuullisuusraportin voi laatia hallinnonala-, virasto- tai kirjanpitoyksikkötasolla. Raportteja julkaistiin lähes kaikilta hallinnonaloilta. Kaikki Agenda2030-toimintaohjelman 17 kestävä kehityksen tavoitetta tulivat tunnistetuiksi vastuullisuusraporteissa osaksi toiminnan kädenjälkeä. Tämän havainnon perusteella valtionhallinnolla kokonaisuutena tarkasteltuna on toiminnassaan mahdollisuus edistää toimintaohjelmaa laajasti. Useimmin tunnistettiin tavoitteet 12 (Vastuullista kuluttamista), 16 (Rauha, oikeudenmukaisuus ja hyvä hallinto) ja 13 (Ilmastotekojä). Valtaosassa raporteissa kuvattiin myös toiminnan jalanjälkeä, eli niitä toimin-nasta aiheutuvia suoria vaikutuksia toimintaympäristöön, joihin organisaatio voi itse vaikuttaa. Useimmin raporteilla mainittiin toiminnasta aiheutuvat ekologiset vaikutukset, joista hankintojen, toimitilojen ja matkustuksen aiheuttamat vaikutukset mainittiin useimmin. Myös sosiaalisista (henkilöstöpolitiikka) ja taloudellisista suorista vaikutuksista (hankinnat, budjetointi ja rahoitusrakenne) kerrottiin raporteilla. Vastuullinen toiminta ja kestävä kehityksen varmistaminen ovat kaikkien yhteiskunnallisten toimijoiden vastuulla. Vastuullisuusraportointi valtionhallinnossa tarjoaa työkalun avoimeen tietoon sekä oman toiminnan kehittymisen seurantaan. Jatkuesaan tulevaisuudessa säännöllisenä vastuullisuusraportointi tukee sidosryhmien tietotarpeita, yhteiskunnan läpinäkyvyyttä kestävä kehityksen edistämisen osalta sekä valtionhallinnon organisaatioiden työtä kestävä tulevaisuuden rakentamisessa. Valtiokonttori tukee jatkossakin ministeriöitä, virastoja ja laitoksia vastuullisuusraportoinnissa ja tukee osaltaan valtionhallinnon vastuullisuusjärjestelmän kehittämistä. Työpajat, keskustelutapahtumat ja muut valtionhallinnon vastuullisuusverkoston tapahtumat jatkuvat myös tulevaisuudessa. Verkostoon voi ilmoittautua mukaan ottamalla yhteyttä vastuullisuusraportointi@valtiokonttori.fi.			
Asiasanat:		vastuullisuusraportointi, kestävä kehitys, agenda2030, vaikuttavuus, vastuullisuus	
Kieli:	suomi	Sivumäärä:	62
Julkaisujen jakelu:	Valtiokonttori		

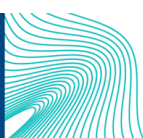

Yhteenvedossa käytetyt termit ja lyhenteet

Tässä yhteenvedossa ja Valtiokonttorin raportointiohjeessa on käytetty sanaan vastuullisuus pohjautuvia termejä, kuten vastuullisuusraportointi ja vastuullisuustyö. Alan termistö ei ole vielä vakiintunut, ja tulevaisuudessa termivalintoja saatetaan joutua arvioimaan uudestaan. Yhteenvedossa termejä vastuullisuus ja kestävän kehityksen edistäminen käytetään synonyymeinä.

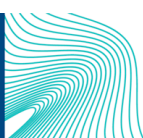
Tässä raportissa on käytetty seuraavia lyhenteitä:

Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskus	ARA
Geologian tutkimuskeskus	GTK
liikenne- ja viestintäministeriö	LVM
Liikenne- ja viestintävirasto	Traficom
Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus	Fimea
Maanmittauslaitos	MML
Näkövammaisten kirjasto	Celia
opetus- ja kulttuuriministeriö	OKM
Opetushallitus	OPH
Rikosseuraamuslaitos	Rise
sisäministeriö	SM
Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto	Valvira
sosiaali- ja terveysministeriö	STM
Suojelupoliisi	Supo
Suomen ympäristökeskus	SYKE
Säteilyturvakeskus	STUK
Taiteen edistämiskeskus	Taike
Terveyden ja hyvinvoinnin laitos	THL
Turvallisuus- ja kemikaalivirasto	Tukes
työ- ja elinkeinoministeriö	TEM
ulkoministeriö	UM
Valtion talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskus	Palkeet
Valtion tieto- ja viestintätekniikkakeskus	Valtori
valtioneuvoston kanslia	VNK

Sisällysluettelo

Yhteenvedossa käytetyt termit ja lyhenteet	3
1 Vastuullisuusraporteissa valtionhallinnon vastuullisuustyö näkyväksi	6
2 Vastuullisuusraportointi käynnistynyt kaikilla hallinnonaloilla	9
3 Valtionhallinto edistää laajasti YK:n kestävän kehityksen tavoitteita.....	12
3.1 Tunnistetut kestävän kehityksen tavoitteet hallinnonaloittain.....	14
3.2 Valtionhallinnon kädenjälki suhteessa Agenda2030-toimintaohjelman edistymiseen	21
4 Vastuullisuustyön etenemiselle on asetettu tavoitteita.....	22
4.1 Työtä ohjaavat suunnitelmat, strategiat ja sopimukset	22
4.2 Konkreettiset seurattavat tavoitteet.....	24
5 Mittarit seuraamaan edistymistä ja antamaan suuntaa työlle	24
6 Toiminnan kädenjälki kestävän kehityksen tavoitteiden edistämiseksi	25
6.1 Ei köyhyyttä – tavoite 1	26
6.2 Ei nälkää – tavoite 2	26
6.3 Terveysttä ja hyvinvointia – tavoite 3	28
6.4 Hyvä koulutus – tavoite 4	29
6.5 Sukupuolten tasa-arvo – tavoite 5.....	31
6.6 Puhdas vesi ja sanitaatio – tavoite 6	33
6.7 Edullista ja puhdasta energiaa – tavoite 7	34
6.8 Ihmisarvoista työtä ja talouskasvua – tavoite 8	35
6.9 Kestävää teollisuutta, innovaatioita ja infrastruktuuria – tavoite 9.....	37
6.10 Eriarvoisuuden vähentäminen – tavoite 10	39
6.11 Kestävät kaupungit ja yhteisöt – tavoite 11	40
6.12 Vastuullista kuluttamista – tavoite 12	42
6.13 Ilmastotekoja – tavoite 13	44
6.14 Vedenalainen elämä – tavoite 14.....	46
6.15 Maanpäällinen elämä – tavoite 15.....	46
6.16 Rauhaa ja oikeudenmukaisuutta, hyvä hallinto – tavoite 16	47
6.17 Yhteistyö ja kumppanuus – tavoite 17.....	50
7 Toiminnan jalanjäljen huomioiminen	51
7.1 Toiminnan ekologiset vaikutukset	52
7.2 Toiminnan sosiaaliset vaikutukset.....	53
7.3 Toiminnan taloudelliset vaikutukset.....	54
8 Muut julkisen hallinnon vastuullisuusraportit.....	54
9 Raporttien toteutus.....	56
9.1 Raporttien laadintavastuu ja johdon sitoutuminen	57
9.2 Raporttien toteutusmuoto ja laajuus.....	57
10 Ajatuksia tulevien vuosien vastuullisuusraporttien suunnitteluun	59

10.1	Raportoinnin tason valinta	59
10.2	Toiminnan tavoitteellisuus ja mittaaminen	60
10.3	Raportin toteuttaminen käytännössä	61
11	Lopuksi	61
	Liitteet	63
	Liite 1 Kestävän kehityksen toimintaohjelman Agenda 2030 tavoitteet ja alatavoitteet	63

Ohjeita lukijalle

Lukijan taustatiedoista ja kiinnostuksesta riippuen tätä raporttia voi lukea eri tavoin ja halutessaan keskittyä vain tiettyihin raportin osiin. Tämän yhteenvedon tiivistelmän lisäksi nopean yleiskäsityksen vuoden 2021 vastuullisuusraporttien sisällöstä saa tutustumalla Valtiokonttorin laatimaan visualisoituun tiivistelmään (pdf).

Tämän raportin ensimmäisessä luvussa luodaan lyhyt taustoitus valtionhallinnon vastuullisuusraportoinnin yhteiseen viitekehykseen ja sen tavoitteisiin.

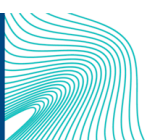
Toisesta luvusta alkaen käsitellään vuoden 2021 vastuullisuusraportteja. Toisessa luvussa tarkastellaan julkaistujen raporttien määrää ja jakaumaa hallinnonaloittain sekä sitä organisaatiotasoa, jolla raportit on laadittu. Kolmannessa luvussa keskitytään tarkastelemaan, mitä YK:n kestävän kehityksen tavoitteita valtionhallinnon organisaatiot voivat raporttiansa perusteella edistää. Neljännessä luvussa tarkastellaan vastuullisuusustyölle asetettuja tavoitteita ja viidennessä raportoinnissa hyödynnettyjä mittareita.

Kuudennessä luvussa tarkastellaan jokaista YK:n kestävän kehityksen tavoitetta sen valossa, miten valtionhallinnossa on kutakin tavoitetta edistetty vuoden 2021 raporttien perusteella. Luku on laaja ja lukija voi halutessaan keskittyä vain tiettyihin alalukuihin niiltä osin kuin tietyt kestävän kehityksen tavoitteet häntä kiinnostavat.

Seitsemännessä luvussa tarkastellaan organisaatioiden toiminnasta aiheutunutta jalanjälkeä ja luvussa kahdeksan muiden valtionhallinnon organisaatioiden kuin ministeriöiden, virastojen ja laitosten vastuullisuusraportteja. Yhdeksännessä luvussa luodaan katsaus vuoden 2021 raporttien konkreettiseen toteutustapaan.

Lopuksi luvussa 10 pohditaan ensimmäisten yhteisen viitekehyksen mukaisesti laadittujen vastuullisuusraporttien pohjalta, mihin valtionhallinnon organisaatioiden kannattaa tulevissa vastuullisuusraporteissaan kiinnittää huomiota. Luvussa 11 esitetään viimeiset kokoavat johtopäätökset vuoden 2021 raporttien perusteella.

Tässä yhteenvetoraportissa ja Valtiokonttorin raportointiohjeessa on käytetty sanaan vastuullisuus pohjautuvia termejä, kuten vastuullisuusraportointi ja vastuullisuus työ. Alan termistö ei ole vielä vakiintunut ja tulevaisuudessa termivalintoja arvioidaan uudelleen sitä mukaa, kun termistö kehittyy. Yhteenvedossa termejä vastuullisuus ja kestävän kehityksen edistäminen käytetään synonyymeinä.

1

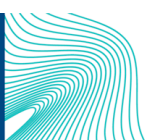
Vastuullisuusraporteissa valtionhallinnon vastuullisuustyö näkyväksi

Keväällä 2022 moni valtion ministeriö, virasto ja laitos julkaisi ensimmäistä kertaa vastuullisuusraportin koskien toimintaansa menneenä vuonna 2021. Jotkin valtionhallinnon organisaatiot olivat jo aikaisemmin laatineet oman vastuullisuusraporttinsa, mutta kevään 2022 aikana raportoinnista tuli yleisempää ja samalla yhtenäisempää. Vastuullisuusraportoinnin yleistymisen taustalla on useita syitä, kuten kestävään kehitykseen ja yhteiskunnallisten toimijoiden vastuullisuuteen yhä voimakkaammin kiinnitetty huomio sekä julkinen keskustelu. Valtionhallinnon vastuullisuusraporttien laadintaan on vaikuttanut myös Valtiokonttorin kaikille valtion ministeriöille, virastoille ja laitoksille antama suositus laatia toiminnastaan vuosittainen vastuullisuusraportti hyödyntäen Valtiokonttorin laatimaa ohjetta valtionhallinnon yhtenäisestä vastuullisuusraportoinnin viitekehyksestä.

Valtionhallintoon kuuluvat ministeriöt ja niiden alaiset virastot ja laitokset. Valtionhallinnon hierarkiaa visualisoiva raportti sekä sanastoa ja selittäviä tekstejä on saatavilla osoitteessa tutkihallintoa.fi. Myös osoitteessa suomi.fi on saatavilla tietoa valtion keskushallinnosta.

Valtionhallinnon yhteinen ja yhtenäinen ohje raportoida toiminnan vastuullisuudesta rakentuu YK:n Agenda2030-toimintaohjelman 17 kestävästä kehityksen tavoitteesta viitekehykselle. Muiden YK:n jäsenmaiden tavoin Suomi on kansakuntana sitoutunut toimintaohjelmassa esitettyjen tavoitteiden saavuttamiseen vuoteen 2030 mennessä. Toimintaohjelmassa esitetyt kestävä kehityksen tavoitteet kattavat monipuolisuudessaan ja -ulotteisuudessaan merkittävän osan globaaleista haasteista kestävä tulevaisuuden tiellä. Näiden tavoitteiden joukosta jokaiselle Suomen valtionhallinnon organisaatiolle on löydettävissä osa-alue, jota voidaan kehittää aiempaa kestävämmäksi ja vastuullisemmaksi. Näin ollen voisi olettaa, että laaja-alaisen tehtäviensä kautta Suomen valtionhallinnolla kokonaisuutena on mahdollisuus edistää kaikkia Agenda2030 -toimintaohjelman tavoitteita. Tämän oletuksen tueksi on julkaistujen vastuullisuusraporttien perusteella näyttöä, johon perehdymme tarkemmin tässä raportissa.

Valtionhallinnon yhteisen raportoinnin viitekehyksen tarjoaman mallin mukaan raportoiva organisaatio kuvaa toimintaansa kahden keskeisen käsitteen, toiminnan **kädenjäljen ja jalanjäljen**, avulla. Toiminnan kädenjäljellä tarkoitetaan tässä viitekehyksessä organisaation omalla ydintoiminnalla ja siihen liittyvillä valinnoilla aikaansaatuja positiivisia vaikutuksia tunnistettuihin Agenda2030-toimintaohjelman kestävä kehityksen tavoitteisiin. Keskeistä raportoinnin viitekehyksessä on, että jokainen organisaatio ei raportoi siitä, miten se toiminnallaan edistää kaikkia 17 toimintaohjelman tavoitetta. Sen sijaan organisaation tulisi ennen varsinaista raportin laadintaa tunnistaa kolmesta viiteen (3–5 kpl) YK:n kestävä kehityksen tavoitetta, joiden saavuttamista se voi omalla toiminnallaan merkittävimmin edistää. Tämä valinta ohjaa organisaation tunnistamaan oman toimintansa merkittävimmän vaikuttavuuden yhteiskunnallisella tasolla ja keskittymään sen maksimointiin. Rajausta ei poissulje sitä, että organisaatio voi toimillaan edistää myös sellaisia kestävä

kehityksen tavoitteita, joita ei vastuullisuusraportissa erikseen nosteta esiin. Merkittävimpään vaikuttavuuteen keskittyminen auttaa käyttämään rajallisia resursseja niin organisaation ydintoiminnassa kuin vastuullisuusraportin laatimisessa niihin osa-alueisiin, joilla on merkittävintä vaikuttavuutta.

Toisella viitekehyksen keskeisellä käsitteellä, toiminnan jalanjäljellä, kuvataan raportoivan organisaation olemassaolosta ja toiminnan käynnissä pitämisestä aiheutuvia suoria vaikutuksia sen toimintaympäristöön. Toiminnan jalanjäljen kuvaamiseksi on usein hyödynnetty toiminnan vaikutusten kolmijakoa ekologiin, sosiaaliin ja taloudellisiin vaikutuksiin. Jalanjäljen käsite ohjaa tavoittelemaan negatiivisten vaikutusten vähentämistä – jalanjäljen pienentämistä, mihin tuleekin pyrkiä. Jalanjäljen pienentämiseksi tulee vähentää negatiivisia vaikutuksia, esimerkiksi

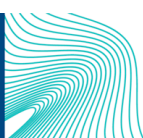
- ekologisia vähentämällä toiminnasta syntyviä päästöjä ja luontokatoa,
- sosiaalisia huolehtimalla henkilöstön, asiakkaiden ja sidosryhmien hyvinvoinnista sekä
- taloudellisia huolehtimalla käytettävissä olevien yhteisten varojen avoimesta ja tarkoituksenmukaisesta käytöstä.

Valtionhallinnon ministeriöillä, virastoilla ja laitoksilla on lakisääteisiä tehtäviä ja monessa suhteessa rajatut toimintamahdollisuudet. Raportointiviitekehyksessä käytettyjen toiminnan kädenjäljen ja jalanjäljen käsitteiden tarkoituksena on erotella valtionhallinnon organisaatioiden toiminnasta eri tasoja, joilla voidaan edistää kestävästä kehitystä ja vastuullista toimintaa. Suomalaisessa yhteiskunnassa valtionhallinnon organisaatioilla on merkittävää vaikuttavuutta yhteiskunnan toimintaan. Kiinnittämällä huomiota omien tehtävien toteutustapaan ja työssä tehtäviin valintoihin, kaikilla toiminnan tasoilla voidaan pohtia vaikuttavuutta kestävästä kehityksen haasteiden ratkaisemiseksi.

Joissain tilanteissa saattaa olla hankala erottaa toisistaan toiminnan kädenjälkeä ja jalanjälkeä – jokin valtionhallinnon organisaatio saattaa kyetä vaikuttamaan merkittävällä tavalla tietyn kestävästä kehityksen tavoitteen saavuttamiseen yhteiskunnallisella tasolla, kun taas toinen edistää samaa tavoitetta vaikakapa oman, muutaman sadan hengen henkilöstönsä kautta. Kyse ei ole organisaatioiden keskinäisestä kilpailusta. Olennaista on, että jokainen organisaatio hahmottaa ne kestävästä kehityksen haasteet, joihin se voi merkittävimmin vaikuttaa ja kasvattaa näiden kohdalla kädenjälkeään. Samalla jokaisen tulisi huolehtia omasta jalanjäljestään, eli siitä, ettei toimintaympäristöön aiheutuisi negatiivisia vaikutuksia organisaation olemassaolon seurauksena.

Valtiokonttorin ohjeeseen Vastuullisuusraportointi valtionhallinnossa voi tutustua [Valtiokonttorin verkkosivuilla](#).

Vastuullisuusraportin laatiminen ei ole itseisarvo, vaikka raportointi eri muodoissaan on yleistynyt suomalaisen yhteiskunnan eri toimijoiden parissa merkittävästi viime vuosien aikana. Vastuullisuusraportti on ennen kaikkea yksi työväline, jolla organisaatio voi vauhdittaa ja seurata osuuttaan yhteisestä jae-tusta vastuusta kestävästä tulevaisuuden rakentamiseksi. Valtionhallinnon

vastuullisuusraportoinnissa on hyödynnetty sanaparia ”vastuullisuus näkyväksi” havainnollistamaan raportoinnin kahta keskeisintä tavoitetta:

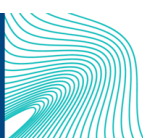
1. Kiinnittää huomiota oman organisaation ydintoiminnan ja sen työntekijöiden panokseen kestävän kehityksen luomisessa. Vastuullisuusraporttiin koottavien tietojen kokoaminen ja raportoinnin toistuminen vuosittain ohjaa organisaation seuraamaan ja ottamaan kantaa oman toiminnan vaikuttavuuden kehittymiseen.
2. Kertoa avoimesti ja läpinäkyvästi muulle yhteiskunnalle siitä, miten valtionhallinnon organisaatiot toiminnallaan pyrkivät edistämään kestävää kehitystä.

Valtionhallinnon organisaatioiden olemassaolon perusteluna on yhteiskunnan toimivuuden varmistaminen. Kaikilla organisaatioilla onkin niille osoitettuja laakisääteisiä tehtäviä. Vaikka toimintaa ei yritysmaailman tavoin ohjaa voitonmaksimointi ja tehtäväkenttä on monilla organisaatioilla rajattu, ei valtionhallinnon organisaatioiden toiminta automaattisesti ole kestävää kehitystä edistävää. Ainakaan kaikkea potentiaalista vaikuttavuutta kestävän kehityksen edistämiseksi ei saada käyttöön, jos vastuullisuuden näkökulmiin ei erikseen kiinnitetä huomiota kaikilla organisaation toiminnan eri tasoilla. Valtionhallinnon organisaatioilla on merkittävää vaikuttavuutta yhteiskunnan eri osa-alueisiin. Virkamiehillä on toimintatavoillaan ja tekemillään päätöksillä mahdollisuus vaikuttaa kestävään kehitykseen. Vastuullisuusraportti on työväline vaikutusmahdollisuuksien käyttöönoton vauhdittamiseksi, mutta yksin raportin laatiminen ei kestävän kehityksen edistämistä varmista.

Tämä käsilläsi oleva raportti on yhteenveto niistä ministeriöiden, virastojen ja laitosten vastuullisuusraporteista vuodelta 2021, joiden julkaisusta on ilmoitettu Valtiokonttorille viimeistään heinäkuun 2022 aikana. Raportissa kootaan yhteen valtionhallinnon organisaatioiden vastuullisuusraporteissaan esille tuomat teemat ja näkökulmat ja pyritään luomaan mahdollisimman kattava kuva siitä työstä, jolla valtionhallinnon organisaatiot omalta osaltaan ovat rakentamassa kestävää tulevaisuutta. Tässä yhteenvetoraportissa keskitytään siihen, mitä valtionhallinnon organisaatiot ovat raporteissaan kuvanneet omasta toiminnastaan ja sen vaikuttavuudesta kestävän kehityksen haasteisiin. Yhteenvetoon tarkoituksena ei ole olla valtionhallinnon vastuullisuusraporttien tarkastuskertomus, niiden arviointi eikä varmennus. Valtionhallinnon vastuullisuusraportit eivät ole osa virallisraportointia. Valtiokonttorin ohjeessa esitetty valtionhallinnon yhteinen vastuullisuusraportoinnin viitekehys onkin Valtiokonttorin antama suositus ministeriöille, virastoille ja laitoksille.

Linkit valtionhallinnon organisaatioiden vastuullisuusraportteihin on julkaistu [Valtiokonttorin verkkosivuilla](#).

Valtiokonttori suosittaa, että ministeriöt, virastot ja laitokset laativat jatkossa toiminnastaan vastuullisuusraportin vuosittain mahdollisimman johdonmukaisella tavalla. Näin toiminnan vaikuttavuutta suhteessa kestävän kehityksen tavoitteiden edistämiseen voidaan seurata säännöllisesti. Valtiokonttori aikoo myös tulevana vuosina laatia tämän raportin kaltaisen valtioneuvoston yhteenvetoon julkaistusta vastuullisuusraporteista. Kuten yhteisen ja yhtenäisen

viitekehyksen mukaan laaditut vastuullisuusraportit, niin myös tämä yhteenveto on ensimmäinen laatuaan. Ajatukset ja kommentit yhteenvetoraportin parantamiseksi ovat lämpimästi tervetulleita.

2 Vastuullisuusraportointi käynnistynyt kaikilla hallinnonaloilla

Tässä yhteenvedossa on huomioitu seuraavien 46 ministeriön, viraston ja laitoksen vastuullisuusraportit:

Eduskunta

[Eduskunnan kanslia >](#)

Valtioneuvoston kanslia

[valtioneuvoston kanslia \(VNK\) >](#)

Ulkoministeriö

[ulkoministeriö \(UM\) >](#)

Oikeusministeriön hallinnonala

[Rikosseuraamuslaitos \(Rise\) >](#)

[Syyttäjälaitos >](#)

[Tuomioistuinelaitos >](#)

Sisäministeriön hallinnonala

[Hätäkeskuslaitos >](#)

[Kriisinhallintakeskus, CMC Finland >](#)

[poliisi >](#)

[Rajavartiolaitos >](#)

[sisäministeriö \(SM\) >](#)

[Suojelupoliisi \(Supo\) >](#)

Puolustusministeriön hallinnonala

[puolustushallinto >](#) (puolustusministeriö ja Puolustusvoimat yhdessä)

Valtiovarainministeriön hallinnonala

[Tilastokeskus >](#)

[Tulli >](#)

[Valtiokonttori >](#)

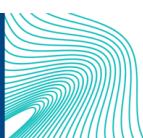
[Valtion talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskus Palkeet >](#)

[Valtion tieto- ja viestintätekniikkakeskus Valtori >](#)

[Verohallinto >](#)

Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonala

[Kansallisarkisto >](#)

[Museovirasto >](#)
[Näkövammaisten kirjasto Celia >](#)
[Opetushallitus \(OPH\) >](#)
[opetus- ja kulttuuriministeriö \(OKM\) >](#)
[Suomen Akatemia >](#)
[Suomenlinnan hoitokunta >](#)
[Taiteen edistämiskeskus \(Taite\) >](#)

Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonala

[Maanmittauslaitos \(MML\) >](#)
[Ruokavirasto >](#)

Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonala

[Ilmatieteen laitos \(FMI\) >](#)
[liikenne- ja viestintäministeriö \(LVM\) >](#)
[Liikenne- ja viestintävirasto Traficom >](#)
[Väylävirasto >](#)

Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonala

[Business Finland >](#)
[Energiavirasto >](#)
[Geologian tutkimuskeskus \(GTK\) >](#)
[Turvallisuus- ja kemikaalivirasto \(Tukes\) >](#)
[työ- ja elinkeinoministeriö \(TEM\) >](#)

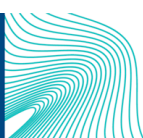
Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonala

[Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus Fimea >](#)
[Niuvanniemen sairaala >](#)
 Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto Valvira >
[sosiaali- ja terveysministeriö >](#)
[Säteilyturvakeskus \(STUK\) >](#)
[Terveiden ja hyvinvoinnin laitos \(THL\) >](#)

Ympäristöministeriön hallinnonala

[Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskus \(ARA\) >](#)
[Suomen ympäristökeskus \(SYKE\) >](#)

Nämä organisaatiot ovat laatineet vastuullisuusraportin vuodelta 2021 soveltaen Valtiokonttorin antamaa ohjetta, julkaisseet sen ja ilmoittaneet siitä Valtiokonttorille viimeistään heinäkuun 2022 aikana. Muista julkisen hallinnon organisaatioista Kansaneläkelaitos (Kela), Senaatti-konserni ja Työterveyslaitos (TTL) ovat julkaisseet vastuullisuusraportin soveltaen Valtiokonttorin ohjetta. Näiden kolmen organisaation raportteja käsitellään erikseen luvussa 8 ”Muun valtionhallinnon raportit”. Valtiokonttori kokoaa omille verkkosivuilleen linkit kaikkiin valtionhallinnon organisaatioiden vastuullisuusraportteihin, joista Valtiokonttorille on ilmoitettu. Voit tutustua raportteihin osoitteessa valtiokonttori.fi.

Vuonna 2021 valtionhallinnon kirjanpitoyksiköitä¹ oli 64 ja näistä 43 eli 67 prosenttia julkaisi heinäkuuhun 2022 mennessä vastuullisuusraportin vuodelta 2021. Osa valtionhallinnon organisaatioista on julkaissut raportin myöhemmin. Kirjanpitoyksiköt laativat toiminnastaan tilinpäätöksen, joten kirjanpitoyksikötaso on joissain organisaatioissa luonteva raportoinnin taso myös vastuullisuusraportin laatimiselle. Vastuullisuustyön luonteesta johtuen kaikissa tapauksissa näin ei kuitenkaan ole. Valtiokonttorin ohjeessa esitellyn valtionhallinnon vastuullisuusraportoinnin viitekehyksen mukaan vastuullisuusraportin voikin laatia organisaatioiden oman harkinnan perusteella joko hallinnonala-, kirjanpitoyksikkö- tai virastotasolla.

Vuoden 2021 raporttien joukossa on esimerkkejä kaikista kolmesta toteutusvaihtoehdosta. Hallinnonalakohtaisen raportin laati ainoastaan puolustushallinto (puolustusministeriön ja Puolustusvoimien yhteinen raportti). Sen sijaan kolmessa kirjanpitoyksikössä (sisäministeriö, opetus- ja kulttuuriministeriö ja Terveiden ja hyvinvoinnin laitos) useampi virasto julkaisi oman raportin.

Seuraavassa taulukossa on esitetty hallinnonaloittain julkaistujen vastuullisuusraporttien lukumäärä, raportin julkaisseiden kirjanpitoyksiköiden määrä sekä raportin julkaisseiden kirjanpitoyksiköiden osuus kaikista kirjanpitoyksiköistä ko. hallinnonalalla.

Taulukko 1: Julkaistut vastuullisuusraportit hallinnonaloittain

Hallinnonala	Julkaistuja raportteja	Raportin julkaisseet kirjanpitoyksiköt	Kirjanpitoyksiköt yhteensä	Raportin julkaisseiden osuus
Eduskunta	1	1	3	33 %
Tasavallan presidentin kanslia	-	-	1	0 %
Valtioneuvoston kanslia	1	1	1	100 %
Ulkoministeriö	1	1	1	100 %
Oikeusministeriö	3	3	6	50 %
Sisäministeriö	6	5*	7	71 %
Puolustusministeriö	1	2**	2	100 %
Valtiovarainministeriö	6	6	12	50 %
Opetus- ja kulttuuriministeriö	8	6***	6	100 %
Maa- ja metsätalousministeriö	2	2	4	50 %
Liikenne- ja viestintäministeriö	4	4	4	100 %
Työ- ja elinkeinoministeriö	5	5	8	63 %
Sosiaali- ja terveysministeriö	6	5****	6	83 %
Ympäristöministeriö	2	2	3	67 %
Yhteensä	46	43	64	67 %

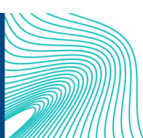
* Sisäministeriön kirjanpitoyksiköstä julkaistiin kaksi raporttia: sisäministeriö ja Kriisinhallintakeskus, CMC Finland

** Puolustusministeriö ja Puolustusvoimat julkaisivat yhteisen raportin.

*** Opetus- ja kulttuuriministeriön kirjanpitoyksiköstä julkaistiin kolme raporttia: opetus- ja kulttuuriministeriö, Näkövammaisten kirjasto (Celia) ja Taiteen edistämiskeskus (Taike).

**** Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen (TH) kirjanpitoyksiköstä julkaistiin kaksi raporttia: Terveiden ja hyvinvoinninlaitos (THL) ja Niuvanniemen sairaala.

¹ Valtion talousarvioletalous on kirjanpitovelvollinen talousyksikkö, joka jakaantuu hallinnonaloihin ja edelleen valtion tehtäviä toteuttaviin ja toiminnasta vastuussa oleviin virastoihin ja laitoksiin. Talousarvioletalous jakautuu kirjanpitoyksiköihin, joiden kirjanpito tiedot kerätään valtion keskuskirjanpitoon valtion tilinpäätöksen laatimista varten.

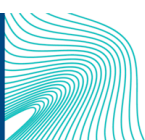
Vastuullisuusraportointi on käynnistynyt lähes kaikilla hallinnonaloilla. Vain tasavallan presidentin kanslian hallinnonalalta ei julkaistu raporttia. Useamman kuin yhden organisaatioyksikön hallinnonaloilta kolmella julkaistiin vastuullisuusraportti kaikista kirjanpitoyksiköistä. Nämä hallinnonalat olivat puolustus-, opetus- ja kulttuuri- sekä liikenne- ja viestintäministeriö. Yhteensä 12 ministeriöstä kahdeksan eli 67 prosenttia julkaisi oman vastuullisuusraporttinsa.

3 Valtionhallinto edistää laajasti YK:n kestävän kehityksen tavoitteita

Valtionhallinnon yhteinen ja yhtenäinen vastuullisuusraportoinnin viitekehys nojaa globaaliin YK:n kestävän kehityksen Agenda2030-toimintaohjelmaan. Suomi on kaikkien YK:n jäsenmaiden tavoin sitoutunut toimintaohjelmassa esitettyjen 17 kestävän kehityksen tavoitteen saavuttamiseen vuoteen 2030 mennessä. Agenda2030-toimintaohjelmaan voit halutessasi tutustua tarkemmin osoitteessa kestavakehitys.fi.

Toimintaohjelman kestävän kehityksen tavoitteet kuvaavat kattavasti ja monipuolisesti yhteisiä haasteita, joiden ratkaisemiseksi tarvitaan globaalisti kaikkia toimijoita. Monipuolisuutensa vuoksi toimintaohjelma tarjoaa hyvän viitekehityksen myös valtionhallinnon organisaatioiden vastuullisuusraportoinnille, sillä valtionhallinnon tehtäväkenttä on laaja. Teoreettisesti voisi olettaa valtionhallinnon voivan edistää kaikkia kestävän kehityksen 17 tavoitetta. Vuoden 2021 toimintaa kuvaavat vastuullisuusraportit vahvistavat tämän oletuksen.

Vastuullisuusraporttien keskeisintä sisältöä on organisaatioiden toiminnan kädenjälki. Organisaatiot ovat itse tunnistaneet 17 tavoitteen joukosta ne, joita arvioivat voivansa omalla toiminnallaan ja omaa tehtävää täyttäessään tekeilläään valinnoilla edistävää. Viitekehityksessä on suositeltu, että organisaatiot valitsisivat 3–5 tavoitetta, joiden edistämistä käsittelevät vastuullisuusraportissaan. Keskittymällä vain muutama, kaikista keskeisimmäksi tunnistamansa tavoitteen käsittelyyn, organisaation vastuullisuusraportti säilyy lukijalle helpposti lähestyttävänä eikä sen laatiminen ei ole kohtuuton ponnistus organisaatiolle itselleen. Samalla rajaaminen pakottaa organisaation tunnistamaan aidosti keskeisimmät teemat, joita se voi omalla toiminnallaan ja siinä tehtävillä valinnoilla edistää. Keskimäärin vuoden 2021 raporteissa on käsitelty neljää kestävän kehityksen tavoitetta, joten ohjeen mukaisessa suosituksessa on pitäydytty.

Vuoden 2021 raporteissa kestävän kehityksen tavoitteita on raportoitu taulukon 2 mukaisesti:

Taulukko 2: Raporteissa tunnistetut kestävän kehityksen tavoitteet

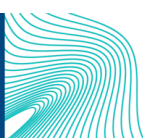
Kestävän kehityksen tavoite	lukumäärä
12. Vastuullista kuluttamista	26
16. Rauhaa ja oikeudenmukaisuutta	22
13. Ilmastotekoja	21
8. Ihmisarvoista työtä ja talouskasvua	17
9. Kestävää teollisuutta, innovaatioita ja infrastruktuureja	16
3. Terveystta ja hyvinvointia	15
5. Sukupuolten tasa-arvo	15
10. Eriarvoisuuden vähentäminen	13
11. Kestävät kaupungit ja yhteisöt	10
17. Yhteistyö ja kumppanuus	10
4. Hyvä koulutus	9
7. Edullista ja puhdasta energiaa	5
15. Maanpäällinen elämä	3
6. Puhdas vesi ja sanitaatio	3
14. Vedenalainen elämä	2
2. Ei nälkää	2
1. Ei köyhyyttä	1

Valtionhallinnon organisaatioissa on tunnistettu selkeästi eniten vaikutusmahdollisuuksia vastuullisen kuluttamisen (tavoite 12), rauhan ja oikeudenmukaisuuden (tavoite 16) ja ilmastotekojen (tavoite 13) edistämiseen.

Viitekehityksen laadintavaiheessa tehty oletus siitä, että kaikki valtionhallinnon organisaatiot yhdessä edistävät Agenda2030-toimintaohjelmaa kokonaisuutena, sai vuoden 2021 raportoinnista vahvistusta. Valtionhallinnon organisaatioiden tehtäväkentän laajuudesta huolimatta on kuitenkin useita kestävän kehityksen tavoitteita, joita vain muutamat organisaatiot voivat merkittävästi edistää.

Vastuullisuusraporteissa käsiteltävien kestävän kehityksen tavoitteiden ei tarvitse olla kiveen hakattuja. Tärkeää on, että vastuullisuusraporteissa kukin organisaatio keskittyy kuvaamaan niitä osa-alueita, joilla se voi merkittävimmin edistää kestävää kehitystä. Kun toiminnan painopisteet tai toimintaympäristö ajan saatossa muuttuvat, tulee myös raportoitavia teemoja arvioida uudestaan. Vastuullisuusraportoinnista saadaan eniten hyötyä, kun raportointi on johdonmukaista pidemmällä aikavälillä. Tällöin lukija voi seurata toiminnan vaikutusten suuntaa. Tämän vuoksi oman toiminnan näkökulmasta merkittävimmät kestävän kehityksen tavoitteet kannattaa valita huolella, eikä vaihtaa niitä kevyin perustein seuraavaan vastuullisuusraporttiin.

Valtiokonttori pyysi keväällä 2021 kaikkia ministeriöitä, virastoja ja laitoksia, jotka olivat käynnistämässä Valtiokonttorin ohjeen mukaisesti vastuullisuusraportointia, ilmoittamaan merkittävimmiksi tunnistamansa kestävän kehityksen

tavoitteet Valtiokonttorille. Pyynnön taustalla oli vastuullisuusraportoinnin käynnistymisen vauhdittaminen sekä Valtiokonttorin tietotarve sille, mitä kestävän kehityksen tavoitteita valtionhallinnossa arvioidaan voitavan edistää. Keväällä 2021 ilmoitettuihin tietoihin verraten julkaistuissa vastuullisuusraporteissa ei ole merkittävästi poikettu tunnistetuista kestävän kehityksen tavoitteista. Myös keväällä 2021 ilmoitetuissa tiedoissa jokainen kestävän kehityksen tavoite oli tullut ainakin yhden organisaation tunnistamaksi. Tuolloin yleisimmät tunnistetut tavoitteet olivat hyvin tasaisesti tavoitteet 8 (Ihmisarvoista työtä ja talouskasvua), 12 (Vastuullista kuluttamista), 13 (Ilmastotekoja) ja 16 (Rauha, oikeudenmukaisuus ja hyvä hallinto). Valmiissa vastuullisuusraporteissa tavoitteesta 8 on raportoitu selvästi harvemmin kuin muista aiemmista kärkitavoitteista, mutta merkittäviä muutoksia tunnistettuun kädenjälkeen ei ole tapahtunut. Tätä vertailua tehtäessä on myös huomioitava, että keväällä 2021 54 organisaatioita ilmoitti Valtiokonttorille tunnistamansa tavoitteet ja tätä yhteenvetoa varten Valtiokonttorille on ilmoitettu 46 julkaistusta raportista. Tehtyä vertailua voi siis pitää vain suuntaa antavana lisähavaintona.

3.1 Tunnistetut kestävän kehityksen tavoitteet hallinnonaloittain

Raporteissa käsiteltyjen kestävän kehityksen tavoitteiden jakauma vaihtelee hallinnonalojen välillä paljon; osalla hallinnonaloista useat organisaatiot ovat tunnistaneet kädenjälkeä samoihin tavoitteisiin, kun taas osalla hallinnonaloista vaihtelu on suurta. Seuraavassa on esitetty hallinnonaloittain ne kestävän kehityksen tavoitteet, joita raporteissa on käsitelty.

Eduskunta (yksi raportti)

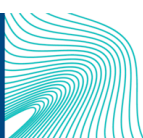
Tavoite 5 Sukupuolten tasa-arvo
Tavoite 12 Vastuullista kuluttamista
Tavoite 16 Rauha, oikeudenmukaisuus ja hyvä hallinto

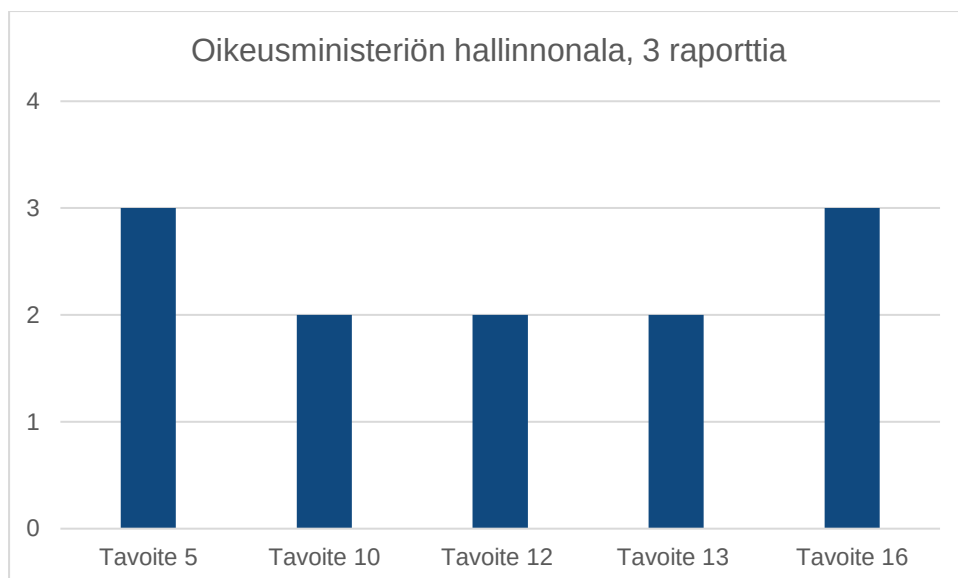
Valtioneuvoston kanslia (yksi raportti)

Tavoite 5 Sukupuolten tasa-arvo
Tavoite 8 Ihmisarvoista työtä ja talouskasvua
Tavoite 12 Vastuullista kuluttamista
Tavoite 16 Rauha, oikeudenmukaisuus ja hyvä hallinto

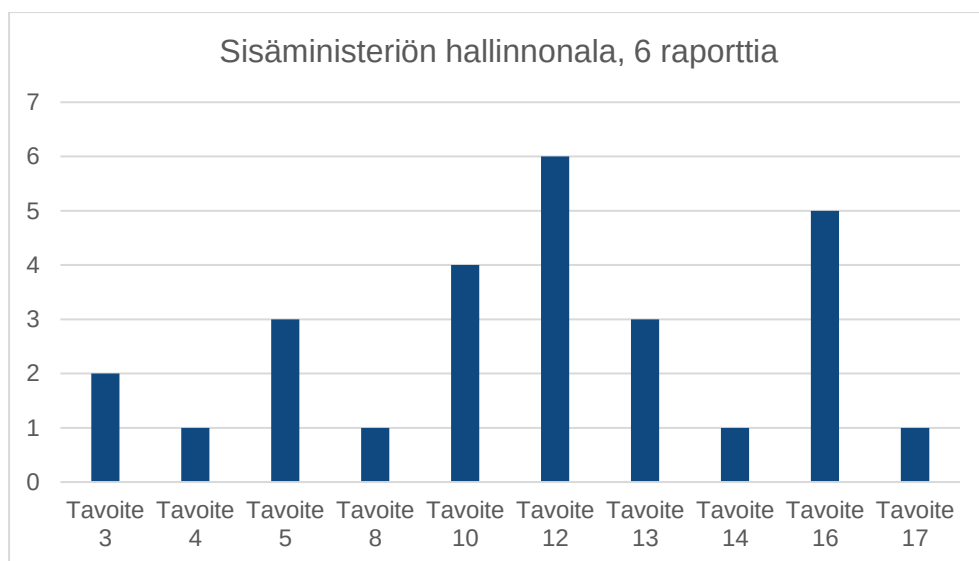
Ulkoministeriö (yksi raportti)

Tavoite 4 Hyvä koulutus
Tavoite 5 Sukupuolten tasa-arvo
Tavoite 13 Ilmastotekoja
Tavoite 16 Rauha, oikeudenmukaisuus ja hyvä hallinto
Tavoite 17 Yhteistyö ja kumppanuus

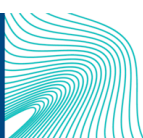

Kuvio 1: Oikeusministeriön hallinnonalalla tunnistetut kestävän kehityksen tavoitteet

Kaikilla oikeusministeriön hallinnonalan raporteilla on käsitelty tavoitteita 5 (Sukupuolten tasa-arvo) ja 16 (Rauha, oikeudenmukaisuus ja hyvä hallinto). Kahdella kolmesta raportista on tunnistettu lisäksi tavoitteet 10 (Eriarvoisuuden vähentäminen), 12 (Vastuullista kuluttamista) ja 13 (Ilmastotekoja).

Kuvio 2: Sisäministeriön hallinnonalalla tunnistetut kestävän kehityksen tavoitteet

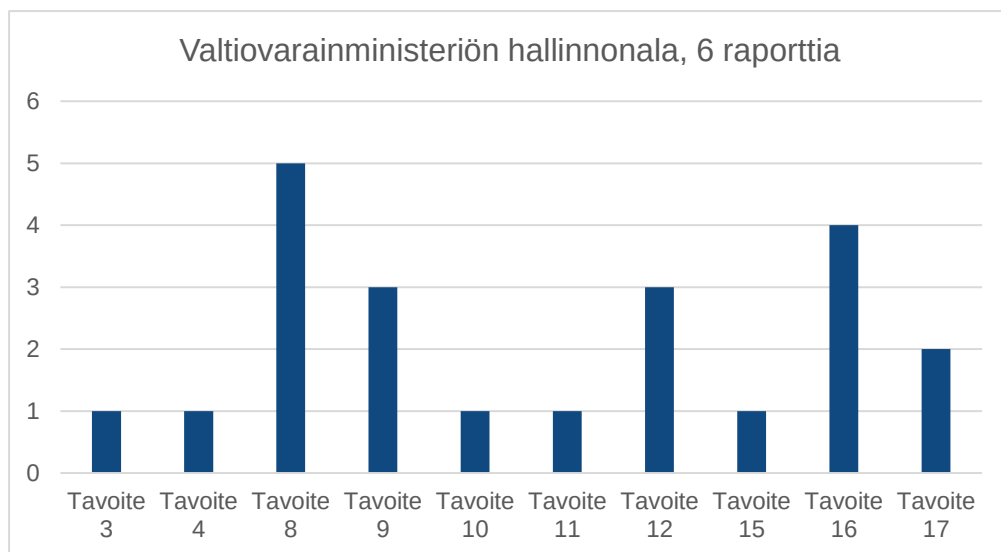
Sisäministeriön hallinnonalalla kaikissa kuudessa raportissa on käsitelty tavoitetta 12 (Vastuullista kuluttamista). Tavoitetta 16 (Rauha, oikeudenmukaisuus ja hyvä hallinto) on käsitelty viidessä raportissa ja tavoitetta 10 (eriarvoisuuden vähentäminen) neljässä raportissa. Kolmella raportilla on käsitelty tavoitteita 5 (Sukupuolten tasa-arvo) ja 13 (Ilmastotekoja). Tavoitteita 4 (Hyvä koulu), 8 (Ihmisarvoista työtä ja talouskasvua), 14 (Vedenalainen elämä) ja 17 (yhteistyö ja kumppanuus) on kutakin käsitelty yhdessä raportissa.

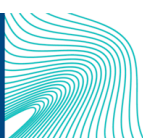
Puolustusministeriö (yksi raportti)

Tavoite 3 Terveyttä ja hyvinvointia
Tavoite 5 Sukupuolten tasa-arvo
Tavoite 11 Kestävää teollisuutta, innovaatioita ja infrastruktuureja
Tavoite 12 Vastuullista kuluttamista
Tavoite 13 Ilmastotekoja
Tavoite 15 Maanpäällinen elämä
Tavoite 16 Rauha, oikeudenmukaisuus ja hyvä hallinto

Kuvio 3: Valtiovarainministeriön hallinnonalalla tunnistetut kestävän kehityksen tavoitteet

Valtiovarainministeriön hallinnonalalla raporteissa käsitellyt tavoitteet jakaantuvat jonkin verran muita hallinnonaloja enemmän. Tavoitetta 8 (Ihmisarvoista työtä ja talouskasvua) on käsitelty viidellä raportilla ja tavoitetta 16 (Rauha, oikeudenmukaisuus ja hyvä hallinto) neljällä raportilla. Tavoitteita 9 (Rauha, oikeudenmukaisuus ja hyvä hallinto) ja 12 (Vastuullista kuluttamista) on käsitelty puolella raporteista. Tavoitetta 17 (Yhteistyö ja kumppanuus) on käsitelty kahdella kuudesta raportista. Muita tunnistettuja tavoitteita 3 (Terveyttä ja hyvinvointia), 4 (Hyvä koulutus) 10 (Eriarvoisuuden vähentäminen), 11 (Kestävää teollisuutta, innovaatioita ja infrastruktuureja) ja 15 (Maanpäällinen elämä) on käsitelty yhdellä raportilla.

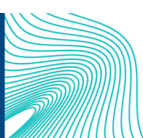
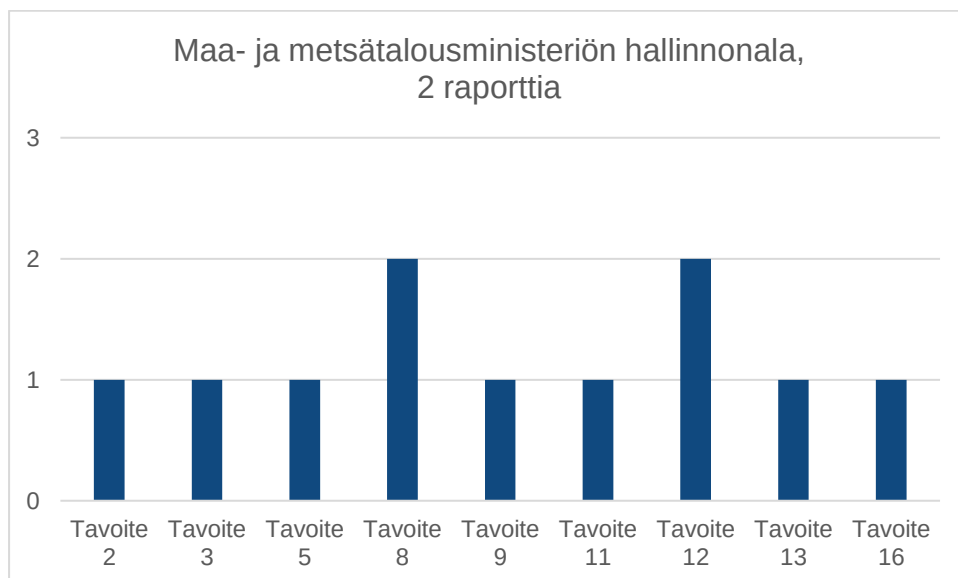

Kuvio 4: Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalalla tunnistetut kestävän kehityksen tavoitteet

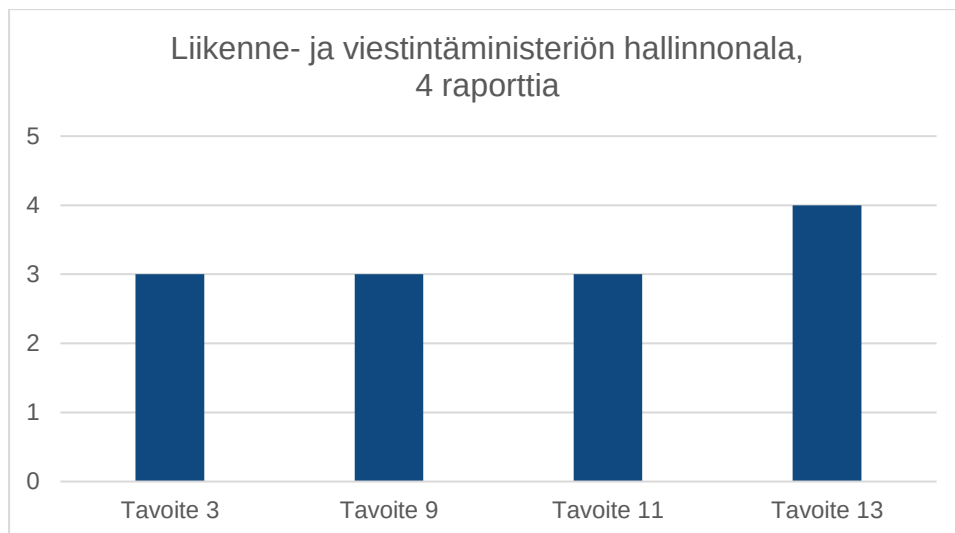
Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalalla julkaistiin määrällisesti eniten raportteja ja tunnistettujen tavoitteiden kirjo on myös laaja, sillä hallinnonalalla on tunnistettu kädenjälkeä jopa 12 tavoitteeseen. Tavoitetta 4 (Hyvä koulutus) on käsitelty kuudella kahdeksasta raportista ja tavoitteita 8 (Ihmisarvoista työtä ja talouskasvua), 10 (Eriarvoisuuden vähentäminen), 12 (Vastuullista kuluttamista) ja 17 (Yhteistyö ja kumppanuus) puolella eli neljällä raportilla. Kahdella raportilla on tunnistettu tavoitteet 9 (Kestävää teollisuutta, innovaatioita ja infrastruktuureja) ja 16 (Rauha, oikeudenmukaisuus ja hyvä hallinto) ja yhdellä tavoitteet 1 (Ei köyhyyttä), 3 (Terveyttä ja hyvinvointia) ja 5 (Sukupuolten tasa-arvo).

Kuvio 5: Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalalla tunnistetut kestävän kehityksen tavoitteet

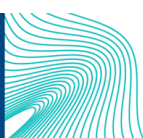

Kummallakin maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalalla julkaistuilla raportilla käsiteltiin tavoitteita 8 (Ihmisarvoista työtä ja talouskasvua) ja 12 (Vastuullista kuluttamista). Tavoitteita 2 (Ei nälkää), 3 (Terveyttä ja hyvinvointia), 5 (Sukupuolten tasa-arvo), 9 (Kestävää teollisuutta, innovaatioita ja infrastruktuureja), 11 (Kestävät kaupungit ja yhteisöt), 13 (Ilmastotekoja) ja 16 (Rauha, oikeudenmukaisuus ja hyvä hallinto) käsiteltiin kutakin vain toisella raportilla.

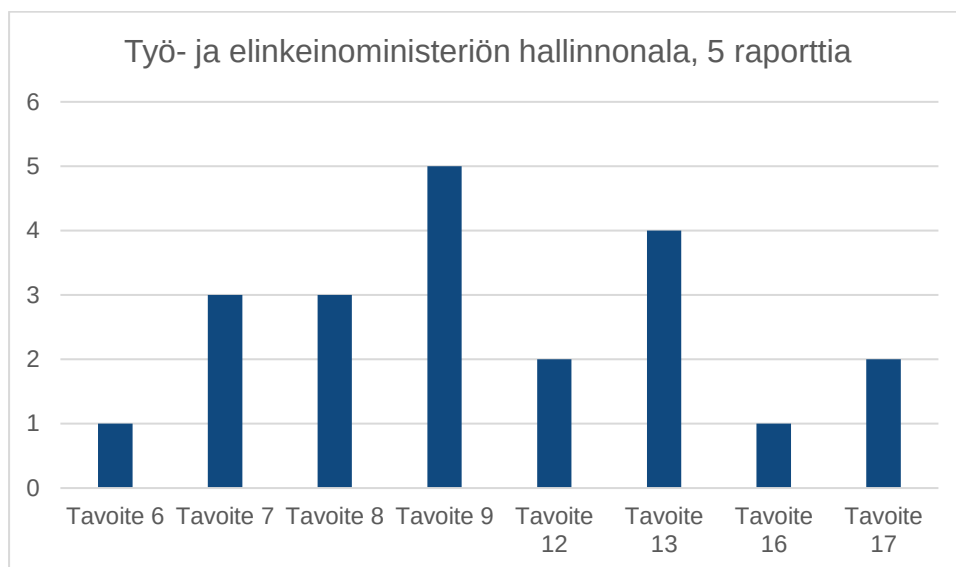
Kuvio 6: Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalalla tunnistetut kestävän kehityksen tavoitteet

Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonala on selkeästi yhtenäinen hallinnonala tavoitteiden tunnistamisen valossa. Kaikissa neljässä raportissa on käsitelty tavoitetta 13 (Ilmastotekoja) ja kolmessa tavoitteita 3 (Terveyttä ja hyvinvointia), 9 (Kestävää teollisuutta, innovaatioita ja infrastruktuureja) ja 11 (Kestävät kaupungit ja yhteisöt).

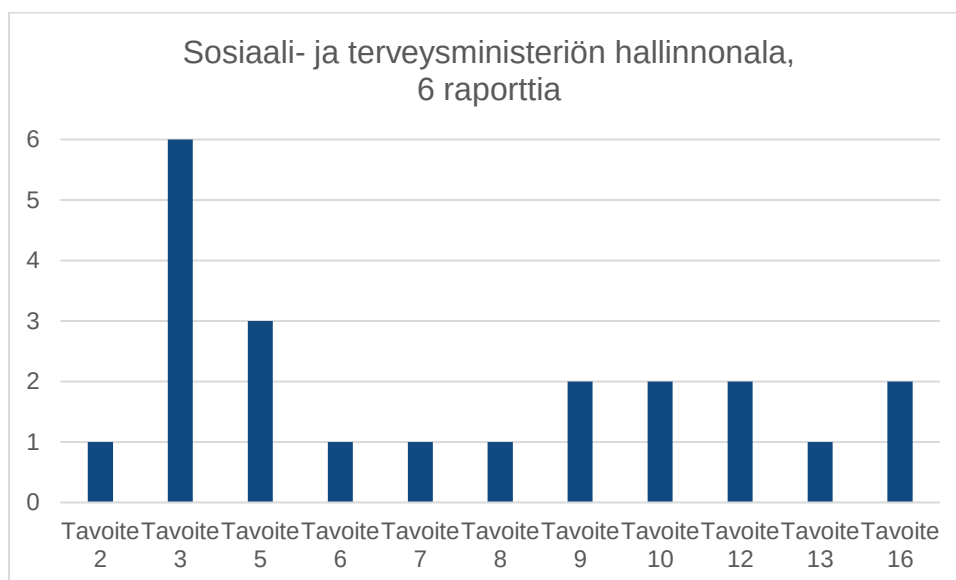

Kuvio 7: Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalalla tunnistetut kestävän kehityksen tavoitteet

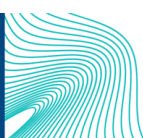

Kaikilla viidellä työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalan raporteilla on käsitelty tavoitetta 9 (Kestävää teollisuutta, innovaatioita ja infrastruktuureja) ja neljällä tavoitetta 13 (Ilmastotekoja). Kolmella raportilla on tunnistettu tavoitteet 7 (Edullista ja puhdasta energiaa) ja 8 (Ihmisarvoista työtä ja talouskasvua) ja kahdella tavoitteet 12 (Vastuullista kuluttamista) ja 17 (Yhteistyö ja kumppanuus). Tavoitteita 6 (Puhdas vesi ja sanitaatio) ja 16 (Rauha, oikeudenmukaisuus ja hyvä hallinto) on kumpaakin käsitelty yhdellä raportilla.

Kuvio 8: Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalalla tunnistetut kestävän kehityksen tavoitteet

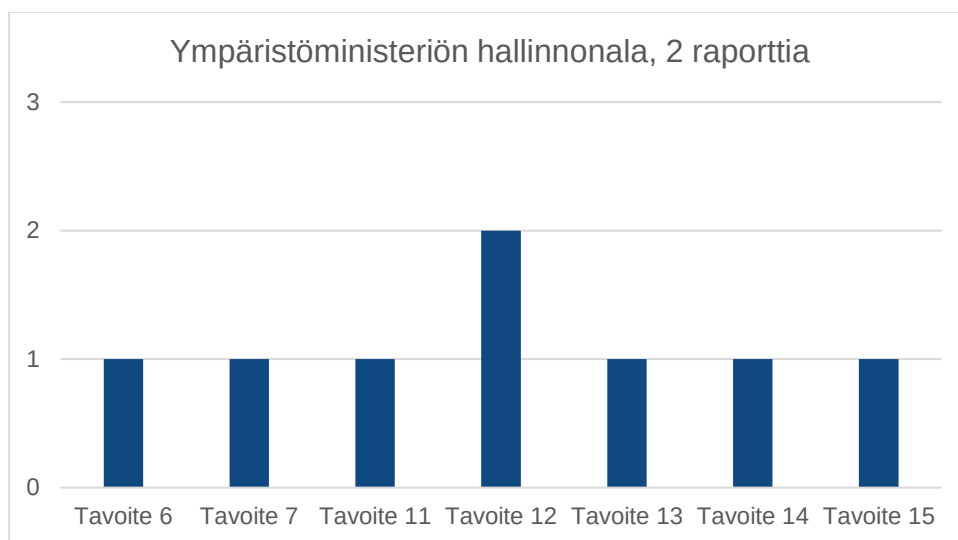

Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalalla tunnistettujen tavoitteiden kirjo on opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan tavoin hyvin laaja: kädenjälkeä on tunnistettu 11 tavoitteeseen. Tavoitetta 3 (Terveyttä ja hyvinvointia) on

käsitelty kaikilla kuudella raportilla ja tavoitetta 5 (Sukupuolten tasa-arvo) kolmella. Muiden tavoitteiden osalta hajonta on suurempi. Tavoitteita 9 (Kestävää teollisuutta, innovaatioita ja infrastruktuureja), 10 (Eriarvoisuuden vähentäminen), 12 (Vastuullista kuluttamista) ja 16 (Rauha, oikeudenmukaisuus ja hyvä hallinto) on käsitelty kahdella raportilla ja tavoitteita 2 (Ei nälkää), 6 (Puhdas vesi ja sanitaatio), 7 (Edullista ja puhdasta energiaa), 8 (Ihmisarvoista työtä ja talouskasvua) ja 13 (Ilmastotekoja) yhdellä raportilla.

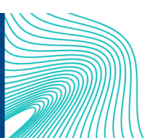
Kuvio 9: Ympäristöministeriön hallinnonalalla tunnistetut kestävän kehityksen tavoitteet

Ympäristöministeriön hallinnonalalla julkaistuista kahdesta raportista kummallakin käsiteltiin tavoitetta 12 (Vastuullista kuluttamista). Tavoitteita 6 (Puhdas vesi ja sanitaatio), 7 (Edullista ja puhdasta energiaa), 11 (Kestävät kaupungit ja yhteisöt), 13 (Ilmastotekoja), 14 (Vedenalainen elämä) ja 15 (Maanpäällinen elämä) käsiteltiin kutakin toisella raporteista.

Hallinnonaloittain tarkasteltuna tunnistetut kestävän kehityksen tavoitteet kertovat tapauksesta riippuen kunkin hallinnonalan keskeisimmästä kädenjäljestä. Tavoitteista painottuvat useimmilla hallinnonaloilla odotetusti oman toimikentän ydintyöhön liittyvät tavoitteet. Useat tekijät vaikuttavat siihen, miten raporteissa käsiteltäväksi valikoituneet kestävän kehityksen tavoitteet jakautuvat eri hallinnonaloilla. Hallinnonalalla olevien organisaatioiden tehtäväkentän laajuus, samoin kuin hallinnonalan mahdollinen kestävän kehityksen koordinoitavuus ja yhteiset strategiat, ovat merkittäviä tekijöitä. Myös organisaatioiden välinen yhteistyö vastuullisuusraportoinnin käynnistymisvaiheessa on saattanut vaikuttaa siihen, mitkä kestävän kehityksen tavoitteet on tunnistettu kaikkein keskeisimmiksi. Kuudella useammasta kuin yhdestä organisaatiosta muodostuvasta hallinnonalasta kaikki raportoineet olivat tunnistaneet ainakin yhden yhteisen kestävän kehityksen tavoitteen.

Tavoitetilana ei kuitenkaan tule pitää sitä, että mahdollisimman moni hallinnonalan organisaatio raportoisi samoista kestävän kehityksen tavoitteista, vaan ennen kaikkea niistä, joihin omalla toiminnalla ja siinä tehtävillä valinnoilla voidaan merkittävimmin vaikuttaa. Tunnistettujen tavoitteiden jakaantuminen hallinnonalan sisällä on havainto, joka kannattaa ottaa hallinnonaloilla

huomioon. Ministeriöissä saattaa olla mahdollisuus tarkastella hallinnon-alansa painopisteitä kokonaisuutena ja pohtia, kuvastavatko raporteissa tunnistetut tavoitteet sitä työtä, jota hallinnonala kokonaisuutena tekee.

Alla olevassa taulukossa on esitetty vastuullisuusraporteissa tunnistetut ja raportoidut kestävän kehityksen tavoitteet hallinnonaloittain. Taulukon oikeimmanpuoleinen sarake kuvaa kunkin tavoitteen osuutta kaikista raportoiduista tavoitteista valtionhallinnon kokonaisuutena.

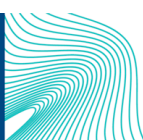
Taulukko 3: Raporteissa tunnistetut kestävän kehityksen tavoitteet hallinnonaloittain

	EK	TP	VNK	UM	OM	SM	PM	VM	OKM	MMM	LVM	TEM	STM	YM	Yhteensä	%
Tavoite 1									1						1	1 %
Tavoite 2										1			1		2	1 %
Tavoite 3						2	1	1	1	1	3		6		15	8 %
Tavoite 4				1		1		1	6						9	5 %
Tavoite 5	1		1	1	3	3	1		1	1			3		15	8 %
Tavoite 6												1	1	1	3	2 %
Tavoite 7												3	1	1	5	3 %
Tavoite 8			1			1		5	4	2		3	1		17	9 %
Tavoite 9								3	2	1	3	5	2		16	8 %
Tavoite 10					2	4		1	4				2		13	7 %
Tavoite 11							1	1	3	1	3			1	10	5 %
Tavoite 12	1		1		2	6	1	3	4	2		2	2	2	26	14 %
Tavoite 13				1	2	3	1		3	1	4	4	1	1	21	11 %
Tavoite 14						1								1	2	1 %
Tavoite 15							1	1						1	3	2 %
Tavoite 16	1		1	1	3	5	1	4	2	1		1	2		22	12 %
Tavoite 17				1		1		2	4			2			10	5 %
Raporttien lkm	1	-	1	1	3	6	1	6	8	2	4	5	6	2	46	

3.2 Valtionhallinnon kädenjälki suhteessa Agenda2030-toimintaohjelman edistymiseen

[Kansainvälisessä kestävän kehityksen maavertailussa](#) Suomi on vuonna 2022 jo toista vuotta peräkkäin kärkisijalla. Vertailussa arvioidaan valtioiden työtä kestävän kehityksen toimintaohjelma Agenda2030 edistämiseksi kunkin ohjelman tavoitteen osalta. Erinomaisesta sijoituksestaan huolimatta Suomi ei ole saavuttamassa kaikkia tavoitteita. Erityisesti sosiaaliseen kestävyysliittymään liittyvät tavoitteet Suomi on saavuttanut tai lähellä niiden saavuttamista. Sen sijaan ekologiseen kestävyysliittymään liittyvissä tavoitteissa Suomella on vielä matkaa ja haasteita ratkottavana tavoitteiden saavuttamiseksi.

Yhteiskunnan merkittävät toimijat kokoava vaikuttajafoorumi, Kestävän kehityksen toimikunta, julkaisi keväällä 2022 Suomen uuden kestävän kehityksen strategian vuosille 2022–2030. Strategian tavoitteena on luonnon kantokyvyn turvaava, hyvinvoiva ja globaalisti vastuullinen Suomi. Strategian

tarkoituksena on vahvistaa ylivaalikautista kestävän kehityksen työtä. Strategia perustuu kuuteen muutosalueeseen, joissa Suomessa tarvitaan järjestelmätason muutoksia:

- Hyvinvointia edistävä talous ja työ sekä kestävä kulutus
- Sivistys, osaaminen ja kestävät elämäntavat
- Hyvinvointi, terveys ja yhteiskunnallinen osallisuus
- Kestävä energiajärjestelmä
- Hyvinvointia edistävä ruokajärjestelmä
- Monimuotoisuutta ja hiilineutraaliutta vahvistava metsien, vesien ja maan käyttö

Strategia perustuu vuonna 2021 työstettyyn kansalliseen Agenda2030-tiekarttaan. Tiekarttaa valmisteltaessa tarkasteltiin, miten Suomi on saavuttanut Agenda2030-toimintaohjelman kestävän kehityksen tavoitteita. Esiselvityksissä havaittiin, että useimpiin tavoitteisiin liittyy alatavoitteita, joita ei ole saavutettu ja joihin tulisi erityisesti kohdistaa lisätoimia. Onkin ilahduttavaa havaita, että kokonaisuutena valtionhallinnolla on mahdollisuus edistää kaikkia kestävän kehityksen tavoitteita. Erityisesti tavoitteiden 12 (Vastuullista kuluttamista) ja 13 (Ilmastotekoja) osalta Suomella on vielä kirittävää, jotta tavoitteet saavutettaisiin vuoteen 2030 mennessä. Nämä tavoitteet 12 ja 13 lukeutuvat niihin, joita valtionhallinnon organisaatiot ovat tunnistaneeet voivansa merkittävimmin edistää.

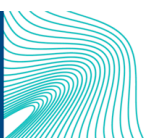
Kestävän kehityksen toimikunta työstää seuraavaksi strategian toimeenpanosuunnitelmaa, jossa tunnistetaan muun muassa keskeiset toimijatahot ja vaikuttavimmat toimet suomalaisessa yhteiskunnassa.

4 Vastuullisuustyön etenemiselle on asetettu tavoitteita

Yksi vastuullisuusraportoinnin keskeisistä pyrkimyksistä on tarjota sekä raportivalle organisaatiolle itselleen että sen sidosryhmille ja muulle yhteiskunnalle läpinäkyvästi tietoa siitä, miten organisaation työ kestävän kehityksen edistämiseksi etenee ajan kuluessa. Vastuullisuusraportin luonteva vastinpari on vastuullisuusohjelma tai muu suunnitelma siitä, mitä organisaatio vastuullisuustyön ja kestävän kehityksen näkökulmasta lähitulevaisuudessa tavoittelee. Valtiokonttorin ohje keskittyi ennen kaikkea vastuullisuusraporttien laatimiseen, mutta ohjeessa suositeltiin organisaatioita asettamaan omalle työlleen tavoitteita myös vastuullisuustyön näkökulmasta.

4.1 Työtä ohjaavat suunnitelmat, strategiat ja sopimukset

Valtionhallinnon organisaatioiden vastuullisuustyö ja työ kestävän kehityksen edistämiseksi kumpuavat ennen kaikkea siitä yhteiskunnallisesta vaikuttavuudesta, jota kullakin organisaatiolla on oman lakisääteisen tehtävänsä toteuttamisessa. Vaikka valtionhallinnon organisaatioiden olemassaolon perusteluna on yhteiskunnan toimivuuden varmistaminen, on toiminnassa varaa aktiiviselle pohdinnalle, miten omaa tehtävää toteuttaessa voidaan huomioida kestävän kehityksen haasteet.

Vuoden 2021 vastuullisuusraporttien perusteella valtionhallinnon organisaatioiden tavoitteita ja toimenpiteitä valittujen kestävän kehityksen tavoitteiden edistämiseksi on odotetusti johdettu ministeriön ja viraston tai laitoksen välisistä tulossopimuksista, kansallisista ja organisaatioiden omista strategioista ja niiden toimeenpanosuunnitelmista, hallitusohjelmasta ja organisaatioiden omista vastuullisuusohjelmista. Vastuullisuusustyön kietoutuessa tiukasti osaksi organisaatioiden toimintaa on luontevaa, että tästä näkökulmasta omalle toiminnalle asetettavia tavoitteita löytyy muista toiminnalle asetetuista tavoitteista.

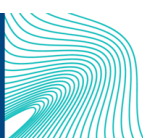
Ministeriöiden työtä ohjaa suoraan hallitusohjelma. Rinteen ja Marinin hallitusohjelmissa kestävän kehityksen näkökulma on vahvasti läsnä. Lisäksi ministeriöt viittaavat raporteissaan mm. hallituksen Agenda2030-selontekoon.

Ministeriöt ohjaavat hallinnonalansa organisaatioita tulossopimusten ja -tavoitteiden avulla. Kestävän kehityksen sisällyttäminen tulostavoitteisiin onkin yleinen tapa varmistaa ja seurata kestävän kehityksen mukaista toimintaa ja edistymistä. Tulossopimuksensa ohjaavan ministeriön kanssa on raportillaan maininnut 20 organisaatiota. Näissä raporteissa on voitu hyödyntää tulostavoitteiden seurannassa käytettäviä tietoja ja mittareita. Vastuullisuusraporttien perusteella on kuitenkin hankala määritellä, onko organisaation tulostavoitteena selkeästi jonkin kestävän kehityksen haasteen osa-alueeseen vastaaminen ja voiko edistymistä tämän nimenomaisen tavoitteen suhteen seurata. Monissa raporteissa todetaan tulossopimukseen asetettujen toiminnan kannalta keskeisten tavoitteiden olevan merkittäviä myös kestävän kehityksen näkökulmasta.

Oikeusministeriön, sisäministeriön, opetus- ja kulttuuriministeriön sekä liikenne- ja viestintäministeriön hallinnaloilla raporteilla mainitaan hallinnonalan kestävän kehityksen linjauksesta, konsernistrategiaan lisätyistä vastuullisuusustyön elementeistä tai vastaavasta.

Useassa raportissa on viitattu myös organisaatioiden tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmiin. Raporteista 15 on viitattu näihin suunnitelmiin osana oman toiminnan kädenjälkeä ja 10 osana toiminnan jalanjälkeä. Jos työnantajan palveluksessa olevan henkilöstön määrä on säännöllisesti vähintään 30 työntekijää, työnantajan on vähintään joka toinen vuosi laadittava erityisesti palkkausta ja muita palvelussuhteen ehtoja koskeva tasa-arvosuunnitelma, jonka mukaisesti toteutetaan tasa-arvoa edistävät toimet. Yhdenvertaisuussuunnitelma on laadittava yhdenvertaisuuden edistämiseksi. Suunnitelmat sisältävät tavoitteita ja toimenpiteitä, joiden edistymistä seuraavat tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustyöryhmät. Hyvin laaditut suunnitelmat toimivat työkaluina, joiden avulla systemaattisesti edistetään työpaikan tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta. Raportoineiden organisaatioiden olemassa olevissa tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmissa on parhaissa tapauksissa toimivat seurantavälit organisaation sosiaalisten suorien vaikutusten seurantaan.

Kansallisen kestävän kehityksen toimikunnan keväällä 2022 vahvistama kansallisen kestävän kehityksen strategia ja tiekartta sekä kestävän kehityksen sitoumukset (Sitoumus2050) ovat vastuullisuusraporttien perusteella myös ohanneet valtionhallinnon organisaatioiden toimia kestävyuden edistämiseksi. Kahdeksan organisaation raportissa viitataan kestävän kehityksen strategiaan ja tiekarttaan joko toimintaa ohjaavana tekijänä, kokonaisuutena, jota organisaatio pyrkii osaltaan edistämään tai taustoittavana tietona.

Vastuullisuusraporttien mukaan 17 organisaatiota on tehnyt Sitoumus2050.fi-verkkopalvelussa ainakin yhden oman kestävän kehityksen toimenpidesitoumuksen. Sitoumus2050 -palvelussa organisaatiot, yritykset ja yksityiset henkilöt voivat antaa erilaisia kestävän kehityksen toimenpidesitoumuksia. Sitoumuksia ja niiden edistymistä seuraavat kestävän kehityksen toimikunta ja pääsihteeri.

4.2 Konkreettiset seurattavat tavoitteet

Vastuullisuusraporttien perusteella vaikuttaa siltä, että suurin osa raportoineista organisaatioista on asettanut vastuullisuustyölleen eriaikaisia tavoitteita, joiden edistymistä pyritään seuraamaan ja mittaamaan. Tavoitteet vaihtelevat luonteeltaan ja tarkkuustasoltaan. Joillakin yksittäisillä raporteilla on kuvattu selkeästi organisaation vastuullisuuslinjaukset tai -tavoitteet, osalla viitataan tulostavoitteisiin ja osalla hallinnonalan yhteisiin kestävän kehityksen linjauksiin.

Vastuullisuusraportin lukijan näkökulmasta mahdollisimman konkreettiset tavoitteet organisaation vaikuttavuuden piirissä olevien kestävän kehityksen osa-alueiden edistämiseksi ovat merkityksellisiä. Niiden avulla sekä raportoivan organisaation itsensä että raportin lukijan olisi mahdollista seurata työn etenemistä.

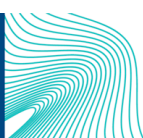
Konkreettisten tavoitteiden asettamisen edellytyksenä on, että toimintaa voidaan selkeästi ja johdonmukaisesti mitata. Monille organisaatioille vuodelta 2021 laadittu vastuullisuusraportti oli ensimmäinen laatuaan, eikä konkreettisiä mittareita saatu vielä käyttöön. Saattaakin olla, että tavoitteenasetanta konkretisoituu tulevaisuudessa.

5 Mittarit seuraamaan edistymistä ja antamaan suuntaa työlle

Systemaattinen toiminnan mittaaminen vastuullisuustyön etenemisen seuraamiseksi on tärkeä aisapari toiminnalle asetetuille tavoitteille. Suurin osa organisaatioista on raporteissaan käyttänyt tai ainakin tunnistanut mittareita kestävän kehityksen tavoitteiden edistymisen ja edistämisen seuraamiseksi. Jos mittareita ei ole vielä tunnistettu seurannan välineiksi, on raporteissa kuvattu toimenpiteitä tavoitteen edistämiseksi. Karkeasti jaotellen raporteilla on kahdenlaisia mittareita:

- oman toiminnan kädenjäljen kasvua mittaavat – toiminnalla on suora vaikutus mittarin arvoon
- tavoitteen edistämiseen vaikuttavia osa-alueita mittaavia – toiminnalla on epäsuora vaikutus mittarin arvoon.

Tässä yhteenvedossa mittariksi on katsottu tieto, joka kuvaa, kuinka hyvin on saavutettu omalle toiminnalle asetettuja tavoitteita. Jos luvusta ei voida päätellä, onko tavoitteen suhteen menty parempaan tai huonompaan suuntaan, kyseessä ei ole mittari, vaan datapiste. Selkeästi tunnistettuja mittareita tavoitteiden saavuttamisen seuraamiseksi oli 61 prosentilla raporteista.

Yleisesti kestävä kehityksen tavoitteiden edistämistä ja edistymistä voidaan mitata eri tavoilla. Moni valtionhallinnon toimintaa kuvaava tai toimintaan liittyvä mittari tai kerätty tieto kuvaa sitä, kuinka toiminto edistää ainakin välillisesti kestävä kehityksen tavoitteita. YK:n Agenda2030-toimintaohjelmassa on myös asetettu tavoitteille omat YK:n indikaattorit, joita joidenkin organisaatioiden on luontevaa hyödyntää.

Mittareiden tunnistaminen ja vaikuttavuuden mittaaminen voi olla hankalaa ja se on ymmärretty raporteissa eri tavoilla. Lisäksi monet organisaatiot käynnistivät vastuullisuusraportin laatimisen kesken vuotta 2021, jolloin koko vuoden kattavien mittareiden käyttö ei välttämättä ole ollut mahdollista, saati vertailuvuosien tietojen hyödyntäminen työn etenemisen havainnollistamiseksi. Tilanne tulee mittareiden ja vertailutietojen osalta kehittymään tulevien vuosien raporteissa.

Vuoden 2021 vastuullisuusraporttien perustella vastuullisuustyötä ja siihen kuuluvia toimenpiteitä on suoraviivaista mitata, jos organisaatiolla on oma vastuullisuusohjelma.

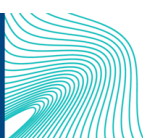
Seuraavassa luvussa käsitellään vastuullisuusraporteissa esitettyä toiminnan kädenjälkeä Agenda2030-toimintaohjelman 17 kestävä kehityksen tavoitteeseen. Jokaisen tavoitteen osalta on esitetty myös ne mittarit, joita raporteilla on käytetty työn seurannan välineinä.

6 Toiminnan kädenjälki kestävä kehityksen tavoitteiden edistämiseksi

Vastuullisuusraporteissa useimmat organisaatiot ovat valinneet Valtiokonttorin ohjetta soveltaen kolmesta viiteen Agenda2030-tavoitetta, joihin ne pystyvät toiminnallaan parhaiten vaikuttamaan.

Lisäksi 70 prosentilla raporteista (32 kappaletta) on tunnistettu kestävä kehityksen päätavoitteiden lisäksi keskeisimpiä alatavoitteita. Alatavoitteet ovat päätavoitteita rajatumpia ja konkreettisempia. Siksi monet organisaatiot ovat pitäneet luontevana peilata oman toiminnan vaikutuksia ja edistämistoimia tiettyihin alatavoitteisiin. Vaikka toiminnalla on vaikutuksia varmasti useampaankin tavoitteeseen ja tavoitteet ovat keskenään päällekkäisiä ja keskinäisriippuvaisia, ei raporteissa ole tarkoituksenmukaista kuvata kaikkia toimia ja vaikutuksia kaikkiin kestävä kehityksen tavoitteisiin.

Tässä yhteenvedossa alatavoitteet on luettavuuden parantamiseksi tiivistetty teemoihin, jotka kuvaavat niiden sisältöä. Viralliset alatavoitteet kokonaisuudessaan löytyvät liitteenä.

6.1 Ei köyhyyttä – tavoite 1

Kestävän kehityksen ensimmäisen tavoitteen tarkoituksena on poistaa köyhyys sen kaikissa muodoissa kaikkialta. **Taiteen edistämiskeskus** on tunnistanut voivansa edistää omalla toiminnallaan erityisesti tätä tavoitetta.

Taiteen edistämiskeskus edistää taiteilijoiden työllistymistä moniviranomaistyön koordinoimalla ja eri toimijoiden (kuten ministeriöt ja TE-toimistot) yhteistyön avulla. Lisäksi se etsii erilaisia keinoja taiteen saavutettavuuden lisäämiseksi kehittämis- ja valtionavustustoiminnassa sekä kehittää kulttuurisen moninaisuuden ja saavutettavuuden avustusrakenteita ja kuntien tukemista.

Raporteissa tunnistetut alatavoitteet keskittyvät seuraaviin teemoihin:

- sosiaaliturvajärjestelmät ja -toimenpiteet, vakuutusuoja köyhille (alataavoite 3.3)
- yhtäläiset oikeudet taloudellisiin resursseihin sekä peruspalveluihin (alataavoite 1.4).

Käytettyjä mittareita ovat muun muassa

- monialaviranomaistyön tulokset
- kokeilujen ja neuvonnan toteutusten määrä
- osallisuuden mahdollisuudet

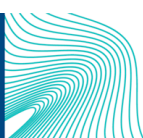
Tavoitteen edistämiseksi Taiteen edistämiskeskus tuki taiteilijoiden työllistymistä moniviranomaistyön koordinoimalla ja eri toimijoiden, kuten kuntien, yhteistyöllä. Vuonna 2021 Taiteen edistämiskeskuksesta jatkui monivuotinen Reilun taiteen -kampanja, jonka tarkoituksena on vahvistaa taiteilijoiden ansaintaa.

6.2 Ei nälkää – tavoite 2

Kestävän kehityksen toisen tavoitteen tarkoituksena on poistaa nälkä, saavuttaa ruokaturva, parantaa ravitsemusta ja edistää kestävää maataloutta. **Ruokavirasto** ja **Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus Fimea** ovat tunnistaneet voivansa edistää omalla toiminnallaan erityisesti tätä tavoitetta.

Valtionhallinto edistää tavoitetta valvomalla ja varmistamalla ruoan turvallisuutta ja saatavuutta. Siinä otetaan huomioon ilmastonmuutokseen sopeutuminen, ruoantuotannon sosiaalinen kestävyys, ravitsemusterveys, huoltovarmuus, maatalouden kestävyys ja ruokaketjun alkupään tukeminen sekä tiedon tuottaminen ja tutkimus. Lisäksi lääkkeisiin ja lääkinnällisiin tuotteisiin liittyvä valvonta, neuvonta ja tutkimus tukevat tavoitteen saavuttamista.

Raporteissa tunnistetut alatavoitteet keskittyvät seuraaviin teemoihin:

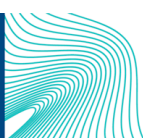
- riittävä ja ravinteikas ruoka, ei nälkää (alatavoite 2.1)
- aliravitseminen ja ravitsemukselliset tarpeet (alatavoite 2.2)
- maatalouden tuottavuus (alatavoite 2.3)
- kestävät ruoantuotantojärjestelmät (alatavoite 2.4)
- geneettinen monimuotoisuus (alatavoite 2.5)
- kansainvälinen yhteistyö liittyen maaseutuun (alatavoite 2.a)
- elintarvikkeiden raaka-ainemarkkinat (alatavoite 2.c).

Käytettyjä mittareita ovat muun muassa:

- kohderyhmien ravitsemuksen seuranta (Ruokavirasto)
- luomutuotannon pinta-alat (Ruokavirasto)
- valtakunnalliset fosfori- ja typpitasot sekä maaseutuohjelman mittarit, esimerkiksi luonnon monimuotoisuus ja maatalouden energiakulutus (Ruokavirasto).

Raporteissa kuvattuja toimenpiteitä tavoitteen edistämiseksi ovat muun muassa:

- Ruokavirasto myöntää maaseudun kehittämis- ja viljelijätukia sekä koordinoi EU-ruoka-apua vähävaraisille.
- Ruokavirasto valvoo, neuvoo ja viestii elintarvikeketjun turvallisuuteen, markkinointiin, jäljitettävyyteen ja kuluttajille annettaviin tietoihin liittyen.
- Ruokavirasto tutkii ravinnon tarvetta ja terveyttä.
- Ruokavirasto neuvoo ja tekee tutkimusta maatalouden sopeutumisesta ilmastonmuutokseen, kuivuuteen ja tulviin sekä muihin äärimmäisiin olosuhteisiin ja tuhoihin, sekä testaa uusia kasvilajikkeita osana ilmastomuutokseen sopeutumista.
- Fimea valvoo lääkkeitä ja lääkinnällisiä tuotteita sekä neuvoo ja tekee tutkimusta niihin liittyen.

6.3

Terveyttä ja hyvinvointia – tavoite 3

Kestävän kehityksen kolmannen tavoitteen tarkoituksena on taata terveellinen elämä ja hyvinvointi kaiken ikäisille. 15 organisaatiota on tunnistanut voivansa edistää omalla toiminnallaan erityisesti tätä tavoitetta. Organisaatiot ovat **Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus Fimea, Hätäkeskuslaitos, Ilmatieteen laitos, Liikenne- ja viestintävirasto Traficom, Niuvanniemen sairaala, opetus- ja kulttuuriministeriö, puolustushallinto, Rajavartiolaitos, Ruokavirasto, Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto Valvira, sosiaali- ja terveysministeriö, Säteilyturvakeskus, Terveiden ja hyvinvoinnin laitos, Tulli ja Väylävirasto.**

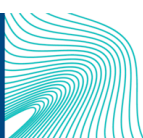
Valtionhallinto edistää tavoitetta laajasti: terveyteen ja hyvinvointiin liittyy niin lääkkeiden ja elintarvikkeiden valvonta, sosiaali- ja terveydenhuollon palveluiden ohjaus, kehittäminen ja tarjonta, liikenne- ja muista onnettomuuksista johtuvien kuolemien vähentäminen, säteilyyn ja ilmansaasteisiin liittyvät toimenpiteet kuin myös henkilökunnan terveydestä ja hyvinvoinnista huolehtiminen. Lisäksi turvallisuuteen ja terveyteen liittyen tehdään paljon kansainvälistä yhteistyötä esimerkiksi asiantuntijapalveluviennillä ja ohjelmilla sekä osallistamalla kansainvälisiin työryhmiin.

Raporteissa tunnistetut alatavoitteet keskittyvät seuraaviin teemoihin:

- epidemiat sekä muut tarttuvat taudit (alatavoite 3.3)
- tarttumattomat taudit (alatavoite 3.4)
- päihteiden väärinkäyttö (alatavoite 3.5)
- liikenneonnettomuuksista johtuvat kuolemat ja vammat (alatavoite 3.6)
- seksuaali- ja lisääntymisterveys (alatavoite 3.7)
- yleiskattava terveydenhuolto (alatavoite 3.8)
- kemikaaleista ja saastumisesta johtuvat kuolemat ja sairaudet (alatavoite 3.9)
- tupakoinnin torjunnan puitesopimus (alatavoite 3.a)
- kaikkien maiden valmiudet terveysriskeihin liittyen (alatavoite 3.d).

Käytettyjä mittareita ovat muun muassa:

- raportoitujen elintarvikevälikkeiden epidemioiden ja sairastuneiden määrä (Ruokavirasto)
- tieliikennekuolemien ja vakavasti loukkaantuneiden määrä (Traficom, Väylävirasto)
- sydän- ja verisuonitauteihin, syöpään, diabetekseen tai krooniseen hengityselinsairauteen liittyvä kuolleisuus (sosiaali- ja terveysministeriö)
- henkilöstön sairaspotilaat (Rajavartiolaitos)

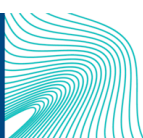
- hyvinvointi- ja työtyytyväisyyskyselyt (puolustushallinto)
- asepalveluksessa koetut häirintä- ja kiusaamistapaukset (puolustushallinto).

Raporteissa kuvattuja toimenpiteitä tavoitteen edistämiseksi ovat muun muassa:

- Tulli valvoo vaarallisten aineiden, kemikaalien ja jätteiden kuljetusta sekä raskaan liikenteen ajoneuvojen liikennekuntoisuutta.
- Ilmatieteen laitos kehittää tutkimusten avulla parempia ilmanlaadun mittaus-, ennuste- ja arviointimenetelmiä.
- Väylävirasto tekee maanteiden turvallisuuteen liittyviä toimia, kuten kehittää automaattivalvontaa.
- Fimea valvoo lääkkeiden turvallisuutta, tehokkuutta ja laadukkuutta.
- Ilmatieteen laitos, Terveystieteiden tutkimuskeskus, Ruokavirasto ja Niuvanniemen sairaala tuottavat tietoa tavoitteeseen liittyen.
- Fimea ja Säteilysuojeluosasto osallistuvat kansallisiin ja kansainvälisiin työryhmiin.
- Säteilysuojeluosasto valvoo säteilyn lääketieteellisen käytön turvallisuutta ja viestii säteilyyn liittyvistä riskeistä.
- Valvira osallistuu alkoholihallinnon valtakunnallisen valvontaohjelman toimeenpanoon.
- Vuonna 2021 Traficom ja Väylävirasto osallistuivat uuden liikenneturvallisuusstrategian valmistelutyöhön. Strategiassa tavoitellaan liikennekuolemien ja loukkaantumisten ehkäisemistä vuoteen 2050.
- Vuonna 2021 THL perusti väkivallan vastaisen työn osaamiskeskitymän, jossa väkivaltatyön monitieteiset ja -ammattilliset asiantuntijat työskentelevät samassa yksikössä.

6.4 Hyvä koulutus – tavoite 4

Kestävän kehityksen neljännen tavoitteen tarkoituksena on taata kaikille avoin, tasa-arvoinen ja laadukas koulutus sekä elinikäiset oppimismahdollisuudet. Yhdeksän organisaatiota on tunnistanut voivansa edistää omalla toiminnallaan erityisesti tätä tavoitetta. Organisaatiot ovat **Näkövammaisten kirjasto Celia, Kansallisarkisto, Museovirasto, Opetushallitus, opetus- ja kulttuuriministeriö, poliisi, Suomen akatemia, Tilastokeskus ja ulkoministeriö.**

Valtionhallinto edistää tavoitetta kansallisesti ja kansainvälisesti. Organisaatioiden tuottamat ja tarjoamat tiedot sekä tutkimusten rahoitus luovat pohjaa korkeatasoille koulutukselle. Koulutuspolitiikalla ja kirjojen esteettömyydellä edistetään kaikkien mahdollisuutta hyvään koulutukseen. Lisäksi kestävän kehityksen opetusta on vahvistettu opetussuunnitelmien avulla. Kansainvälisesti tavoitetta edistetään erilaisin yhteistyön keinoin sekä ulkoministeriön kehitysyhteistyön rahoituksella, missä koulutus on yksi painopistealue. Tavoitteeseen liittyy myös henkilöstön jatkuvan oppimisen tukeminen ja harjoittelu- paikkojen tarjoaminen.

Raporteissa tunnistetut alatavoitteet keskittyvät seuraaviin teemoihin:

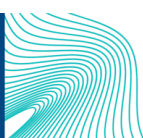
- ilmainen, tasa-arvoinen ja laadukas peruskoulutus (alatavoite 4.1)
- laadukas varhaislapsuuden hoito ja esiopetus (alatavoite 4.2)
- edullinen ja laadukas ammatillinen ja kolmannen asteen koulutus (alatavoite 4.3)
- poistaa koulutuksen eriarvoisuus ja varmistaa heikommassa asemassa olevien mahdollisuus koulutukseen (alatavoite 4.5)
- luku- ja kirjoitustaito (alatavoite 4.6)
- kestäväan kehitykseen liittyvä opetus (alatavoite 4.7)
- pätevien opettajien tarjonta kehittyvissä maissa (alatavoite 4.c).

Käytettyjä mittareita ovat muun muassa:

- henkilöstön mahdollisuus kokeilla ja tehdä asioita uudella tavalla (Kansallisarkisto)
- lasten ja nuorten lainaus- ja lukuaktiivisuuden lisääntyminen nykyisessä tulossopimuksessa esitetyn mittarin mukaisesti (Celia)
- koulutuksen ja työn ulkopuolella olevien nuorten määrä (opetus- ja kulttuuriministeriö)
- korkeintaan perusasteen käyneiden määrä vuosina 1970–2020 (opetus- ja kulttuuriministeriö)
- naisten osuus poliisikoulutuksen hakijoista (poliisi)
- verkko-opiskelun määrä opinnoista (poliisi).

Raporteissa kuvattuja toimenpiteitä tavoitteen edistämiseksi ovat muun muassa:

- Tilastokeskus tarjoaa koulutusta tilastojen lukutaitoon esimerkiksi opiskelijoille ja koululaisille sekä tuottaa tietoa koulutuksen kehittämiseen.
- Celia edistää äänikirjojen käyttöä opetussuunnitelman tarkoittamana erityisenä apuvälineenä.

- Opetushallitus ja poliisi vahvistavat kestävän kehityksen oppimista eri kouluasteilla ja opetussuunnitelmissa.
- Opetus- ja kulttuuriministeriö toteuttaa oikeus oppia -ohjelmaa ja seuraa yhdessä Opetushallituksen kanssa oppivelvollisuuden laajentamisen toimeenpanoa.
- Suomen Akatemia tarjoaa tutkimusrahoitusta.
- Ulkoministeriö myöntää kehitysyhteistyörahoitusta koulutusta edistäviin hankkeisiin.
- Vuonna 2021 Opetushallitus julkaisi kaikkiin ammatillisiin perustutkintoihin uuden valinnaisen tutkinnon osan liittyen ilmastovastuulliseen toimintaan.

6.5 Sukupuolten tasa-arvo – tavoite 5

Kestävän kehityksen viidennen tavoitteen tarkoituksena on saavuttaa sukupuolten välinen tasa-arvo sekä vahvistaa naisten ja tyttöjen oikeuksia ja mahdollisuuksia. 15 organisaatiota on tunnistanut voivansa edistää omalla toiminnallaan erityisesti tätä tavoitetta. Organisaatiot ovat:

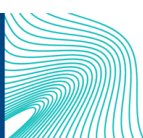
Eduskunnan kanslia, Kriisinhallintakeskus, Maanmittauslaitos, poliisi, puolustushallinto, Rikosseuraamuslaitos, sisäministeriö, sosiaali- ja terveysministeriö, Suomen Akatemia, Syyttäjälaitos, Terveiden ja hyvinvoinnin laitos THL, Tuomioistuinlaitos, ulkoministeriö, valtioneuvoston kanslia ja Sosiaali- ja terveysalan valvontavirasto Valvira.

Valtionhallinnon vastuullisuusraporteissa korostuu tämän tavoitteen osalta henkilöstöpolitiikka sekä lähisuhdeväkivaltaan liittyvä työ. Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmilla ja tasa-arvotoimikunnilla edistetään tasa-arvon toteutumista työpaikoilla. Lähisuhdeväkivallan ehkäiseminen, uhrien tukeminen, huomioiminen vankienhoidossa sekä työkalujen kehittäminen esitutkintaan ovat keskeisiä keinoja edistää tasa-arvon toteutumista arkielämässä. Lisäksi ulkoministeriö ohjaa kehitysyhteistyörahoituksesta reilut 70 prosenttia toimille, joissa on tasa-arvotavoitteita.

Raporteissa tunnistetut alatavoitteet keskittyvät seuraaviin teemoihin:

- naisiin kohdistuva syrjintä (alatavoite 5.1)
- naisiin kohdistuva väkivalta (alatavoite 5.2)
- naisten täysivaltainen osallistuminen ja yhtäläiset johtamismahdollisuudet (alatavoite 5.5)
- teknologian käyttö naisten oikeuksien vahvistamiseksi (alatavoite 5.b)
- tasa-arvoon liittyvät käytänteet ja lait (alatavoite 5.c).

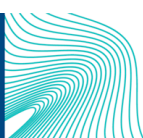

Käytettyjä mittareita ovat muun muassa:

- naisten ja miesten sijoittuminen eri tehtävätasolle (Eduskunnan kanslia, Tuomioistuinlaitos)
- palvelunohjauksen määrä (sisäministeriö)
- naisten osuus Akatemian arviointipaneelien arvioinnin asiantuntijoista (Suomen Akatemia)
- lähisuhdeväkivallan uhriksi joutuneiden tyttöjen ja naisten määrä (sosiaali- ja terveysministeriö)
- tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman toimenpiteiden toteutusten seuranta (esim. poliisi)
- tasa-arvoon liittyvien koulutusten suorittaneet (valtionneuvoston kanslia)
- asepalveluksessa koetut häirintätapaukset (puolustushallinto).

Raporteissa kuvattuja toimenpiteitä tavoitteen edistämiseksi ovat muun muassa:

- Rikosseuraamuslaitoksella on nais erityisyyteen kohdistuvia projekteja.
- Terveiden ja hyvinvoinnin laitos järjestää palveluita väkivallan uhreille ja heidän läheisilleen, mm. turvakodit ja Nollalinjan auttava puhelin.
- Sisäministeriössä kehitettiin vuonna 2021 työvälineitä kunniaan liittyvän väkivallan esitutkintaan.
- Poliisiin rekrytoitiin vuonna 2021 MARAK3 -hankehenkilö naisiin kohdistuvan väkivallan torjunnan tehostamiseksi.
- Suomen akatemia ja valtionneuvoston kanslia päivittivät vuonna 2021 tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmansa.
- Kriisinhallintakeskus sisällytti vuonna 2021 sukupuoli- sekä naiset, rauha ja turvallisuus -näkökulmat peruskoulutukseen ja syventäviin kursseihin.

6.6

Puhdas vesi ja sanitaatio – tavoite 6

Kestävän kehityksen kuudennen tavoitteen tarkoituksena on Varmistaa veden saanti ja kestävä käyttö sekä sanitaatio kaikille. **Geologian tutkimuskeskus, Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto Valvira ja Suomen ympäristökeskus** ovat tunnistaneeet voivansa edistää omalla toiminnallaan erityisesti tätä tavoitetta.

Tavoitetta edistetään tuottamalla tietoa ja selvityksiä, ohjeistamalla toimijoita, osallistamalla lainsäädännön toimeenpanoon ja valmisteluun sekä tukemalla ja varmistamalla pohjavesien suojelua ja turvallisen juomaveden saatavuutta.

Raporteissa tunnistetut alatavoitteet keskittyvät seuraaviin teemoihin:

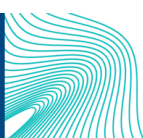
- juomavesi kaikille (alatavoite 6.1)
- veden laatu (alatavoite 6.3)
- vedenkäytön tehokkuus, kestävä vedenotto ja veden riittävyys (alatavoite 6.4).

Raporteissa ei ole määritelty mittareita tämän tavoitteen edistymisen seuraamiseksi. Sen sijaan on mitattu työtä tavoitteen edistämiseksi:

- Tavoitetta edistävien projektien lukumäärä (GTK)
- Prosessimittarit kuvaamassa työvaiheita (Valvira)

Raporteissa kuvattuja toimenpiteitä tavoitteen edistämiseksi ovat muun muassa:

- Geologian tutkimuskeskus tekee pohjavesialueen rakenneselvityksiä.
- SYKE ohjeistaa kuntia pohjavesialueiden suojelusuunnitelmien laadinnassa.
- Valvira ohjaa kuntien terveydensuojeluviranomaisia talousveden laatuun ja valvontaan liittyvissä asioissa.
- Vuonna 2021 käynnistettiin kolmen ministeriön rahoittama vesidiplomatian yhteishanke, jota SYKE ja Ulkopoliittinen instituutti koordinoivat.

6.7

Edullista ja puhdasta energiaa – tavoite 7

Kestävän kehityksen seitsemännen tavoitteen tarkoituksena on varmistaa edullinen, luotettava, kestävä ja uuden aikainen energia kaikille. Viisi organisaatiota on tunnistanut voivansa edistää omalla toiminnallaan erityisesti tätä tavoitetta. Organisaatiot ovat: **Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskus, Energiavirasto, Geologian tutkimuskeskus, Säteilyturvakeskus ja työ- ja elinkeinoministeriö.**

Tiedon tuottamisen, energiatehokkuustoimien ja verkon kehittämisen avulla valtionhallinto tukee tavoitteen saavuttamista. Uusiutuvan ja vähähiilisen energian tukeminen ja ohjaaminen ovat toimien keskiössä. Lisäksi tehdään kansainvälistä yhteistyötä energiatehokkuuden ja puhtaan energian edistämiseksi. Suomi ilmoitti kansallisessa energia- ja ilmastosuunnitelmassa (NECP) vuodelle 2030 kansalliseksi tavoitteeksi 51 prosentin uusiutuvan energian osuuden kokonaisloppukulutuksesta. Vuonna 2020 toteuma oli 43,9 prosenttia.

Raporteissa tunnistetut alatavoitteet keskittyvät seuraaviin teemoihin:

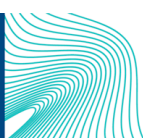
- hyvät energiapalvelut kaikille (alatavoite 7.1)
- uusiutuvan energian lisääminen (alatavoite 7.2)
- energiatehokkuus (alatavoite 7.3)
- kansainvälinen yhteistyö (alatavoite 7.a)
- infrastruktuurin ja teknologian uudistaminen kestävien energiapalveluiden tarjoamiseksi kehittyvissä maissa (alatavoite 7.b).

Käytettyjä mittareita ovat muun muassa:

- sähkönkäyttöpaikat toimitusvarmuuden laatuvaatimusten piirissä (Energiavirasto)
- energiatehokkuustoimilla saavutettu energiansäästö (Energiavirasto)
- uusiutuvan energian osuus kokonaisloppukulutuksesta (työ- ja elinkeinoministeriö, Energiavirasto).

Raporteissa kuvattuja toimenpiteitä tavoitteen edistämiseksi ovat muun muassa:

- Energiavirasto arvioi verkkoyhtiöiden kehittämissuunnitelmat sekä tekee energiatehokkuussopimuksia.
- Geologian tutkimuskeskus ja Säteilyturvakeskus tekevät geo- ja ydinenergiaan liittyvää tutkimusta ja valvontaa.

- Työ- ja elinkeinoministeriö parantaa alan toimijoiden kanssa energiansaannin toimitusvarmuutta sähkö- ja kaukolämpöverkkoa kehittämällä, parantamalla siirtoyhteyksiä sekä hyödyntämällä uusia energian varastointimahdollisuuksia.
- Säteilyturvakeskus ylläpitää ydinturvallisuusosaamista.
- Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskus tarjoaa energia- ja latausinfraavustuksia sekä avustusta kuntien öljylämmityksestä luopumiseen.

6.8

Ihmisarvoista työtä ja talouskasvua – tavoite 8

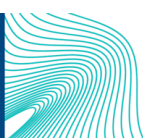
Kestävän kehityksen kahdeksannen tavoitteen tarkoituksena on edistää kaikkia koskevaa kestävää talouskasvua, täyttää ja tuottavaa työllisyyttä sekä säällisiä työpaikkoja. 17 organisaatiota on tunnistanut voivansa edistää omalla toiminnallaan erityisesti tätä tavoitetta. Organisaatiot ovat **Business Finland, Kansallisarkisto, Maanmittauslaitos, Museovirasto, Opetushallitus, opetus- ja kulttuuriministeriö, Ruokavirasto, Suojelupoliisi, Terveyden ja hyvinvoinnin laitos, Turvallisuus- ja kemikaalivirasto, Tulli, työ- ja elinkeinoministeriö, Valtiokonttori, valtioneuvoston kanslia, Valtion talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskus, Valtion tieto- ja viestintätekniikkakeskus Valtori ja Verohallinto.**

Valtionhallinnossa tavoitetta edistetään toisaalta henkilöstön työhyvinvointiin panostamalla ja toisaalta talouskasvua, automatisointia sekä yritysten toimintaa tukemalla. Maatalous- ja maaseudun kehittämistukien, TKI-rahoituksen, yritystukien ja harmaan talouden torjunnan avulla edistetään kilpailukykyä ja talouskasvua. Työllisyyttä ja työllistymistä tuetaan erilaisin ohjelmin ja palveluin. Henkilöstön hyvinvointiin liittyy muun muassa tasa-arvo- ja yhdenvertaisuusasiat, osaamisen kehittäminen, työsuojelutoiminta sekä turvallinen ja terveellinen työympäristö.

Raporteissa tunnistetut alatavoitteet keskittyvät seuraaviin teemoihin:

- korkeampi taloudellinen tuottavuus teknologian ja innovaatioiden avulla (alatavoite 8.2)
- kehityslähtöiset käytännöt, jotka tukevat työllisyyttä (alatavoite 8.3)
- resurssitehokkuus (alatavoite 8.4)
- täysi ja tuottava työllisyys (alatavoite 8.5)
- nuoret, jotka eivät opiskele tai käy töissä (alatavoite 5.6)
- pakkotyö, moderni orjuus ja ihmiskauppa (alatavoite 8.7)
- turvallinen työympäristö (alatavoite 8.8)
- kestävä matkailu (alatavoite 8.9)
- kotimaisten rahoituslaitosten palvelut kaikille (alatavoite 8.10).

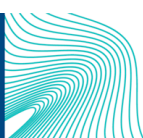

Käytettyjä mittareita ovat muun muassa:

- työtyytyväisyys- ja -hyvinvointikyselyt (Valtion talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskus)
- valituilla automatisoinneilla saavutettu lisäsäästö (Valtori)
- asiakastytyytyväisyysseuranta (Verohallinto, Suojelupoliisi)
- OmaVeron käyttö (Verohallinto)
- digitoitujen aineistojen kokonaismäärä 2019–2021 (Kansallisarkisto)
- henkilöstön koulutuspäivien ja verkko-opintokokonaisuuksien suorittaneiden määrä vuodessa (Maanmittauslaitos, Turvallisuus- ja kemikaalivirasto)
- työhyvinvointisuunnitelman toimenpiteet (Maanmittauslaitos)
- harjoittelijoiden määrä (Tulli)
- maatalouden tuettujen investointien määrä sekä aloitustukea saaneet uudet viljelijät (Ruokavirasto)
- työllisyysaste (työ- ja elinkeinoministeriö)
- riski- ja vaaratekijöiden arviointi ja luokitus sekä psykososiaalisen tuen toimintamallista saadut tulokset (Suojelupoliisi)
- TKI-rahoituksen aikaansaamat työpaikat (Business Finland)
- Pk-asiakasyritysten viennin kasvu (Business Finland).

Raporteissa kuvattuja toimenpiteitä tavoitteen edistämiseksi ovat muun muassa:

- Tulli valvoo ja sujuvoittaa rajat ylittävää tavaraliikennettä.
- Valtiokonttori koordinoi Kaiku-kehittämisrahaa.
- Valtori edistää taloudellista tuottavuutta automatisoinnin keinoin.
- Verohallinto torjuu harmaata taloutta ja siten poistaa epätervettä kilpailua.
- Turvallisuus- ja kemikaalivirasto tarjoaa liikunta- ja kulttuurietuja sekä työterveyspsykologin tietoiskuja.
- Työ- ja elinkeinoministeriö edistää maahanmuuttajien työllisyyttä ja työelämän monimuotoisuutta osallistumalla esimerkiksi ihmiskaupan vastaisen toimintaohjelman valmisteluun.

- Suojelupoliisi järjestää asiantuntijatapaamisia ja koulutus- ja infotilaisuuksia.
- Business Finland tukee Suomessa toimivia matkailuyrityksiä kansainvälistymisessä, kehittämisessä ja myynnissä.
- Opetushallitus kehittää ammatillista koulutusta niin, että osaamisen ajantasaisuus ja työelämävastavuus varmistetaan.
- Vuonna 2021 valtioneuvoston kanslia laati työsuojelun ja työhyvinvoinnin toimintaohjelman.

6.9

Kestävää teollisuutta, innovaatioita ja infrastruktuuria – tavoite 9

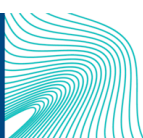
Kestävän kehityksen yhdeksännen tavoitteen tarkoituksena on rakentaa kestävä infrastruktuuria sekä edistää kestävä teollisuutta ja innovaatioita. 16 organisaatiota on tunnistanut voivansa edistää omalla toiminnallaan erityisesti tätä tavoitetta. Organisaatiot ovat: **Business Finland, Energiavirasto, Geologian tutkimuskeskus, liikenne- ja viestintäministeriö, liikenne- ja viestintävirasto Traficom, Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus Fimea, Maanmittauslaitos, opetus- ja kulttuuriministeriö, Suomen Akatemia, Tulli, Turvallisuus- ja kemikaalivirasto, Työ- ja elinkeinoministeriö, Säteilyturvakeskus, Valtiokonttori, Valtion tieto- ja viestintätekniikkakeskus Valtori ja Väylävirasto.**

Valtionhallinto tukee tutkimus-, liikenne- ja digitaalisen infrastruktuurin kehittämistä sekä kestäviä innovaatioita, kiertotaloutta ja turvallisuutta esimerkiksi tiedon ja tutkimuksen tuottamisen, yritysten ja toimijoiden tukemisen, rahoituskanavien ja erilaisten ohjelmien avulla. Esimerkiksi tiedon tuottaminen antaa pohjan kestävä teollisuuden ja infrastruktuurin rakentamiselle sekä hiilineutraaliustavoitteiden saavuttamiselle. Tavoitteeseen liittyviä työkaluja ovat muun muassa kansallinen tutkimuksen, kehittämisen ja innovaatioiden TKI-tiekartta, liikennejärjestelmäsuunnitelma Liikenne 12, kävelyn ja pyöräilyn investointiohjelma, fossiilittoman liikenteen tiekartta sekä akkustrategia. Lisäksi tavoitetta edistetään kansainvälisesti erilaisissa foorumeissa ja rahoitusvälinein.

Raporteissa tunnistetut alatavoitteet keskittyvät seuraaviin teemoihin:

- laadukas, luotettava ja kestävä infrastruktuuri (alatavoite 9.1)
- kestävä teollisuus (alatavoite 9.2)
- pienten teollisuus- ja muiden yritysten pääsy rahoituspalveluiden piiriin (alatavoite 9.3)
- infrastruktuurin ja jälkiasennusalojen uudistaminen (alatavoite 9.4)
- tieteellinen tutkimus ja teknologiset valmiudet (alatavoite 9.5)
- infrastruktuuri kehittyvissä maissa (alatavoite 9.a)
- kehittyvien maiden teknologinen kehitys ja tutkimus (9.b).

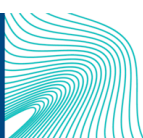

Käytettyjä mittareita ovat muun muassa:

- tuotekehityslainojen määrä ja pääoma (Valtiokonttori)
- T&K-menojen osuus BKT:sta (opetus- ja kulttuuriministeriö, työ- ja elinkeinoministeriö)
- 5G-verkkojen väestöpeitto (Traficom)
- maksetut laajakaistatuet (Traficom)
- pikalatauspisteverkoston kehittyminen (Energiavirasto)
- Luottamus ja Maine -tutkimus: innovatiivisuusdimension arvosana (Turvallisuus- ja kemikaalivirasto)
- materiaalihokkuuden vapaaehtoiset sitoumukset (työ- ja elinkeinoministeriö)
- Rahoitus vähähiilisyyttä ja kiertotaloutta edistäviin ratkaisuihin (Business Finland).

Raporteissa kuvattuja toimenpiteitä tavoitteen edistämiseksi ovat muun muassa:

- Valtori ylläpitää ja kehittää digitaalisia palvelukanavia.
- Suomen Akatemia myöntää rahoitusta tutkimusinfraan rakentamiseen ja kehittämiseen.
- Liikenne- ja viestintäministeriö tukee sähkökäyttöisten henkilöautojen hankintaa.
- Energiavirasto tarjoaa investointitukea julkisille asemille edistään lataus- ja tankkausasemien verkoston kehittymistä.
- Fimea edistää lääkejakelun sujuvuutta parantamalla tiedon saatavuutta ja kattavuutta.
- Turvallisuus- ja kemikaalivirasto tukee yrityksiä kehittämällä säännöstöä, valvontaa ja asiointia turvallisiin innovaatioihin kannustavaksi.
- Vuonna 2021 Väylävirasto laati väylänpidon perussuunnitelman, jossa on omana kohtanaan kestävä kehitys.
- Vuonna 2021 Turvallisuus- ja kemikaalivirasto päivitti vaarallisten kemikaalien varastointia koskevat oppaat ja julkaisi turvauhkiin varautumista koskevan oppaan.

Kestävän kehityksen kymmenennen tavoitteen tarkoituksena on vähentää eriarvoisuutta maiden sisällä ja niiden välillä. 13 organisaatiota on tunnistanut voivansa edistää omalla toiminnallaan erityisesti tätä tavoitetta. Organisaatiot ovat **Hätäkeskuslaitos, Kriisinhallintakeskus, Museovirasto, Näkövammaisten kirjasto Celia, opetus- ja kulttuuriministeriö, Poliisi, Rikosseuraamuslaitos, sisäministeriö, sosiaali- ja terveysministeriö, Syyttäjälaitos, Taiteen edistämiskeskus, Terveiden ja hyvinvoinnin laitos ja Verohallinto.**

Raporttien perusteella eriarvoisuuden vähentäminen valtionhallinnossa merkitsee palveluiden saatavuuden parantamista ja eri ryhmien huomioon ottamista. Henkilöstöpolitiikassa eriarvoisuuden vähentäminen tarkoittaa yhdenvertaisuuden toteutumista työpaikalla sekä monimuotoisuuden vahvistamista ja rekrytoinnin kehittämistä.

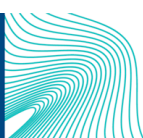
Ministeriötasolla erilaiset ohjelmat ja esimerkiksi maahanmuuttopolitiikan ja ulkomaalaislain kehittäminen sekä tulosohjaus ovat keinoja eriarvoisuuden vähentämiseen. Lisäksi koko valtionhallinnon tasolla ruotsin- ja saamenkielisten sekä tulkkauspalveluiden tarjoaminen nähdään tapoina edistää yhdenvertaisuutta.

Raporteissa tunnistetut alatavoitteet keskittyvät seuraaviin teemoihin:

- kaikkien sosiaalinen, taloudellinen ja poliittinen osallistuminen (alataavoite 10.2)
- yhtäläiset mahdollisuudet ja eriarvoinen kohtelu (alataavoite 10.3)
- turvallinen siirtolaisuus ja liikkuvuus (alataavoite 10.7).

Käytettyjä mittareita ovat muun muassa:

- yhdenvertaisuuden toteutuminen ja työyhteisön oikeudenmukaisuusindeksi työpaikalla (Rikosseuraamuslaitos)
- lähettyjen vaalitarkkailijoiden ja siviilikriisinhallinnan asiantuntijoiden määrä tehtävissä, jotka edistävät moninaisuutta ja vähentävät eriarvoisuutta (Kriisinhallintakeskus)
- koulutustilaisuudet (sisäministeriö)
- tasa-arvo- ja yhdenvertaisuusvaikutusten arviointi ja sukupuolivaikutusten arviointi hallitusten esityksissä (sisäministeriö)
- kiintiöpakolaisten määrä (sisäministeriö)
- koulutuksen ja työn ulkopuolella olevien nuorten määrä (opetus- ja kulttuuriministeriö)

- niiden osuus väestöstä, jotka elävät alle 50 prosentilla mediaanitulosta (sosiaali- ja terveysministeriö).

Raporteissa kuvattuja toimenpiteitä tavoitteen edistämiseksi ovat muun muassa:

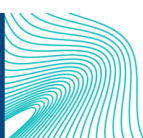
- Syyttäjälaitoksella on käynnissä ruotsinkielisten palveluiden kehittämishanke.
- Hätäkeskuslaitos antaa vaaratiedotteita saamen kielellä saamenkielillä alueilla.
- Opetus- ja kulttuuriministeriö toteuttaa Oikeus oppia ja Oikeus osata -kehittämishankkeita, joilla edistetään tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta.
- Poliisi tilastoi viharikoksia.
- Hätäkeskuslaitos huomioi erityisryhmien tarpeet mahdollistamalla esimerkiksi hätäilmoituksen tekemisen tekstiviestillä sekä vuorokauden ympäri auki olevalla tulkkauspalvelulla.
- Vuonna 2021 Poliisi laati toimenpidesuunnitelman edistämään poliisiorganisaation monimuotoisuutta ja tiivistämään yhteistyötä poliisin ja eri vähemmistöryhmien välillä.

6.11 Kestävät kaupungit ja yhteisöt – tavoite 11

Kestävän kehityksen yhdennentoista tavoitteen tarkoituksena on taata kestävät ja turvalliset kaupungit sekä asuin- yhdyskunnat. Kymmenen organisaatiota on tunnistanut voivansa edistää omalla toiminnallaan erityisesti tätä tavoitetta. Organisaatiot ovat **Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskus, Ilmatieteen laitos, liikenne- ja viestintäministeriö, Liikenne- ja viestintävirasto Traficom, Maanmittauslaitos, Museovirasto, opetus- ja kulttuuriministeriö, puolustushallinto, Suomenlinnan hoitokunta ja Valtiokonttori.**

Valtionhallinto edistää kestäviä kaupunkeja ja yhteisöjä erityisesti tukemalla edullista ja kestäväää asumista, tiedon tuottamisella, tukemalla liikennejärjestelmiä kestävämpään suuntaan sekä kehittämällä yhdyskuntien ja alueiden kestävyyttä ja ympäristövastuullisuutta. Myös sotilasalueet ovat yhdyskuntia, joiden toiminnan vaikutukset ulottuvat ympäröivään yhteiskuntaan melun ja muiden ympäristötekijöiden myötä. Niillä on vaikutusta myös alueen kaavoitukseen sekä alueelliseen talouteen ja työllisyyteen. Lisäksi kriisitilanteen ehkäiseminen suojelee ympäristöä ja kaupunkeja. Tavoitetta edistetään niin paikallisella, EU- kuin kansainväliselläkin tasolla. Esimerkiksi ympäristöstrategiat ja käyttö- ja hoitosuunnitelmat ovat työkaluja kestävien kaupunkien ja yhteisöjen edistämisessä.

Raporteissa tunnistetut alatavoitteet keskittyvät seuraaviin teemoihin:

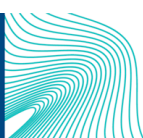
- kaikille asunto ja peruspalvelut (alatavoite 11.1)
- liikennejärjestelmä ja liikenneturvallisuus (alatavoite 11.2)
- kulttuuri- ja luontoperintö (11.4)
- kaupunkien ympäristövaikutukset (alatavoite 11.6)
- kaupunkien määrä ja katastrofiriskien hallinta (alatavoite 11.b).

Käytettyjä mittareita ovat muun muassa:

- yhteisöjen korkotukilainat, maksetut korkotuet (Valtiokonttori)
- korjausvelan pienentäminen ja vallien kulumisen vähentäminen (Suomenlinnan hoitokunta)
- kansalaisten tyytyväisyys esteettömyyteen liikennemuodoittain (Traficom)
- ympäristönsuojelun kustannukset ja jakauma hankkeille (puolustushallinto).

Raporteissa kuvattuja toimenpiteitä tavoitteen edistämiseksi ovat muun muassa:

- Valtiokonttori ja Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskus auttavat vuokratalo-yhteisöjä tervehdyttämistoimilla esimerkiksi selviämään kiinteistöjen ylläpidosta ja korjaustarpeesta.
- Suomenlinnan hoitokunta sitouttaa kumppaneita maailmanperintökohteen hoito- ja käyttösuunnitelman toteuttamiseen.
- Maanmittauslaitoksen paikkatietokeskuksessa tutkitaan droonien hyödyntämistä erityisesti maanmittauksen sekä metsä- ja maatalouden sovelluksissa laajan yhteistyöverkoston kanssa.
- Ilmatieteen laitos tuottaa 24/7-varoituspalvelua sekä etukäteistietoa haittaa ja vaaraa aiheuttavista sääilmiöistä ja niiden vaikutuksista Suomessa ja muualla. Tätä voidaan hyödyntää yhteiskunnan ja ihmisten turvallisuutta ylläpitävissä ennakoivissa toimissa.
- Traficom myöntää valtiontukia ja -avustuksia tukemaan liikkumista, kuljetamista ja toimivia verkkoyhteyksiä.
- Vuonna 2021 Maanmittauslaitos julkaisi kännykkäpelin, jonka avulla kehitettiin rajapyykkien sijaintitietojen päivytystä joukkoistamalla.

Kestävän kehityksen kahdennentoista tavoitteen tarkoituksena on varmistaa kulutus- ja tuotantotapojen kestävyys. 24 organisaatiota on tunnistanut voivansa edistää omalla toiminnallaan erityisesti tätä tavoitetta. Organisaatiot ovat **Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskus, Eduskunnan kanslia, Geologian tutkimuskeskus, Häätäkeskuslaitos, Kriisinhallintakeskus, Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus Fimea, Maanmittauslaitos, Museovirasto, Niuvanniemen sairaala, Opetushallitus, poliisi, puolustushallinto, Rajavartiolaitos, Ruokavirasto, sisäministeriö, Suojelupoliisi, Suomenlinnan hoitokunta, Suomen ympäristökeskus, Syyttäjälaitos, Taiteen edistämiskeskus, Turvallisuus- ja kemikaalivirasto, Tulli, Tuomioistuinelaitos, valtioneuvoston kanslia, Valtion talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskus Palkeet ja Valtion tieto- ja viestintätekniikka-keskus Valtori.**

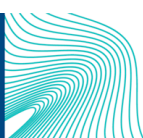
Vastuullinen kuluttaminen näkyy valtionhallinnon organisaatioiden kädenjäljessä yhteiskunnallisena vaikuttavuutena esimerkiksi tiedon tuottamisen, tuotteiden valvomisen, opetusmateriaalien ja kulutustottumusten kestävyden myötä. Lisäksi organisaatiot nostavat esille omaan toimintaansa, kuten hankintoihin ja etätyöskentelyyn, vaikuttamisen. Tietoisuuden lisääminen henkilöstölle, sidosryhmille, kohderyhmille ja yhteiskuntaan toimii vastuullisen kuluttamisen ja ympäristönsuojelun mahdollistajana. Etätyöskentely vähentää päästöjä toimitilojen lisäksi myös yksityisautoilun vähentyessä, kun henkilöstö ei liiku toimistolle. Lisäksi kiertotalous nousee useissa raporteissa esille.

Raporteissa tunnistetut alatavoitteet keskittyvät seuraaviin teemoihin:

- kestävän kulutuksen ja tuotannon ohjelmakehys (alatavoite 12.1)
- luonnonvarojen kestävä käyttö (alatavoite 12.2)
- ruokajäte ja -hävikki (alatavoite 12.3)
- kemikaalien ja jätteiden käsittely (alatavoite 12.4)
- jätteiden syntyminen (alatavoite 12.5)
- kestävät käytännöt (alatavoite 12.6)
- julkiset hankintakäytännöt (alatavoite 12.7)
- kestävän kehityksen tietoisuus (alatavoite 12.8)
- kehittyvien maiden tukeminen kestävässä kulutus- ja tuotantotavoissa (alatavoite 12.a)
- kestävä matkailu (alatavoite 12.b)

Käytettyjä mittareita ovat muun muassa:

- jätemäärät ja kierrätysaste (Eduskunnan kanslia, Suojelupoliisi, puolustushallinto)
- kilpailutukset, joissa huomioidaan erikseen ympäristökriteerit, esim. pakkausten ja kalusteiden kierrättäminen (Tuomioistuinelaitos)

- hankintojen ympäristövastuun osalta hallinnonalan hiilijalanjäljen pienentyminen (sisäministeriö)
- ruokakoirien tekemät tarkastukset ja niissä haltuun otetut elintarvikkeet (Tulli)
- tilatehokkuus (Valtori)
- hybridi- tai sähköautojen osuus virka-autoista (Valtori)
- Green Office -ympäristöohjelman toteutuminen (Suomenlinnan hoitokunta)
- kotimaisen tuotannon osuus kulutuksesta (Ruokavirasto)
- kertakäyttöastioiden, -aterimien, käsipaperipyyhkeiden ja kopiopaperin vähentäminen (Niuvanniemen sairaala)
- Ympäristövastuullisuus intissä -oppimateriaalin suorittaneiden määrä ja Kestävän kehityksen osaajaksi -eOppiva-kurssin suorittaneiden määrä (puolustushallinto).

Raporteissa kuvattuja toimenpiteitä tavoitteen edistämiseksi ovat muun muassa:

- Häätäkeskuslaitos on vähentänyt omia virka-autojaan kolmannekseen, ja uusien autojen hankinnassa keskeisinä hankintakriteereinä ovat olleet vähäpäästöisyys, energiatehokkuus ja turvallisuus.
- Geologian tutkimuskeskus tuottaa tutkimustietoa ja ratkaisuja metallien ja mineraalien koko arvoketjuun sekä akkumineraalien kierrätettävyyteen, jäljitettävyyteen ja prosessointiin.
- Tulli estää eläin- ja kasvipöytätautiin leviämistä ja vieraslajien maahantuontia sekä valvoo jätteiden hävittämistä.
- Maanmittauslaitos auttaa tutkimustiedollaan ihmisiä hyödyntämään luonnonvaroja kestävästi.
- Turvallisuus- ja kemikaalivirasto edistää ja säätelee kemikaalien turvallisuutta sekä osallistuu säädösten ja ohjeiden laadintaan osana kansainvälistä, EU- ja kotimaista yhteistyötä.
- Sisäministeriöllä on hallinnonalan tulossopimuksissa mukana myös hiilijalanjäljen pienentäminen hankinnoissa.
- Rajavartiolaitos kartoitti ympäristöriskikohteita ja paransi niiden riskienhallintaa.
- Vuonna 2021 Valtori luopui kolmanneksesta tiloistaan käyttöastemittauksen ja henkilöstökyselyn jälkeen Lintulahden toimipisteellään. *

6.13

Ilmastotekoja – tavoite 13

Kestävän kehityksen kolmannentoista tavoitteen tarkoituksena on toimia kiireellisesti ilmastonmuutosta ja sen vaikutuksia vastaan. 21 organisaatiota on tunnistanut voitavansa edistää omalla toiminnallaan erityisesti tätä tavoitetta. Organisaatiot ovat **Business Finland, Energiavirasto, Ilmatieteen laitos, Kansallisarkisto, liikenne- ja viestintäministeriö, Liikenne- ja viestintävirasto Traficom, Maanmittauslaitos, Niuvanniemen sairaala, Näkövammaisten kirjasto Celia, puolustushallinto, poliisi, Rajavartiolaitos, Suojelupoliisi, Suomen Akatemia, Suomen ympäristökeskus, Syyttäjälaitos, Tuomioistuinlaitos**

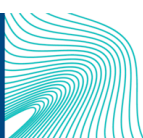
, Turvallisuus- ja kemikaalivirasto, työ- ja elinkeinoministeriö, ulkoministeriö ja Väylävirasto.

Valtionhallinnon vastuullisuusraporteissa korostuu tämän tavoitteen osalta toisaalta oman toiminnan hiilijalanjäljen pienentäminen ja toisaalta kansainvälinen yhteistyö sekä tutkimustiedon rooli ilmastonmuutoksen hillinnässä ja siihen sopeutumisessa. Kansainvälisessä yhteistyössä ilmastotoimia edistetään mm. verkostojen, IPCC:n, ilmastodiplomatian ja kehitysyhteistyön keinoin. Tutkimuksen ja tiedon tuottamisen avulla voidaan toimia kestävämmän ympäristön puolesta, kun ymmärryksen kasvun myötä voidaan tehdä ilmaston kannalta parempia päätöksiä ja kehittää uusia kestäviä ratkaisuja. Valtionhallinnon organisaatiot tuottavat tietoa esimerkiksi sääilmiöistä, ilmastonmuutokseen varautumisen ja sopeutumisen nykytilasta sekä etätyön vaikutuksista liikenteen päästöihin. Lisäksi tutkimusohjelmissa kehitetään muun muassa kestävää ja terveellistä ruokajärjestelmää sekä luodaan innovatiivisia materiaaleja ja palveluita. Energiavirasto toimii Suomessa päästökauppaviranomaisena.

Valtionhallinnon ilmastotoimia ohjaavat myös monet asiakirjat ja strategiat, jotka liittyvät ilmastonmuutoksen hillintään ja siihen sopeutumiseen. Näitä ovat esimerkiksi ICT-alan ilmasto- ja ympäristöstrategia, fossiilittoman liikenteen tiekartta, Kansallinen ilmastonmuutoksen sopeutumissuunnitelma 2030 (KISS2030), toimialakohtaiset vähähiiliset tiekartat, innovaatiotoiminnan ekosysteemisopimukset, kansallinen ilmasto- ja energiastrategia, keskipitkän aikavälin ilmastopolitiikan suunnitelma sekä organisaatioiden omat energia- ja ilmasto-ohjelmat.

Raporteissa tunnistetut alatavoitteet keskittyvät seuraaviin teemoihin:

- ilmastoon liittyvät riskitekijät ja katastrofit (alatavoite 13.1)
- kansallinen politiikka, strategiat ja suunnittelu (alatavoite 13.2)
- koulutus, tietämyksen lisääminen ja valmiudet (alatavoite 13.3).

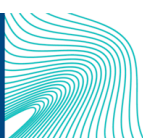

Käytettyjä mittareita ovat muun muassa:

- fossiilittoman liikenteen tiekartta (liikenne- ja viestintäministeriö, Traficom, Väylävirasto)
- kotimaan liikenteen kasvihuonekaasupäästöt (liikenne- ja viestintäministeriö, Traficom)
- sähköautoille myönnettyjen hankintatukien ja ensirekisteröityjen sähköautojen määrä (Traficom)
- liikenteen päästövaikutuksien huomioiminen väylänpidon ja liikennejärjestelmän suunnittelussa sekä hankesuunnittelussa ja -arvioinnissa (Väylävirasto)
- kasvihuonekaasupäästöjen vuosittaiset kokonaispäästöt päästökaupasektorilla (Energiavirasto)
- sisäministeriön hallinnonalan yhteinen hiilijalanjäljen mittaus (Suojelupoliisi)
- palvelutapahtumien osuus, jotka liittyvät kestävän kehityksen edistämiseen (Business Finland)
- energia- ja ilmasto-ohjelman toimenpiteiden toteutuminen (puolustus-hallinto).

Raporteissa kuvattuja toimenpiteitä tavoitteen edistämiseksi ovat muun muassa:

- Ilmatieteen laitos toteuttaa ilmastoon liittyviä kehitysyhteistyöhankkeita, joissa parannetaan maiden kykyä tuottaa kansalaisilleen sää-, ilmasto- ja ennakkovaroituspalveluita.
- Energiavirasto osallistuu päästökauppaa koskevien säädösten kehittämiseen EU-komission työryhmissä.
- Suojelupoliisi edistää paperittomuutta ja digitalisointia omassa toiminnassaan.
- Business Finland tukee suomalaisyrityksiä kestävästä kehityksestä edistävien ratkaisujen kehittämisessä.
- Vuonna 2021 Väylävirasto päivitti tulva-alttiista ratajaksoista tilannekuvan lausunnolla olleiden tulvariskien hallintasuunnitelmien yhteydessä.
- Vuonna 2021 Rajavartiolaitos kehitti verkkokoulutuspaketteja matkustamisen vähentämiseksi.

6.14 Vedenalainen elämä – tavoite 14

Kestävän kehityksen neljännentoista tavoitteen tarkoituksena on säilyttää meret ja merten tarjoamat luonnonvarat sekä edistää niiden kestäväää käyttöä. **Rajavartiolaitos** ja **Suomen ympäristökeskus** ovat tunnistaneet voivansa edistää omalla toiminnallaan erityisesti tätä tavoitetta.

Tähän tavoitteeseen liittyvät Suomen ympäristökeskuksen Itämeren tilan mittaukset, mallit ja suunnittelun menetelmien kehittäminen sekä Rajavartiolaitoksen ympäristövahinkojen torjunnan ja valvonnan kehittäminen sekä oman toiminnan ympäristön kuormituksen vähentäminen. Omassa toiminnassa kiinnitetään huomiota esimerkiksi alusten energiatehokkuuteen ja biopolttoaineen käyttöön.

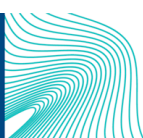
Raporteissa ei ole tunnistettu erikseen tiettyjä edistettäviä alatavoitteita eikä määritelty mittareita tavoitteen edistymisen seuraamiseksi.

Raporteissa kuvattuja toimenpiteitä tavoitteen edistämiseksi ovat muun muassa:

- Rajavartiolaitos valvoo luvattomia aluspäästöjä ja metsästystä, kehittää ympäristövahinkojen ja öljyntorjuntavalmiutta sekä osallistuu kansainväliseen ympäristövahinkojen torjuntayhteistyöhön.
- Suomen ympäristökeskus kerää ja tuottaa tietoa Itämeren tilan parantamiseen liittyen ja osallistuu moniin kansainvälisiin tutkimushankkeisiin sekä Arktisen neuvoston työhön ja ympäristökasvatus- ja viestintämateriaalien laadintaan. Se esimerkiksi koordinoi laajaa tutkimusta lääkeaineiden päästöistä Itämereen.
- Vuonna 2021 Rajavartiolaitos osallistui Suomessa järjestettyyn Itämeren maiden yhteiseen öljy- ja aluskemikaalivahingon torjuntaharjoitukseen.
- Vuonna 2021 Suomen ympäristökeskus keräsi pitkäaikaisia havaintosarjoja avomeren kemiallisesta ja biologisesta tilasta sekä haitallisten aineiden pitoisuuksista vedessä ja eliöstössä. Se myös kartoitti alueet, joille merituulivoimaa voi rakentaa Suomessa taloudellisesti kannattavasti ja ilman suuria vahinkoja meriluonnolle.

6.15 Maanpäällinen elämä – tavoite 15

Kestävän kehityksen viidennentoista tavoitteen tarkoituksena on suojella maaekosysteemejä, edistää niiden ja metsien kestäväää käyttöä sekä taistella aavikoitumista vastaan ja pysäyttää luonnon monimuotoisuuden häviäminen ja maaperän köyhtyminen. **Puolustushallinto**, **Suomen ympäristökeskus** ja **Tulli** ovat tunnistaneet voivansa edistää omalla toiminnallaan erityisesti tätä tavoitetta.

Tavoitetta edistetään raporttien perusteella valvomalla puupakkausten ja elintarvikkeiden maahantuontia ja jätteiden hävittämistä, tuottamalla tietoa ja ohjeistusta luonnon monimuotoisuuteen liittyen sekä kehittämällä sotilasalueiden toiminnan ympäristövastuullisuutta.

Raporteissa tunnistetut alatavoitteet keskittyvät seuraaviin teemoihin:

- makean veden ekosysteemit (alatavoite 15.1)
- luontaisten elinympäristöjen turmeltuminen ja luonnon monimuotoisuuden katoaminen (alatavoite 15.5).

Käytettyjä mittareita ovat muun muassa:

- Ruokaviraston tarkastukseen ohjattujen puupakkausten osuus kaikista puupakkaustarkastuksista (Tulli)
- ympäristönsuojelun kustannukset ja hankkeiden jakauma (puolustushallinto)
- ympäristöstrategian toteutus ja seuranta osana Puolustusvoimien ympäristöjärjestelmää (puolustushallinto).

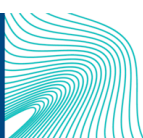
Raportissa kuvattuja toimenpiteitä tavoitteen edistämiseksi ovat muun muassa:

- Tulli valvoo puupakkausten ja elintarvikkeiden maahantuontia ja jätteiden hävittämistä.
- Puolustusvoimat kehittää sotilasalueiden toiminnan ympäristöystävällisyyttä.
- Suomen ympäristökeskus julkaisi luontotyyppien uhanalaisuusarvioinnin verkkopalvelun.

6.16

Rauhaa ja oikeudenmukaisuutta, hyvä hallinto – tavoite 16

Kestävän kehityksen kuudennentoista tavoitteen tarkoituksena on edistää rauhanomaisia yhteiskuntia ja taata kaikille pääsy oikeuspalveluiden piiriin sekä rakentaa vastuullisia ja tehokkaita instituutioita kaikilla tasoilla. 22 organisaatiota on tunnistanut voivansa edistää omalla toiminnallaan erityisesti tätä tavoitetta. Organisaatiot ovat **Eduskunnan kanslia, Kansallisarkisto, Kriisinhallintakeskus, Maanmittauslaitos, poliisi, puolustushallinto, Rajavartiolaitos, Rikosseuraamuslaitos, sisäministeriö, Säteilyturvakeskus, Suojelupoliisi, Syyttäjälaitos, Taiteen edistämiskeskus, Terveystieteiden tutkimuskeskus, Tilastokeskus, Tulli, Tuomioistuineläinlaitos,**

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto, ulkoministeriö, Valtiokonttori, valtioneuvoston kanslia ja Verohallinto.

Monen valtionhallinnon organisaation toiminta itsessään tähtää hyvän hallinnon sekä yhteiskunnan rauhan ja oikeudenmukaisuuden edistämiseen. Raporttien perusteella tavoitetta edistetään erityisesti tiedon tuottamisella, oikeusturvan edistämällä, viestinnällä ja väkivallan vastaisilla toimilla.

Tieto luo pohjaa avoimuuden, hyvän hallinnon ja demokratian toteutumiselle yhteiskunnassa. Muuttumattoman ja tutkitun tiedon saatavuus lisää luottamusta viranomaisiin. Luottamus tietoon ja instituutioihin onkin avainasemassa vakaan yhteiskunnan toteutumisessa. Viestinnällä ja tutkiahallinto.fi-nettisivulla tuotetaan avoimuutta, ja sisäisen Whistleblower-ilmoituskanavan avulla parannetaan väärinkäytösten ilmituloa ja ilmoittajan suojelua. Korruption vastaisella strategialla ja koulutuksilla vaikutetaan korruption vähenemiseen. Luottamus ja Maine -kyselytutkimuksella seurataan kansalaisten kokemaa luottamusta instituutioita kohtaan.

Väkivallan vähentämisessä nostetaan esiin toisaalta työsuojelutoimintaan liittyvät henkilöstön kokemat vaara- ja uhkatilanteet ja maalittaminen, toisaalta väkivaltaisen radikalisoitumisen ennaltaehkäisy ja henkirikosten vähentäminen yhteiskunnassa. Lapsiin kohdistuvan väkivallan tutkintaa on kehitetty Barnehus-hankkeella. THL tuottaa tietoa ja tarjoaa palveluita väkivallan uhreille.

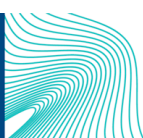
Kansainvälisesti tavoitetta edistetään esimerkiksi kehitysyhteistyön ja kriisinhallinnan keinoin sekä kansainvälisissä verkostoissa ja ydinmateriaalivalvonnan kehittämiseen osallistumalla. Tulli torjuu rajat ylittävää rikollisuutta raja-valvonnan keinoin. Kriisinhallintakeskus edistää tavoitetta pyrkien vaikuttamaan kohdemaiden inhimilliseen turvallisuuteen ja rauhaan.

Raporteissa tunnistetut alatavoitteet keskittyvät seuraaviin teemoihin:

- väkivalta (alatavoite 16.1)
- lapsiin kohdistuva väkivalta ja ihmiskauppa (alatavoite 16.2)
- oikeusturva ja -palvelut (alatavoite 16.3)
- korruptio ja lahjonta (alatavoite 16.5)
- tehokkaat, vastuulliset ja läpinäkyvät instituutiot (alatavoite 16.6)
- osallistava ja edustava päätöksenteko (alatavoite 16.7)
- kehittyvien maiden osallistuminen globaaleihin hallinnointijärjestelmiin (alatavoite 16.8)
- julkinen tiedonsaanti ja perusvapaudet (alatavoite 16.10)
- kansalliset instituutiot (alatavoite 16.a)
- syrjinnän vastaiset lait ja kestävä kehityksen käytännöt (alatavoite 16.b).

Käytettyjä mittareita ovat muun muassa:

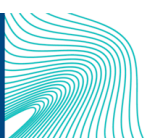
- viestintäkanavat ja sidosryhmien tavoittaminen, esimerkiksi julkaistut verkkouutiset ja Twitter-tilin seuraajat (Eduskunnan kanslia)

- vaara- ja uhkatilanteet (Rikosseuraamuslaitos)
- Whistleblower-ilmoituskanavan käyttöönotto (Rikosseuraamuslaitos)
- median yhteydenotot (Tuomioistuinlaitos)
- siviilikriisinhallinnan asiantuntijoiden, operaatioiden sekä koulutuksiin osallistuneiden määrä (Kriisinhallintakeskus)
- Valtiokonttorin päätösten pysyvyys Tapaturma-asioiden muutoksenhakulautakunnassa (Valtiokonttori)
- tutkihallintoa.fi -sivuston kävijämäärät (Valtiokonttori)
- käsitellyt tietopyynnöt (Kansallisarkisto)
- Luottamus ja Maine -tutkimus (Kansallisarkisto, Turvallisuus- ja kemikaalivirasto, Tilastokeskus)
- varusmiesten ja reserviläisten maanpuolustustahtoa tutkivat kyselyt (puolustushallinto).

Raporteissa kuvattuja toimenpiteitä tavoitteen edistämiseksi ovat muun muassa:

- Valtiokonttori huolehtii korvauksista syyttömästi vapautensa menettäneille.
- Sisäministeriön johdolla toimeenpannaan väkivaltaisen radikalisoitumisen torjuntaohjelmaa.
- Tilastokeskus tuottaa tietoa päätöksentekijöille, yhteiskunnalle ja tutkijoille.
- Verohallinto seuraa yritysten rekisteröintiä ja velvoitteiden hoitoa, torjuu harmaata taloutta sekä ylläpitää julkista verovelkarekisteriä.
- Säteilyturvakeskus edistää käytetyn ydinpolttoaineen loppusijoituksen ydinmateriaalivalvontaa kansallisesti sekä IAEA:n ja Euroopan komission välisissä neuvotteluissa.
- Valtioneuvoston kanslia valmistelee ja selvittää ministerien ja heidän erityisavustajiensa sidonnaisuusilmoitusten sisältöjen täsmentämistä, laajentamista ja sidonnaisuustietojen mahdollista tuomista avoimuusrekisterin yhteyteen.
- Poliisi tukee lasten ja nuorten hyvinvointia ja ennaltaehkäisee rikollisuutta ankkuritoiminnalla, joka on moniammatillista yhteistyötä.
- Taiteen edistämiskeskus laatii puolueettomuusohjeen päätöksentekoa valmistelevalle henkilöstölle ja vertaisarvioitsijoille.

- Vuonna 2021 Maanmittauslaitos osallistui YK:n Global Geospatial Information Management -toimintaan useassa työryhmässä ja osallistui aloitteen puitteissa järjestettäviin tilaisuuksiin.

6.17 Yhteistyö ja kumppanuus – tavoite 17

Kestävän kehityksen seitsemännentoista tavoitteen tarkoituksena on tukea vahvemmin kestävän kehityksen toimeenpanoa ja globaalia kumppanuutta. Kymmenen organisaatiota on tunnistanut voivansa edistää omalla toiminnallaan erityisesti tätä tavoitetta. Organisaatiot ovat **Geologian tutkimuskeskus, Kansallisarkisto, Kriisinhallintakeskus, Näkövammaisten kirjasto Celia, Opetushallitus, Suomenlinnan hoitokunta, Tilastokeskus, Turvallisuus- ja kemikaalivirasto, ulkoministeriö ja Verohallinto.**

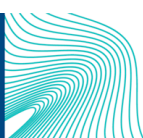
Valtionhallinnon organisaatiot edistävät tavoitetta kansainvälisissä verkostoissa, tutkimus- ja konsultointiprojekteissa sekä kehitysyhteistyön keinoin. Kumppanuussuhteiden vahvistaminen toteutuu esimerkiksi Kriisinhallintakeskuksen monitasoisessa yhteistyössä ja Opetushallituksen koordinoimilla kansainvälisillä harjoittelu-, vaihto- ja apurahaohjelmilla. Raporteissa nostetaan myös esille kansallinen sidosryhmäyhteistyö ja viestinnän merkitys sekä julkisen ja yksityisen sektorin välinen yhteistyö. Vuonna 2021 Suomen kehitysyhteistyörahoituksen osuus BKT:sta oli 0,47 prosenttia.

Raporteissa tunnistetut alatavoitteet keskittyvät seuraaviin teemoihin:

- ympäristöystävälliset teknologiat kehittyviin maihin (alatavoite 17.7)
- teknologiapankki ja TKI-valmiuksia kehittävä mekanismi kehittyville maille (alatavoite 17.8)
- vahvistettu kansainvälinen apu kehittyvien maiden valmiuksien kehittämiseen (alatavoite 17.9)
- globaali kumppanuus ja sidosryhmät (alatavoite 17.16)
- julkiset, julkisen ja yksityisen sektorin sekä kansalaisyhteiskunnan väliset kumppanuudet (alatavoite 17.17).

Käytettyjä mittareita ovat muun muassa:

- Suomen virallisen kehitysyhteistyön osuus BKT:sta (ulkoministeriö)
- Kriisinhallintakeskuksen osallistumiset kansainväliseen kriisinhallinnan yhteistyöhön (Kriisinhallintakeskus)
- kansainvälisen konsultoinnin määrät (Tilastokeskus)
- asiakastytytyväisyyskysely (Celia)
- kumppanien rekisteröimien verkkokäyttäjien määrä (Celia)

- viranomaisten väliset yhteistyösopimukset (Suomenlinnan hoitokunta)
- kansalaisille suunnatun Luottamus ja Maine -tutkimuksen vuorovaikutusdimensio (Turvallisuus- ja kemikaalivirasto).

Raporteissa kuvattuja toimenpiteitä tavoitteen edistämiseksi ovat muun muassa:

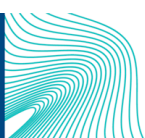
- Ulkoministeriö toteuttaa verotus ja kehitys -toimintaohjelmaa 2020–2023.
- Tilastokeskus on mukana konsultointihankkeissa, joissa jaetaan tietoa eri aihealueiden tilastojen tuottamisen käytännöistä kehittyvien maiden tilastotoimijoille.
- Verohallinto toteuttaa kehitysyhteistyöprojekteja verotukseen liittyen.
- Celia tukee kouluja esteettömyyteen liittyen.
- Suomenlinnan hoitokunta sitouttaa kumppaneita kestävän kehityksen tavoitteisiin esimerkiksi kestävän matkailun kehittämisen myötä sekä järjestämällä asukas- ja kumppanuustilaisuuksia.
- Geologian tutkimuskeskus auttaa vähentämään Saudi-Arabian öljyriippuvuutta tukemalla kaivossektorin kehittämistä.
- Turvallisuus- ja kemikaalivirasto lisää vuorovaikutusta sidosryhmien kanssa esimerkiksi erilaisin yhteistyöfoorumein.

7 Toiminnan jalanjäljen huomioiminen

Valtiokonttori suosittelee vastuullisuusraportissa kuvaamaan, miten organisaatio on ottanut huomioon jalanjälkensä koon ja miten sitä pyritään pienentämään. Toiminnan jalanjälkeä, eli toiminnasta ja organisaation olemassaolosta aiheutuvia suoria vaikutuksia toimintaympäristöön, on tarkasteltu omana osiona 34 vastuullisuusraportissa (74 %). Jalanjälki voidaan luokitella ainakin ekologisiin, sosiaalisiin ja taloudellisiin vaikutuksiin, kuten Valtiokonttorin ohjeessa.

Olennaista on, että valtionhallinnon organisaatioiden vastuullisuusraporteilla käsitellään sitä osaa toiminnan jalanjäljestä, johon organisaatio voi itse toiminnallaan ja valinnoillaan vaikuttaa. Moni organisaatio on esimerkiksi vuokrannut toimitilansa Senaatti-kiinteistöiltä, jolloin organisaation vaikutusmahdollisuudet toimitilasta aiheutuviin suoriin ekologisiin vaikutuksiin on suppeampi kuin tilan omistajalla. Senaatti-kiinteistöt puolestaan käsittelee omistamiensa kiinteistöjen ympäristövaikutuksia omalla vastuullisuusraportillaan. Tällä jaolla vältetään ylimääräistä, päällekkäistä raportointia.

Valtionhallinnon jalanjälki on vuonna 2021 muodostunut raporttien perusteella toimitiloista, hankinnoista, matkustamisesta, jätteistä, materiaalinkulutuksesta, henkilöstöpolitiikasta ja rahoitusrakenteesta. Jalanjälkeen voidaan

merkittävästi vaikuttaa organisaatioihin kohdistuvalla ohjauksella ja strategioilla, erityisesti valtion toimitila- ja matkustusstrategialla sekä hallinnonalojen tavoitteilla.

- Toiminnan suorista ekologisista vaikutuksista on kerrottu 33 raportilla (72 %). Näihin on raporteilla sisällytetty erityisesti hankinnat, matkustuksen vaikutukset, toimitilat ja jätteet.
- Toiminnan sosiaalisia vaikutuksia on käsitelty henkilöstön ja sen hyvinvoinnin näkökulmasta 18 organisaation raportilla (39 %).
- Toiminnan taloudellisista vaikutuksista huolehtiminen valtionhallinnon kontekstissa pitää sisällään sen varmistamisen, että käytettävissä olevat taloudelliset resurssit käytetään suunnitellulla ja tarkoituksenmukaisella tavalla. Toimintansa taloudellisista vaikutuksista on raportoinut 14 organisaatiota (30 %). Vaikutuksia on kuvattu hyödyntämällä hankintoja, budjetointia, kustannustehokkuutta sekä toiminnan taloudellisuutta ja tuloksellisuutta kuvaavia tietoja.

Tavoitteena koota valtionhallinnon jalanjälkitietoja yhteen yhteen

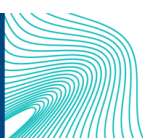
Monet valtionhallinnon organisaatioiden jalanjälkeen vaikuttavat toiminnot, kuten kiinteistönhuolto, on keskitetty konsernitoimijoiden vastuulle. Valtiokonttorissa selvitetään, missä määrin valtionhallinnon organisaatioiden toiminnan jalanjälkeen liittyvää tietoa on mahdollista koota yhteen keskitetysti koko valtionhallinnon osalta. Tavoitteena on, että valtionhallinnon organisaatiot voisivat tulevaisuudessa poimia yhteisestä datapankista jalanjälkitietoja vastuullisuusraportteihinsa.

Tämä ns. datapankki saa alkunsa syksyn 2022 aikana, jolloin Valtiokonttori tuottaa yhteistyössä Suomen ympäristökeskuksen kanssa arvion valtionhallinnon yhteenlasketusta hiilijalanjäljestä.

7.1 Toiminnan ekologiset vaikutukset

Oman toiminnan ekologinen jalanjälki on vastuullisuustyön osa-alueista yksi vanhimpia ja myös selkeimpiä, mistä kertoo teeman käsittely 72 prosentissa vuoden 2021 vastuullisuusraporteista. Ekologiseen jalanjälkeen tunnistettiin vaikuttavan organisaation tekemät hankinnat, toimitiloihin liittyvät kokonaisuu- det sekä matkustus.

Hankinnat mainittiin noin 20 prosentilla raporteista yhtenä merkittävimpanä toiminnan jalanjälkeen vaikuttavana teemana, jolla on niin ekologiaa, sosiaalisia kuin taloudellisiakin vaikutuksia. Hankinnat tunnistettiin keskeisiksi päästölähteiksi, minkä lisäksi kilpailutuksessa voidaan ottaa huomioon vastuullisuus, kuten erilaiset ympäristökriteerit ja ihmisoikeudet. Hankinnoissa pyritään vastuullisuusraporttien perusteella kustannustehokkuuteen ja suunnitelmallisuuteen. Toisaalta monet hankinnat hoidetaan keskitetysti, jolloin organisaatio ei voi niihin itse toiminnallaan yhtä merkittävästi vaikuttaa.

Organisaatioiden käytössä olevat toimitilat tunnistettiin keskeiseksi toiminnan jalanjäljen osaksi 18 vastuullisuusraportilla (39 %). Toimitilojen jalanjälkeen raportoidaan vaikuttavan toimipisteiden määrä sekä tilatehokkuus ja sitä kautta energiankulutus ja esimerkiksi siivous. Muutto pienempiin tiloihin, etätöiden mahdollistaminen jatkossakin ja nimikoimattomat työpisteet ovat valtionhallinnon organisaatioiden tunnistamia keinoja jalanjäljen pienentämiseen tällä osa-alueella. Lisäksi Valtion toimitilastrategialla pyritään hiilineutraaliuuteen vuoteen 2035 mennessä. Voit lukea tarkemmin valtion toimitilastrategiasta osoitteessa vm.fi.

Toimitiloissa aiheutuvia ekologisia vaikutuksia pyritään valtionhallinnossa lisäksi pienentämään kierrättämällä ja tulostamisen vähentämisellä. Myös organisaatioiden tarjoiluiden ympäristövaikutuksiin on kiinnitetty huomiota.

Poiminta raporteilta: Valtiokonttorin pikkujouluissa 2021 tarjoiltiin ilmastoystävällistä ruokaa: runsaasti sesongin raaka-aineista valmistettuja kasvisruokia, vastuullista kalaa ja minimaalisesti punaista lihaa.

Erityisesti toiminnasta aiheutuvien päästöjen pienentämiseksi on raporttien perusteella kiinnitetty huomiota virka-autojen ympäristöystävällisyyteen ja matkustamisen määrään. Koronapandemialla oli vaikutuksensa myös valtionhallinnon toiminnasta aiheutuvaan ekologiseen jalanjälkeen. Pääsääntöinen etätyö vaikutti toimitilojen energiankulutukseen sekä työmatkojen vähentymiseen. Kokonaiskuvassa etätyöntekijöiden aiheuttama energiankulutus ei ole vähentynyt vaan siirtynyt pääasiassa kotitalouksille. Selviä päästövähennyksiä aiheutui kuitenkin siitä, että isot kansalliset ja kansainväliset tapahtumat järjestettiin vuonna 2021 pääasiassa etäyhteyksin, mikä vähensi ennen kaikkea lentomatkustuksen määrää.

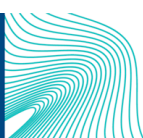
Poiminta raporteilta: Traficomissa vuoden 2019 matkamenot olivat kymmenkertaiset vuoden 2021 kuluihin verrattuna.

Erilaiset ympäristöohjelmat ovat varsin vakiintunut keino tukea ekologisen jalanjäljen pienentämistä asettamalla organisaatiolle ympäristöön ja sen suojeluun liittyviä tavoitteita, joita säännöllisesti seurataan. Vastuullisuusraportin vuodelta 2021 laatineista organisaatioista ainakin kahdellatoista on joko organisaation oma ympäristöohjelma tai WWF:n sertifioima Green Office -ympäristöohjelma. Valtionhallinnon organisaatioista yhdeksällä on Green Office -sertifikaatti: Ilmatieteen laitos, Maanmittauslaitos, Ruokavirasto, Tilastokeskus, Valtiokonttori, Verohallinto, Suomenlinnan hoitokunta, Palkeet ja ympäristöministeriö.

Poiminta raporteilta: Sisäministeriö on kestävän kehityksen sitoumuksessaan asettanut tavoitteeksi hallinnonalan hiilijalanjäljen vähentämisen 75 % vuoteen 2035 mennessä ja välitavoitteeksi 50 % vuoteen 2027 mennessä.

7.2 Toiminnan sosiaaliset vaikutukset

Omasta toiminnasta aiheutuvia sosiaalisia vaikutuksia käsiteltiin 18 vastuullisuusraportilla (39 %). Tällä osa-alueella jalanjäljen pienentäminen saattaa olla hankalampi hahmottaa kuin ekologisten vaikutusten osalta, sillä valtionhallinnon sosiaalinen jalanjälki koostuu raporttien perusteella erityisesti henkilöstöpolitiikasta. Jalanjäljen pienentämisellä tarkoitetaan vastuullisuusraportoinnin

viitekehyksessä sitä, että sosiaaliset vaikutukset esimerkiksi omaan henkilöstöön ja muihin sidosryhmiin olisivat mahdollisimman positiiviset. Toiminnasta aiheutuu vaikutuksia joka tapauksessa.

Sosiaalisista vaikutuksista on raporttien perusteella pyritty huolehtimaan henkilöstön työtyytyväisyyttä ja -viihtyvyyttä parantamalla, osaamista vahvistamalla, johtamiskulttuuria kehittämällä, työkykyä vahvistamalla sekä tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta edistämällä. Esimerkkeiksi voidaan nostaa raporteilla käsitellyt tasa-arvoon ja saavutettavuuteen liittyvät koulutukset, mentorointivalmennus sekä nimikeuudistukset.

Muita raporteilla mainittuja toimia toiminnan sosiaalisista vaikutuksista huolehtimiseen ovat mm. virkistyssetelit, erilaiset koulutukset ja kurssitarjonta, häirintään ja epäasialliseen käytökseen puuttuminen, ergonomian parantaminen, matalan kynnyksen psykologiset palvelut sekä juttutuokiot. Esteettömyyden parantaminen ja tietoturvallisuuden vahvistaminen ovat myös tunnistettuja keinoja sosiaalisen jalanjäljen pienentämisessä.

Poiminta raporteilta: Suomen ympäristökeskus otti vuonna 2021 käyttöön palaverittoman perjantain henkilöstön työssä jaksamisen parantamiseksi.

Henkilöstöstrategia sekä tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmat nähdään sopivina työkaluina edistää henkilöstön hyvinvointia. VMBaro-henkilöstökyselyä on hyödynnetty seuraamaan mm. tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden toteutumista ja työssä viihtyvyyttä.

7.3 Toiminnan taloudelliset vaikutukset

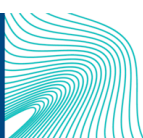
Valtionhallinnon organisaatiot toimivat merkittävässä määrin julkisella rahoituksella eivätkä tähtää voitontavoitteluun. Näin ollen toiminnan taloudellisista vaikutuksista huolehtimista on sen varmistaminen, että käytettävissä olevat taloudelliset resurssit käytetään suunnitellulla ja tarkoituksenmukaisella tavalla. Noin kolmasosassa eli 14 raportissa on käsitelty näitä teemoja.

Vastuullisuusraporteissa toiminnan taloudellista ulottuvuutta on tarkasteltu hankintojen, budjetoinnin ja rahoitusrakenteen, kustannustehokkuuden sekä toiminnan taloudellisuuden ja tuloksellisuuden kautta. Taloudellisista vaikutuksista on pyritty huolehtimaan pyrkimällä positiiviseen tuottavuuskehitykseen, palveluiden sähköistämällä, huomioimalla hankinnoissa muun muassa tarpeellisuus ja taloudellisuus sekä resurssien tehokkaalla käytöllä.

Poiminta raporteilta: Valtori säästi automatisoinnin avulla lähes 11 henkilötyövuotta vuonna 2021 sekä alensi palveluostoja.

8 Muut julkisen hallinnon vastuullisuusraportit

Valtion ministeriöiden, virastojen ja laitosten lisäksi Kansaneläkelaitos Kela, Senaatti-konserni ja Työterveyslaitos ovat laatineet vastuullisuusraportin Valtionhallinnon antaman ohjeistuksen mukaisesti ja ilmoittaneet siitä Valtiokonttorille. Vaikka nämä kolme organisaatiota eroavat toimintakentältään toisistaan, käsitellään niitä tässä yhteenvedossa yhteisesti.

Kela turvaa väestön toimeentuloa, eli se vastaa Suomessa asuvien ja monen ulkomailla asuvan suomalaisen sosiaaliturvasta. Kelan hoitamaan sosiaaliturvaan kuuluvat esimerkiksi työttömän perusturva, perustoimeentulotuki, sairausvakuudet ja kuntoutus, lapsiperheiden tuet, vähimmäiseläkkeet sekä vammaisetuudet.

Senaatti-konserni on valtion sisäinen palveluyksikkö ja liikelaitoskonserni, joka tarjoaa ja tuottaa toimitilat ja niihin liittyvät palvelut valtionhallinnolle.

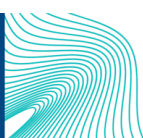
Työterveyslaitos tuottaa tietoa ja palveluilta tuoreimpaan työelämä tutkimukseen pohjautuen työpaikalle, työterveysyksiköille, päättäjille ja muille työhyvinvointia kehittäville organisaatioille.

Yhdessä nämä muun julkishallinnon laitokset edistävät yhteensä kahdeksaa kestävästä kehityksen tavoitetta:

- Tavoite 3: Terveyttä ja hyvinvointia (Kela ja Työterveyslaitos)
- Tavoite 5: Sukupuolten tasa-arvo (Kela)
- Tavoite 7: Edullista ja puhdasta energiaa (Senaatti)
- Tavoite 8: Ihmisarvoista työtä ja talouskasvua (Senaatti-konserni ja Työterveyslaitos)
- Tavoite 10: Eriarvoisuuden vähentäminen (Kela)
- Tavoite 11: Kestävät kaupungit ja yhteisöt (Senaatti)
- Tavoite 12: Vastuullista kuluttamista (Kela, Senaatti, Työterveyslaitos)
- Tavoite 13: Ilmastotekoja (Kela, Senaatti).

Kansaneläkelaitoksen, Senaatti-konsernin ja Työterveyslaitoksen vastuullisuusraporteista voidaan esimerkkeinä nostaa esille seuraavat toimet:

- Kela tarjoaa erilaisia kuntoutuspalveluita, joiden tarkoituksena on edistää asiakkaiden työ- ja opiskelukykyä. Tällä vaikutetaan tavoitteeseen 3. Hyvä terveys.
- Työterveyslaitos tarjoaa työpaikoille erilaisia koulutuksia hyvinvointiin, esihenkilötyöhön, työterveyteen ja työturvallisuuteen liittyen sekä koordinoi työpaikkojen Nolla tapaturmaa -foorumi -verkostoa, jonka tavoitteena on työhyvinvoinnin ja työturvallisuuden jatkuva parantaminen ja hyvien käytäntöjen jakaminen. Tällä vaikutetaan tavoitteeseen 3. Hyvä terveys.
- Kela tuottaa tietoa sukupuolten tasa-arvosta ja perhevapaalainsäädännön vaikutuksista. Tällä vaikutetaan tavoitteeseen 5. Sukupuolten tasa-arvo.
- Senaatin kohteissa on yhteensä 36 aurinkovoimalaa, joista 18 kappaletta valmistui vuonna 2021. Tällä vaikutetaan tavoitteeseen 7. Edullista ja puhdasta energiaa.

- Työterveyslaitos tekee työelämää palvelevaa tutkimusta, jonka tarkoituksena on luoda ratkaisuja työterveyden, työturvallisuuden ja työhyvinvoinnin kysymyksiin. Tällä vaikutetaan tavoitteeseen 8. Ihmisarvoista työtä ja talouskasvua.
- Kela painottaa äitiyspakkauksen kilpailutuksessa laatua 80 prosenttia ja hintaa vain 20 prosenttia. Tällä vaikutetaan tavoitteeseen 12. Vastuullista kuluttamista.
- Senaatti vastaa siitä, että valtion käytössä olevat toimitilat ovat valtion toimitilastrategian mukaisesti hiilineutraaleita vuoteen 2035 mennessä. Keskeisiä keinoja tämän saavuttamiseksi ovat muun muassa energia- ja tilatehokkuuden parantaminen sekä hiilineutraali rakentaminen ja korjaaminen. Tällä vaikutetaan tavoitteeseen 13. Ilmastotekoja.

Kela ja Työterveyslaitos käsittelevät raportissaan myös toiminnan jalanjälkeä, eli toiminnasta aiheutuvia suoria vaikutuksia toimintaympäristöön. Senaatti-konsernin kädenjälkeä on tukea vuokralaistensa jalanjäljen pienentämistä. Kela ja Työterveyslaitos nostavat esille hiilijalanjälkensä, joka muodostuu erityisesti energiankulutuksesta, matkustamisesta ja jätteistä. Energiankulutus oli suurin osatekijä ja molemmissa se väheni edellisvuodesta. Lisäksi jalanjälkeen vaikuttavat liikenteen päästöt, toimitilat sekä Kelan palvelun siirtyminen lähes kokonaan puhelinpalveluun ja verkkoon koronapandemian seurauksena. Senaatti-konsernin kokonaispäästöistä suurin osa syntyi ylläpitoon liittyvistä toimista ja rakentamisesta. Viimeisen kymmenen vuoden aikana valtion kiinteistön käytön aikaisia päästöjä on vähennetty merkittävästi ja esimerkiksi kiinteistöjen ylläpidon päästöt on onnistuttu puolittamaan vuoteen 2020 verrattuna.

Poimintoja raporteilta: Työterveyslaitoksen liikenteen päästöt laskivat vuonna 2021 edelliseen vuoteen verrattuna noin 21 prosenttia.

Näihin muun valtionhallinnon vastuullisuusraportteihin voit tutustua täällä:

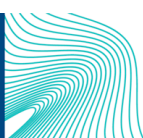
[Kansaneläkelaitos Kela >](#)

[Senaatti-konserni >](#)

[Työterveyslaitos >](#)

9 Raporttien toteutus

Vastuullisuusraportin tavoitteena on tarjota läpinäkyvästi ja avoimesti tietoa siitä, miten kestävä kehitys on huomioitu valtionhallinnon organisaatioiden toiminnassa. Olennainen osa tätä läpinäkyvyyttä on sen kertominen, miten vastuullisuusraportti on koottu ja ketkä työhön ovat osallistuneet. Vastuullisuusystyö

on jokaisen organisaation toimintaa läpileikkaavaa, joten raportin laadintavastuun hyvin suppea keskittäminen ei palvele vastuullisuusraportin tarkoitusta. Valtiokonttorin ohjeessa kannustetaan valtionhallinnon organisaatioita siihen, että vastuullisuusraportin toteutukseen osallistuu monipuolinen joukko organisaation työntekijöitä sen eri toiminnoista. Johdon tulee myös olla sitoutunut raportointiin ja sen kehittämiseen.

9.1 Raporttien laadintavastuu ja johdon sitoutuminen

Vastuullisuusraportteja on laadittu usealla eri tavalla. Suurimmassa osassa raportteja (28 kpl) tuodaan esille, että sen laadinnasta on vastannut sitä varten perustettu erillinen työryhmä tai jo olemassa oleva kestävä kehityksen tai vastuullisuuden työryhmä. Työryhmät koostuvat eri osastojen ja yksiköiden edustajista, jolloin vastuullisuuden tarkasteluun osallistuu laajasti koko organisaatio. Organisaatiossa jo olemassa oleva kestävä kehityksen tai vastuullisuustyön ryhmä tai nyt perustettu työryhmä seuraavat tavoitteiden edistämistä ja vastuullisuuden kehittymistä.

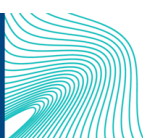
Seitsemällä raportilla mainitaan jokin toinen toteutustapa kuin erillisen työryhmän perustaminen. Näistä viidessä tuodaan esille eri yksiköiden osallistaminen esimerkiksi verkostotyöskentelyllä, keskusteluilla ja omasta tehtäväalueestaan kirjoittamisella. Yhdellätoista raportilla ei käy ilmi sen laadintatapa.

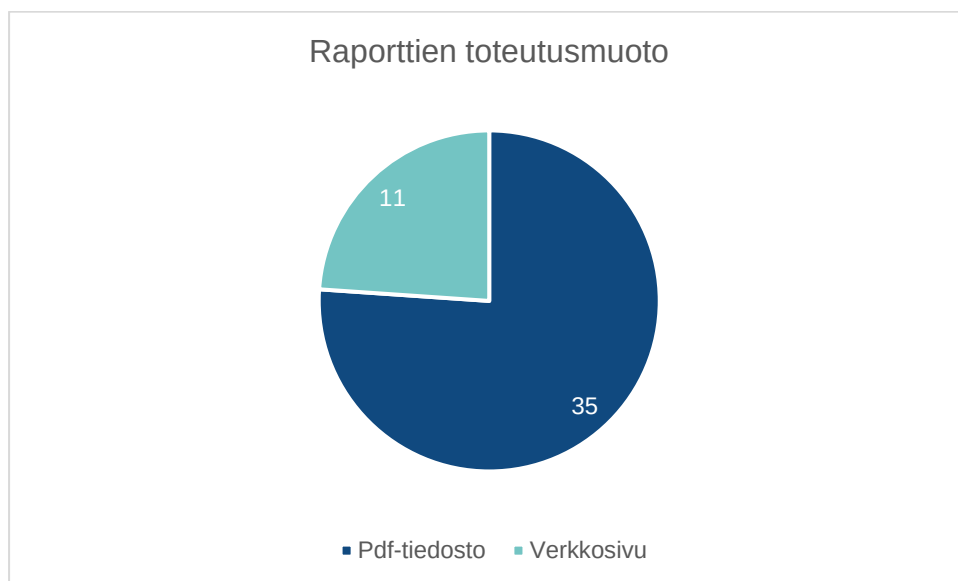
Johdon sitoutuminen raportointiprosessiin tuo uskottavuutta kestävä kehityksen eteen tehtävälle työlle ja siitä kertovalle raportille. Johdon antama vahvistus viestii raportin lukijalle, että johto on sitoutunut vastuullisuusraportin sisältöön. Vuoden 2021 raporteista lähes kaikissa (93 %) on tuotu esille, että organisaation johto on vahvistanut raportin sisällön. Erillinen johdon edustajan katkaus toimintaan tai raportin esipuhe on 30 raportilla (47 % raporteista).

Raporteissa on hyödynnetty organisaation visiosta, strategiasta, vastuullisuusohjelmista sekä tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmista johdettuja tavoitteita ja toimenpiteitä sekä tilinpäätöksen, henkilöstökertomuksen ja Green Office -raportin tietoja. Lisäksi on käyty keskusteluja eri yksiköiden asiantuntijoiden kanssa. Raportin koordinaatiovastuu vaihtelee, ja suurimmassa osassa raportteja (70 %) ei ole erikseen mainittu tai ei tuoda esille koordinaatiovastuussa olevaa yksikköä. Tämä johtunee siitä, että kestävä kehityksen työryhmät koostuvat monien eri yksiköiden jäsenistä. Jos raportin koordinaatiovastuu on osoitettu erikseen jollekin yksikölle, on tämä ollut useimmin talousyksikkö tai hallinto-osasto.

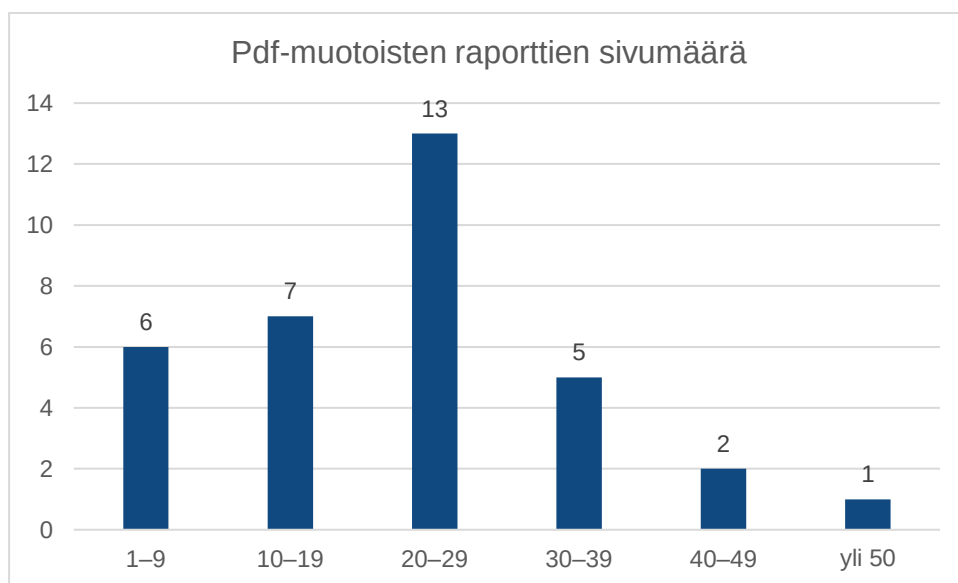
9.2 Raporttien toteutusmuoto ja laajuus

Raporteista 76 prosenttia (35 kpl) toteutettiin verkkosivuilla julkaistuna pdf-tiedostona ja 24 prosenttia (11 kpl) verkkosivutoteutuksena. Valtiokonttorin ohjeessa raportin toteutusmuodosta ei annettu tiukkoja ohjeita. Keskeistä on tehdä raportista mahdollisimman helposti lähestyttävä, luettava ja ymmärrettävä sekä saavutettava.

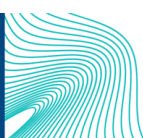

Kuvio 10: Raporttien toteutusmuoto

Raportit vaihtelevat pituudeltaan paljon. Pdf-muotoisten raporttien sivumäärä vaihtelee kolmesta sivusta 78 sivuun. Tarkempi jakauma raporttien pituuden perusteella on esitetty alla olevassa kuviossa.

Kuvio 11: Pdf-muotoisten raporttien sivumäärä

Raportin pituuteen vaikuttavat eri tekijät organisaation koosta ja toimintakentän laajuudesta käytettävissä oleviin resursseihin ja käytössä oleviin viestintävälineisiin. Raportin julkaisumuodossa on toivottavasti pohdittu mahdollisimman paljon myös raportin lukijoita: vastuullisuusraportit on suunnattu organisaation tärkeimmille sidosryhmille ja vastaamaan heidän tietotarpeisiinsa. Valtionhallinnossa on pitkät perinteet tekstimuotoisten pdf-raporttien laadinnasta

ja voi olla, että yleisin toteutusmuoto tulee lähivuosina vaihtumaan. Valtiokonttorin ohjeessa ei ole annettu tarkkaa ohjepituutta vastuullisuusraportille. Ohjeessa kuitenkin korostetaan sen tärkeyttä, että raportti säilyy mahdollisimman luettavana.

10 Ajatuksia tulevien vuosien vastuullisuusraporttien suunnitteluun

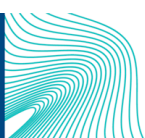
Vuoden 2021 toiminnasta laaditut valtionhallinnon vastuullisuusraportit ovat 91 prosentille raportoineista organisaatioista ensimmäisiä laatuaan. Tämän yhteenvedon sisältö on siten ollut monelle organisaatiolle uuden opettelua. Raportin laadinnan aikana organisaatiot ovatkin tehneet havaintoja paremmista toimintamalleista raportoinnin sujuvoittamiseksi tulevilla raportointikausilla. Huomioiden valtionhallinnon vastuullisuusraportoinnin nuoruus on valtionhallinnon organisaatioissa selviydytty hyvin raporttien toteutuksesta. Valtiokonttorissa on tehty joitakin havaintoja tarkasteltaessa kaikkia valtionhallinnossa julkaistuja raportteja. Tässä yhteenvedossa käsittelyn lisäksi nämä havainnot pyritään ottamaan huomioon, kun Valtiokonttori tarjoaa tukea vastuullisuusraportointiin ministeriöille, virastoille ja laitoksille.

10.1 Raportoinnin tason valinta

Valtiokonttorin ohjeessa valtionhallinnon vastuullisuusraportoinnista annettiin valtionhallinnon organisaatioille valinnanvapaus päättää, millä organisaatiotasolla raportti toteutetaan. Valtaosa vastuullisuusraporteista julkaistiin kirjanpitoyksikkötasolla, mikä on talousraportoinnin näkökulmasta luonteva raportointin taso. Muitakin raportointitasoja käytettiin, mikä tukee ohjeen alkuperäistä ajatusta siitä, että vastuullisuusraportointi ei välttämättä aina toimi samalla tasolla kuin talousraportointi. Joissain tilanteissa vastuullisuusraportti on siten vertautunut virastojen vuosittain laatimaan toimintakertomukseen tai vuosikatsaukseen, kun toiminnan vaikutuksista kestävään kehityksen on valittu raportoida virastotasolla. Vastuullisuusraportoinnin keskeisenä periaatteena on välittää tietoa muulle yhteiskunnalle siitä, miten valtionhallinnossa edistetään kestävää kehitystä. Tämän tavoitteen tulisi olla kantava ajatus raportoinnin organisaatiotasoa valittaessa, jolloin lukijaa voidaan palvella parhaiten.

Kestävän kehityksen haasteisiin vastaaminen punoutuu kaikkien organisaatioiden toiminnan jokaiseen osa-alueeseen. Vastuullisuusraportin laadintaa muusta toiminnasta raportoimisesta erillään voi siksi kyseenalaistaa. Monelle valtionhallinnon organisaatiolle vuoden 2021 vastuullisuusraportti oli ensimmäinen ja uuden raportin laadinta omana kokonaisuutena on ollut monesta näkökulmasta perusteltua. Vastuullisuusraportin tarkoituksena on viestiä avoimesti yhteiskunnalle valtionhallinnon työstä kestävä kehityksen edistämiseksi. Viestinnällisesti raporttien pitäminen erillään muista raporteista on mahdollistanut helpommin lähestyttävien raporttien laatimisen. Vastuullisuustyön ja kestävä kehityksen edistämisen sulautuessa yhä voimakkaammin osaksi organisaatioiden ydintoimintaa voi olla perusteltua pohtia raportin asemaa suhteessa muuhun toiminnasta raportoimiseen.

Tarkastellessa valtionhallintoa kokonaisuutena vuoden 2021 vastuullisuusraporteissa huomio kiinnittyy siihen, minkälaisen kokonaiskuvan eri hallinnonalojen toiminnasta saa raporttien perusteella. Valtiokonttorin ohje vastuullisuusraporttien laatimisesta on suunnattu yhtä lailla ministeriöille kuin

virastoille ja laitoksillekin, sillä ministeriöt muodostavat hallinnonalan kanssa toiminnallisen kokonaisuuden. Vastuullisuusraportoinnissa hallinnonalan sisällä ministeriön ja sen alaisten virastojen ja laitosten esille nostamat teemat ovat usein saman aiheen käsittelyä eri näkökulmista. Näin tulisi olla-kin, sillä ministeriöillä on mahdollisuus vaikuttaa laajasti vastuullaan olevan toimialan pitkän aikavälin kehitykseen ja virastoilla ja laitoksilla operatiiviseen toimintaan. Yhdessä nämä kaksi toiminnan tasoa, strateginen ja operatiivinen, kuvaavat hallinnonalan lyhyt- ja pitkäjänteistä työtä kestävän kehityksen edistämiseksi.

Varsinaisessa vastuullisuusraportoinnissa tämä heijastuu siihen, että ministeriöiden vastuullisuusraportit ovat erilaisia verrattuna virastojen ja laitosten raporteihin. Kokonaisuutena näiden organisaatioiden raporttien tulisi tarjota kattava kuva hallinnonalan työstä – tällöin on turhaa toistaa virastojen operatiivisen työn kuvaamista ministeriön vastuullisuusraportilla. Mahdollisuuksien mukaan muun hallinnonalan raporteihin kannattaa tutustua tästä näkökulmasta ja pohtia, kuvastavatko julkaistut raportit hallinnonalan työtä kokonaisuutena. Yksi konkreettinen keino tehdä työstä selvempää lukijalle on lisätä esimerkiksi ministeriön vastuullisuusraportin yhteyteen tieto hallinnonalaan kuuluvista virastoista ja laitoksista ja linkit näiden vastuullisuusraporteihin.

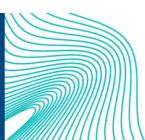
10.2 Toiminnan tavoitteellisuus ja mittaaminen

Nykymuotoisena Valtiokonttori ohjeistaa raportoimaan toiminnan vastuullisuudesta erillisellä vastuullisuusraportilla. Tästäkin yhteenvedosta käy ilmi kestävän kehityksen edistämisen ja vastuullisuustyön moniulotteisuus ja kiinteä yhteys valtionhallinnon organisaatioiden lakisääteisiin tehtäviin ja perustyyöhön. On aiheellista kyseenalaistaa vastuullisuusraportoinnin erillisyyys muusta raportoinnista, vaikka sille toistaiseksi löytyykin perusteluja. Vastuullisuusnäkökulman huomioiminen osana toimintaa on viime vuosina yhä enemmän huomiota herättänyt teema. Monessa organisaatiossa opetellaan kuitenkin vielä oman toiminnan vaikuttavuuden eri tasoja. Valtionhallinnossa organisaatiot ovat vastuullisuustyössään eri vaiheissa. Osalla on valmiina vastuullisuusohjelma ja raportointia on toteutettu useamman vuoden ajan, kun osa käynnistää vastuullisuusraportointia nyt.

Oli vastuullisuustyö ja siitä raportoiminen organisaatiossa missä vaiheessa tahansa, johdonmukaisuus tukee kumpaakin. Monissa organisaatioissa on nyt tunnistettu ne kestävän kehityksen tavoitteet, joita omalla toiminnalla voidaan merkittävimmin edistää. Ensimmäisessä vastuullisuusraportissa on kyetty ainakin laadullisesti kuvaamaan organisaation vaikutusmahdollisuuksia nykyhetkessä. Tulevissa raporteissa on tärkeää jatkaa tästä työstä raportoimista nousujohteisesti – mitä organisaatiossa on tehty tavoitteen edistämiseksi ja onko eteneminen hyväksyttävällä tasolla?

Raporteilla organisaatiot ovat tunnistaneet YK:n kestävän kehityksen tavoitteita (*Sustainable Development Goals*), joita tavoitellaan globaalisti vuoteen 2030 mennessä. Kun organisaatio on tunnistanut oman vaikutusalueensa ja vaikutusmahdollisuutensa, on jatkuvan kehityksen varmistamiseksi kannattavaa asettaa itselle tavoitteita ja seurata työssä edistymistä.

Konkreettisten tavoitteiden asettaminen ei ole aina helppoa ja niiden seuraminen edellyttää mittareiden tunnistamista ja käyttöä. Selkeiden tavoitteiden asettaminen on kuitenkin tärkeää paitsi organisaatiolle itselleen oman

toiminnan seurannassa ja johtamisessa myös lukijalle, jota valtionhallinnon toiminta yhteisten resurssien avulla kiinnostaa. Vuoden 2021 raporteilla konkreettisia tavoitteita oli asetettu vain vähän, joten tulevilla raporteilla tähän on erinomainen tilaisuus. On tärkeää osoittaa lukijalle myös niitä haasteita, joita kestävän kehityksen edistämiseksi väistämättä tulee vastaan. Konkreettisten tavoitteiden edistymistä kuvaamalla tulevat näkyväksi myös työssä mahdollisesti ilmenevät ongelmat ja hidasteet.

Kädenjäljen tunnistamisessa on tärkeää kiinnittää huomiota siihen, että keskitytään niihin kestävän kehityksen tavoitteisiin, joita omalla ydintoiminnalla voidaan merkittävimmin edistää. Erityisesti vastuullisen kuluttamisen tavoite on monitasoinen, ja sen kohdalla tuleekin pohtia, onko kyse käden- vai jalanjäljestä. Jokainen organisaatio aiheuttaa toiminnallaan ekologisia, sosiaalisia ja taloudellisia vaikutuksia ympäristöönsä, eli esimerkiksi hankinnat, toimitilarkaisut ja matkustus ovat osa jokaisen organisaation jalanjälkeä. Samaan aikaan organisaatiolla saattaa olla merkittävämpää yhteiskunnallista vaikutavuutta oman ydintehtävänsä kautta johonkin muuhun kestävän kehityksen tavoitteeseen.

Vuoden 2021 raporteilla toiminnan kädenjälkeä kuvattiin ennen kaikkea sen kautta, miten organisaatiot pyrkivät positiivista vaikuttavuuttaan lisäämällä edistämään tunnistamia kestävän kehityksen tavoitteita. Kädenjäljen kasvattamiseen kuuluu myös niiden asioiden huomioiminen, jotka vaikuttavat kielteisesti – hidastaen tai estäen – kädenjäljen kasvattamisen. Tähän näkökulmaan olisi tulevilla raporteilla hyvä kiinnittää huomiota.

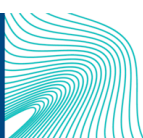
10.3 Raportin toteuttaminen käytännössä

Vastuullisuusraportit vaihtelivat vuoden 2021 osalta pituudeltaan paljon ja toteutusmuotojakin oli karkeasti jaotellen kahta erilaista. Vastuullisuusraportin sisältö määräytyy pitkälti organisaation toiminnan mukaan ja siihen vaikuttaa vastuullisuustyön laajuus ja eteneminen. Raporttia laatiessa tärkeintä on muistaa vastuullisuusraportin toivottu lukijakunta. Kun tarkoituksena on viestiä avoimesti muulle yhteiskunnalle ja keskeisimmille sidosryhmille valtionhallinnon työstä, ei kovin pitkä tekstimuotoinen raportti välttämättä palvele tarkoitustaan.

Valtiokonttorin ohjetta ei tältä osin tulla tarkentamaan, mutta oman organisaation raporttia kannattaa tarkastella lukijan näkökulmasta seuraavaa raporttia suunniteltaessa. Napakka ja tiivis tekstimuotoinen vastuullisuusraportti ei sellaisenaan välttämättä houkuttele lukijoita. Tämän takia vastuullisuusraportin sisältöä kannattaa hyödyntää osana viestintää ja organisaation toiminnan esittelyä ympäri vuoden. Jos vastuullisuustyö on merkittävä osa organisaation strategiaa ja tärkeimpiä tehtäviä, tulisi tämän näkökulman myös näkyä sidosryhmille selvästi. Myöskään läheisintä sidosryhmää, organisaation omaa henkilöstöä, ei kannata unohtaa.

11 Lopuksi

Vastuullisuusraportit tekevät näkyväksi valtionhallinnon toimia kestävän kehityksen tavoitteiden edistämiseksi. Viestinnän lisäksi raportointi toimii työkaluna oman organisaation vastuullisuuden kehittämiseen ja edistämiseen.

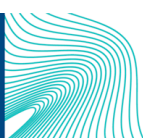

Omalla lakisääteisellä tehtävällään valtionhallinnon organisaatiot vaikuttavat useisiin kestäväan kehityksen tavoitteisiin ja vahvistavat siten demokratiaa ja turvallisuutta, ihmisten hyvinvointia ja terveyttä sekä infrastruktuurin kehittämistä ja kestäväan talouskasvua. Jokainen organisaatio valitsee 3–5 tavoitetta, joita se toiminnassaan parhaiten edistää. Yhdessä organisaatiot muodostavat kokonaisuuden, joka kattaa kaikki seitsemäntoista kestäväan kehityksen tavoitetta ja edistää kokonaisvaltaisesti kestäväan kehityksen saavuttamista.

On tärkeää, että Suomen hallitus ja sitä myötä yhteiskunta on sitoutunut kestäväan kehitykseen. Sen lisäksi, että tulosohjauksessa ja hallitusohjelmissa ohjataan valtionhallinnon organisaatioita edistämään kestäväan kehitystä joko erikseen tai oman ydintehtävänsä kautta, on organisaatiolla mahdollisuus lisätä vaikuttavuutta moneen tavoitteeseen esimerkiksi parantamalla henkilöstön hyvinvointia ja vastuullista kuluttamista sekä kehittämällä viestintää ja digitalisaatiota.

Ensimmäiset valtionhallinnon yhtenäiset vastuullisuusraportit konkretisoivat sitä, kuinka kestäväan kehityksen tavoitteet ja niiden edistäminen ovat sidottuina valtionhallinnon perustehtäviin ja kuinka paljon voimme vaikuttaa valtionhallinnon toimin tavoitteiden edistämiseen. Löytämällä ne toimet, joilla voimme omalla toiminnallamme parhaiten edistää vastuullisuutta sekä ne kehittämiskohteet, joihin meidän tulee kiinnittää erityistä huomiota, voimme parhaiten vaikuttaa kestäväan kehityksen toteutumiseen. Jatkamalla vastuullisuusraportointia tulevaisuudessakin valtionhallinnon organisaatiot kiinnittävät säännöllisesti huomiota oman toimintansa vaikuttavuuteen kestäväan kehityksen edistämiseksi, työn etenemisen tasoon sekä onnistumisiin ja kehittämiskohtiin. Valtiokonttori tulee jatkamaan valtionhallinnon organisaatioiden tukemista vastuullisuusystyössä ja tavoittelee sitä, että jokainen näistä organisaatioista julkaisee tulevaisuudessa säännöllisesti vastuullisuusraportin. Valtiokonttori kannustaa kaikkia laatimaan toiminnastaan vuonna 2021 vastuullisuusraportin, vaikka tähän yhteenvetoon mennessä sitä ei olisi ehditty julkaista.

Muulle yhteiskunnalle valtionhallinnon organisaatiot tarjoavat vastuullisuusraporteissaan tietoa valtionhallinnon työstä kestäväan kehityksen parissa avoimesti ja läpinäkyvästi. Parhaimmillaan vastuullisuusraportti voikin tarjota kansalaisille syyn luottaa myös jatkossa siihen, että valtionhallinnossa toimitaan pitkäjänteisesti koko yhteiskunnan hyvän turvaamiseksi. Yksi ydinasioista yhteisen hyvän saavuttamisessa on kestäväan kehityksen haasteiden tunnistaminen ja huomiointi.

Liitteet

Liite 1 Kestävän kehityksen toimintaohjelman Agenda 2030 tavoitteet ja alatavoitteet

Epävirallinen käännös

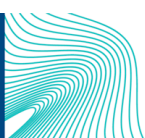
Tavoite 1. Poistaa köyhyys sen kaikissa muodoissaan kaikkialta.

1.1 Poistaa vuoteen 2030 mennessä äärimmäinen köyhyys. Nykymittarien mukaan tämä tarkoittaa ihmisiä, jotka elävät alle 1,25 dollarilla päivässä.

1.2 Vähentää vuoteen 2030 mennessä vähintään puolella kaikenikäisten ihmisten määrää, jotka kansallisten määritelmien mukaan elävät köyhyydessä.

1.3 Toteuttaa asianmukaiset kansalliset sosiaaliturvajärjestelmät ja -toimenpiteet, sosiaaliturvan vähimmäistasot mukaan lukien, sekä saavuttaa merkittävä vakuutusuoja köyhille ja huono-osaisille vuoteen 2030 mennessä.

1.4 Taata vuoteen 2030 mennessä, että kaikilla, erityisesti köyhillä ja huono-osaisilla, on yhtäläiset oikeudet taloudellisiin resursseihin sekä mahdollisuus peruspalveluihin, maan ja muun omaisuuden omistukseen sekä hallintaan, perintöön, luonnonvaroihin, uuteen teknologiaan ja rahoituspalveluihin, kuten mikrorahoitukseen.

1.5 Kehittää köyhien ja huono-osaisten sopeutumiskykyä vuoteen 2030 mennessä sekä vähentää heidän alttiuttaan ja haavoittuvuuttaan ilmaston ääri-ilmiöille ja muille taloudellisille, sosiaalisille ja ympäristöön liittyville tuhoille ja katastrofeille.

1.a Taata merkittävä resurssien mobilisointi eri lähteistä, esimerkiksi tehostetun kehitysyhteistyön kautta, jotta kehittyville maille, erityisesti vähiten kehittyneille maille, voidaan tarjota riittävät ja ennakoitavat keinot toimeenpanna ohjelmia ja linjauksia, jotka tähtäävät köyhyyden poistamiseen kaikissa muodoissaan.

1.b Luoda kansallisella, alueellisella ja kansainvälisellä tasolla järkevät, köyhien asemaa edistäviin ja sukupuolten tasa-arvon huomioiviin kehitystrategioihin perustuvat toimintakehykset, jotka tukevat tehostettuja investointeja köyhyyden poistamiseksi.

Tavoite 2. Poistaa nälkä, saavuttaa ruokaturva ja parempi ravitsemustaso sekä edistää kestävää maataloutta.

2.1 Poistaa vuoteen 2030 mennessä nälkä. Varmistaa, että kaikki, erityisesti köyhät ja haavoittuvaset, mukaan lukien pikkulapset, saavat riittävästi turvallista ja ravinteikasta ruokaa ympäri vuoden.

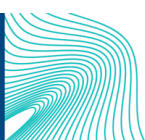
2.2 Poistaa vuoteen 2030 mennessä kaikki aliravitsemuksen muodot, esimerkiksi saavuttamalla vuoteen 2025 mennessä alle 5-vuotiaiden lasten kasvun hidastumista ja kuihtumista koskevat kansainvälisesti sovitut tavoitteet, sekä vastata murrosikäisten tyttöjen, raskaana olevien ja imettävien naisten sekä ikääntyneiden ihmisten ravitsemuksellisiin tarpeisiin.

2.3 Tuplata vuoteen 2030 mennessä maatalouden tuottavuus ja pienruoantuottajien, erityisesti naisten, alkuperäiskansojen, perheviljelijöiden, paimentolaisten ja kalastajien tulot, esimerkiksi takaamalla yhtäläinen oikeus maahan, muihin tuotantoresursseihin ja -panoksiin, tietoon, rahoituspalveluihin, markkinoihin ja arvonluontimahdollisuuksiin sekä työllistymiseen maatalouden ulkopuolella.

2.4 Taata vuoteen 2030 mennessä kestävät ruoantuotantojärjestelmät ja toteuttaa joustavia maanviljelykäytäntöjä, jotka lisäävät tuottavuutta ja tuotantoa, auttavat ekosysteemien säilyttämisessä, vahvistavat kykyä sopeutua ilmastonmuutokseen, äärimmäisiin sääoloihin, kuivuuteen, tulviin ja muihin tuhoihin ja parantavat asteittain maaperän laatua.

2.5 Säilyttää vuoteen 2020 mennessä siementen, viljelykasvien ja tuotantoeläinten sekä niiden sukuisten villilajien geneettinen monimuotoisuus esimerkiksi järkevästi hallintoitujen ja moninaisten kansallisen, alueellisen ja kansainvälisten siemen- ja kasvipankkien avulla. Edistää geeniresurssien ja niihin liittyvien perinnetietojen saantia ja niiden käytöstä aiheutuvien hyötyjen reilua ja oikeudenmukaista jakoa kansainvälisesti sovitulla tavalla.

2.a Lisätä esimerkiksi tehostetun kansainvälisen yhteistyön avulla sijoituksia maaseutujen infrastruktuuriin, maatalouden tutkimus- ja laajennuspalveluihin, teknologian kehitykseen ja kasvien sekä tuotantoeläinten geenipankkeihin, jotta kehittyvien maiden, erityisesti vähiten kehittyneiden maiden, maatalouden tuotantokapasiteettia voidaan kasvattaa.

2.b Oikaista ja estää kaupan rajoituksia ja vääristymiä maailman maatalousmarkkinoilla, esimerkiksi poistamalla samanaikaisesti kaikki maatalouden vientitukien muodot ja vaikutukseltaan vastaavanlaiset vientitoimet Dohan kehityskierroksen mandaatin mukaisesti.

2.c Ottaa käyttöön menetelmiä, joilla taataan elintarvikkeiden raaka-ainemarkkinoiden ja niiden johdannaisten toimivuus ja mahdollistetaan ajantasaisten markkinatietojen saanti muun muassa elintarvikevarastoista, jotta elintarvikehintojen voimakasta heilahtelua voitaisiin rajoittaa.

Tavoite 3. Taata terveellinen elämä ja hyvinvointi kaiken ikäisille.

3.1 Vähentää vuoteen 2030 mennessä maailmanlaajuisia äitiyskuolleisuutta niin, että alle 70 äitiä kuolee 100 000 elävänä syntynyttä lasta kohden.

3.2 Poistaa vuoteen 2030 mennessä vastasyntyneiden ja alle 5-vuotiaiden lasten ehkäistävissä olevat kuolemat. Tavoitteena on, että jokaisessa maassa tuhannesta elävänä syntyneestä lapsesta enintään 12 kuolee vastasyntyneinä ja enintään 25 kuolee ennen 5 vuoden ikää.

3.3 Lopettaa vuoteen 2030 mennessä AIDS-, tuberkuloosi- ja malariaepidemiat sekä hoitamattomien trooppisten tautien epidemiat ja estää hepatiitin, veden välityksellä tarttuvien tautien ja muiden tarttuvien tautien leviäminen.

3.4 Vähentää vuoteen 2030 mennessä kolmanneksella tarttumattomien tautien aiheuttamia ennenaikaisia kuolemia ennaltaehkäisyn ja hoidon avulla. Edistää henkistä terveyttä ja hyvinvointia.

3.5 Tehostaa päihteiden, mukaan lukien huumeiden ja alkoholin, väärinkäytön ehkäisemistä ja hoitoa.

3.6 Puolittaa vuoteen 2020 mennessä maailmanlaajuisen liikenneonnettomuuksista johtuvien kuolemien ja vammojen määrää.

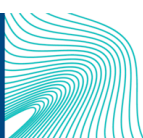
3.7 Taata vuoteen 2030 mennessä kaikille pääsy seksuaali- ja lisääntymisterveyden hoitopalvelujen, kuten perhesuunnittelun, tiedottamisen ja koulutuksen piiriin sekä varmistaa lisääntymisterveyden integroiminen kansallisiin strategioihin ja ohjelmiin.

3.8 Saavuttaa universaali terveydenhuolto, mukaan lukien turva taloudellisilta riskeiltä, pääsy laadukkaiden ja olennaisten terveydenhoitopalvelujen piiriin sekä turvalliset, tehokkaat, laadukkaat ja edulliset välttämättömät lääkkeet ja rokotukset kaikille.

3.9 Vähentää vuoteen 2030 mennessä merkittävästi vaarallisista kemikaaleista sekä ilman, veden ja maaperän saastumisesta tai pilaantumisesta johtuvia kuolemia ja sairauksia.

3.a Tukea tupakoinnin torjuntaa koskevan Maailman terveysjärjestön (WHO) puitesopimuksen täytäntöönpanoa kaikissa maissa tarpeen mukaan.

3.b Tukea pääasiassa kehittyviin maihin vaikuttaviin tarttuviin ja tarttumattomiin tauteihin tarkoitettujen rokotteiden sekä lääkkeiden tutkimusta ja

kehitystä. Taata edullisten ja välttämättömien lääkkeiden ja rokotteiden saanti TRIPS-sopimusta ja kansanterveyttä koskevan Dohan julistuksen mukaisesti, joka vahvistaa kehittyvien maiden oikeutta täysimääräisesti hyödyntää teollis- ja tekijänoikeuksien kauppaan liittyvistä näkökohdista tehtyyn sopimukseen sisältyviä määräyksiä, jotka koskevat kansanterveyden turvaamiseen liittyviä joustoja ja erityisesti varmistaa lääkkeiden saanti kaikille.

3.c Lisätä merkittävästi terveyteen kohdennettavaa rahoitusta ja terveydenhuollon työvoiman rekrytointia, kehittämistä, kouluttamista ja säilyttämistä kehittyvissä maissa, erityisesti vähiten kehittyneissä maissa ja pienissä kehittyvissä saarivaltioissa.

3.d Vahvistaa kaikkien maiden, erityisesti kehittyvien maiden, valmiuksia kansallisten ja maailmanlaajuisten terveystarkkailujen ennakkoarvioituksiin, minimointiin ja hallintaan.

Tavoite 4. Taata kaikille avoin, tasa-arvoinen ja laadukas koulutus sekä elinikäiset oppimismahdollisuudet.

4.1 Varmistaa vuoteen 2030 mennessä, että kaikki saavat päätökseen ilmaisen, tasa-arvoisen ja laadukkaan perus- ja keskiasteen koulutuksen, joka johtaa olennaisiin ja tehokkaisiin oppimistuloksiin.

4.2 Varmistaa vuoteen 2030 mennessä kaikille mahdollisuus laadukkaaseen varhaislapsuuden kehitykseen, hoitoon sekä perusasteen koulutukseen valmistavaan esiopetukseen.

4.3 Varmistaa vuoteen 2030 mennessä kaikille mahdollisuus edulliseen ja laadukkaaseen tekniseen, ammatilliseen ja kolmannen asteen koulutukseen, korkeakoulutus mukaan lukien.

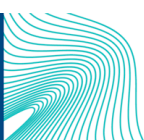
4.4 Lisätä vuoteen 2030 mennessä merkittävästi niiden nuorten ja aikuisten määrää, joilla on työllistymiseen, kunnollisiin työpaikkoihin ja yrittäjyyteen tarvittavat taidot, kuten tekninen ja ammatillinen osaaminen.

4.5 Poistaa vuoteen 2030 mennessä sukupuolten eriarvoisuus koulutuksessa. Lisäksi varmistaa heikossa asemassa oleville, kuten vammaisille, alkuperäiskansoille ja huono-osaisille lapsille, yhtäläinen mahdollisuus kaiken tasoiseen koulutukseen ja ammatilliseen valmennukseen.

4.6 Varmistaa vuoteen 2030 mennessä, että kaikki nuoret ja merkittävä osa aikuisista ovat luku- ja laskutaitoisia.

4.7 Varmistaa vuoteen 2030 mennessä, että kaikki oppijat saavat kestävä kehityksen edistämiseen tarvittavat tiedot ja taidot, esimerkiksi kestävä kehitys ja kestäviä elämäntapoja, ihmisoikeuksia, sukupuolten tasa-arvoa, rauhan ja väkivallattomuuden kulttuurin edistämistä, maailmankansallisuutta, kulttuurien monimuotoisuutta sekä kulttuurin osuutta kestävässä kehityksessä arvostavan koulutuksen kautta.

4.a Rakentaa ja uudistaa koululaitoksia, jotka huomioivat lapset, vammaisuuden ja sukupuolten tasa-arvon, sekä tarjota kaikille turvallisia, väkivallattomia, osallistavia ja tehokkaita oppimisympäristöjä.

4.b Lisätä vuoteen 2020 mennessä merkittävästi stipendejä, jotka ovat saatavilla kehittyville maille, erityisesti vähiten kehittyneille maille, pienille kehittyville saarivaltioille ja Afrikan maille. Stipendien avulla voidaan hakeutua korkeamman asteen koulutukseen, esimerkiksi ammatilliseen koulutukseen sekä tieto- ja viestintäteknologian, tekniikan, konerakennuksen ja tieteen koulutusohjelmiin kehittyneissä maissa ja muissa kehittyvissä maissa.

4.c Lisätä vuoteen 2030 mennessä merkittävästi pätevien opettajien tarjontaa kehittyvissä maissa, erityisesti vähiten kehittyneissä maissa ja pienissä kehittyvissä saarivaltioissa, esimerkiksi kansainvälisen opettajankoulutusta koskevan yhteistyön avulla.

Tavoite 5. Saavuttaa sukupuolten välinen tasa-arvo sekä vahvistaa naisten ja tyttöjen oikeuksia ja mahdollisuuksia.

5.1 Lopettaa kaikenlainen naisiin ja tyttöihin kohdistuva syrjintä kaikkialla.

5.2 Lopettaa kaikenlainen naisiin ja tyttöihin kohdistuva väkivalta julkisissa ja yksityisissä yhteyksissä, esimerkiksi ihmiskauppa ja seksuaalinen tai muu hyväksikäyttö.

5.3 Lopettaa lapsi- ja pakkoavioliitot, naisten sukupuolielinten silpominen, sekä kaikki muut haitalliset käytännöt.

5.4 Tunnustaa palkaton hoito- ja kotitaloustyö sekä antaa sille arvoa tarjoamalla julkisia palveluja, infrastruktuuri ja sosiaaliturvaan liittyviä käytäntöjä sekä edistämällä jaettua vastuuta kodista ja perheestä kansallisten erityispiirteiden mukaisesti.

5.5 Taata naisille täysivaltainen ja tehokas osallistuminen sekä yhtäläiset johtamismahdollisuudet kaikilla päätöksenteon tasoilla politiikassa, taloudessa ja julkisessa elämässä.

5.6 Taata yhtäläiset mahdollisuudet seksuaali- ja lisääntymisterveyteen sekä lisääntymisoikeudet kansainvälisen väestö- ja kehityskonferenssin toimintaohjelman ja Pekingin toimintaohjelman sekä niiden arviointikonferenssien päätösasiakirjojen mukaisesti sovitulla tavalla.

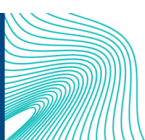
5.a Toteuttaa uudistuksia, joilla naiset saavat kansallisten lakien mukaisesti yhtäläiset oikeudet taloudellisiin resursseihin, maan ja muun omaisuuden omistajuuteen sekä hallintaan, rahoituspalveluihin, perintöön ja luonnonvaroihin.

5.b Tehostaa mahdollistavan teknologian, erityisesti tieto- ja viestintäteknologian käyttöä naisten oikeuksien ja mahdollisuuksien vahvistamiseksi.

5.c Kehittää ja vahvistaa järkeviä käytäntöjä ja täytäntöönpanokelpoista lainsäädäntöä, joilla edistetään sukupuolten tasa-arvoa sekä naisten ja tyttöjen oikeuksia ja mahdollisuuksia kaikilla tasoilla.

Tavoite 6. Varmistaa veden saanti ja kestävä käyttö sekä sanitaatio kaikille.

6.1 Varmistaa vuoteen 2030 mennessä turvallisen ja edullisen juomaveden saatavuus kaikille.

6.2 Taata vuoteen 2030 mennessä riittävä ja yhtäläinen sanitaatio ja hygieniä kaikille ja luopua avokäymälöistä kiinnittäen erityistä huomiota naisten ja tyttöjen sekä huono-osaisten tarpeisiin.

6.3 Parantaa vuoteen 2030 mennessä veden laatua vähentämällä saasteita, estämällä jätteiden epätarkoituksenmukainen loppusijoittelu ja minimoimalla vaarallisten kemikaalien ja materiaalien päästön veteen, puolittamalla käsittelemättömän jäteveden määrän ja lisäämällä merkittävästi maailmanlaajuisista kierrätystä ja turvallista uudelleenkäyttöä.

6.4 Lisätä vuoteen 2030 mennessä merkittävästi vedenkäytön tehokkuutta kaikilla sektoreilla, varmistaa kestävä vedenotto ja makean veden riittävyys vesipulan ehkäisemiseksi sekä vähentää merkittävästi vesipulasta kärsivien määrää.

6.5 Toteuttaa vuoteen 2030 mennessä integroitu vesivarojen hallinta kaikilla tasoilla esimerkiksi valtioiden välisellä yhteistyöllä tarpeen mukaan.

6.6 Suojella ja ennallistaa vuoteen 2020 mennessä vesistöihin liittyviä ekosysteemejä, kuten vuoria, metsiä, kosteikkoja, jokia, pohjavesiä ja järviä.

6.a Laajentaa vuoteen 2030 mennessä kansainvälistä yhteistyötä ja valmiuksien kehittämiseen liittyvää tukea kehittyville maille veteen ja sanitaatioon liittyvissä toimenpiteissä ja ohjelmissa, jotka koskevat esimerkiksi veden talteenottoa, suolanpoistoa, vedenkulutuksen tehostamista, jätevesien käsittelyä sekä kierrätys- ja uudelleenkäyttöteknologioita.

6.b Tukea ja vahvistaa paikallisyhteisöjen osallistumista vesistöjen ja sanitaation hallinnan kehittämiseen.

Tavoite 7. Varmistaa edullinen, luotettava, kestävä ja uudenaikainen energia kaikille.

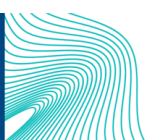
7.1 Varmistaa vuoteen 2030 mennessä edulliset, luotettavat ja uudenaikaiset energiapalvelut kaikille.

7.2 Lisätä merkittävästi vuoteen 2030 mennessä uusiutuvan energian osuutta maailmanlaajuisessa energialähteiden yhdistelmässä.

7.3 Tuplata vuoteen 2030 mennessä energiatehokkuuden maailmanlaajuisen parantumismuutos.

7.a Tehostaa vuoteen 2030 mennessä kansainvälistä yhteistyötä, joka tarjoaa mahdollisuuksia puhtaan energian tutkimukseen ja teknologiaan, mukaan lukien uusiutuvan energian käyttö, energiatehokkuus ja edistynyt sekä entistä puhtaampi fossiilisten polttoaineiden käyttöteknologia. Edistää investointeja energiainfrastruktuuriin ja puhtaan energian teknologiaan.

7.b Laajentaa vuoteen 2030 mennessä infrastruktuuria ja uudistaa teknologioita uudenaikaisten ja kestävien energiapalvelujen tarjoamiseksi kaikille kehittyvissä maissa, erityisesti vähiten kehittyneissä maissa, pienissä kehittyvissä saarivaltioissa ja kehittyvissä sisämaavaltioissa, omien tukiohjelmien mukaisesti.

Tavoite 8. Edistää kaikkia koskevaa kestäväää talouskasvua, täyttää ja tuottavaa työllisyyttä sekä säällisiä työpaikkoja.

8.1 Ylläpitää kaikkia koskevaa talouskasvua kansallisten olosuhteiden mukaisesti ja etenkin vähintään 7 % BKT:n vuosittaista kasvua vähiten kehittyneissä maissa.

8.2 Saavuttaa korkeampi taloudellisen tuottavuuden taso monipuolistamisen, teknologian uudistamisen ja innovaatioiden avulla, esimerkiksi panostamalla lisäarvoa luoviin ja työvoimavaltaisiin aloihin.

8.3 Edistää kehityslähtöisiä käytäntöjä, jotka tukevat tuottavaa toimintaa, säällisten työpaikkojen luontia, yrittäjyyttä, luovuutta ja innovointia sekä kannustavat mikro- ja pienyritysten sekä keskisuurten yritysten perustamiseen ja kasvattamiseen, esimerkiksi takaamalla rahoituspalvelujen saanti.

8.4 Parantaa vuoteen 2030 saakka asteittain maailmanlaajuisia resurssitehokkuutta kulutuksessa ja tuotannossa. Pyritään erottamaan talouskasvu ja ympäristön pilaantuminen toisistaan kestäväää kulutusta ja tuotantoa koskevan kymmenvuotisen ohjelmakehyksen mukaisesti, kehittyneet valtiot eturintamassa.

8.5 Saavuttaa vuoteen 2030 mennessä täysi ja tuottava työllisyys ja säällinen työ kaikille, mukaan lukien nuorille ja vammaisille, sekä sama palkka samanarvoisesta työstä.

8.6 Vähentää vuoteen 2020 mennessä merkittävästi niiden nuorten määrää, jotka eivät käy työssä tai opiskele.

8.7 Ryhtyä välittömiin ja tehokkaisiin toimiin pakkotyön, modernin orjuuden ja ihmiskaupan poistamiseksi. Varmistaa lapsityön pahimpien muotojen, kuten lapsisotilaiden värväämisen ja käytön, kieltäminen ja poistaminen sekä lopettaa lapsityö kaikissa muodoissaan vuoteen 2025 mennessä.

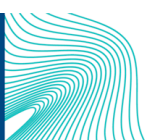
8.8 Suojata työelämän oikeuksia ja taata turvallinen työympäristö kaikille työntekijöille, mukaan lukien siirtotyöläisille, erityisesti naisille ja epävarmassa työsuhteessa oleville.

8.9 Laatia ja toimeenpanna vuoteen 2030 mennessä käytäntöjä kestäväan matkailun edistämiseksi, jotka luovat työpaikkoja sekä edistävät paikallista kulttuuria ja tuotteita.

8.10 Tukea kotimaisten rahoituslaitosten kykyä tarjota pankki-, vakuutus- ja rahoituspalveluja kaikille.

8.a Lisätä kauppaa tukevaa kehitysapua kehittyville maille, erityisesti vähiten kehittyneille maille, esimerkiksi vähiten kehittyneille maille suunnatun kauppaan liittyvän, teknistä apua koskevan laajennetun integroidun toimintakehyksen kautta.

8.b Kehittää ja ottaa vuoteen 2020 mennessä käyttöön maailmanlaajuinen strategia nuorten työllistämiseksi ja panna ILO:n kansainvälinen työllisyys-sopimus täytäntöön.

Tavoite 9. Rakentaa kestävää infrastruktuuria sekä edistää kestävää teollisuutta ja innovaatioita.

9.1 Kehittää laadukasta, luotettavaa ja kestävää infrastruktuuria, kuten alueellista ja rajat ylittävää infrastruktuuria, taloudellisen kehityksen ja ihmisten hyvinvoinnin tueksi, panostamalla sen edulliseen ja yhtäläiseen saantiin kaikille.

9.2 Edistää laajamittaista ja kestävää teollistumista. Nostaa vuoteen 2030 mennessä merkittävästi teollisuuden osuutta työllistäjänä ja bruttokansantuotteesta kansallisten olosuhteiden mukaisesti sekä tuplata sen osuus vähiten kehittyneissä maissa.

9.3 Lisätä pienten teollisuus- ja muiden yritysten pääsyä rahoituspalvelujen, kuten edullisten luottojen piiriin erityisesti kehittyvissä maissa ja lisätä niiden integroitumista arvoketjuihin sekä markkinoihin.

9.4 Uudistaa vuoteen 2030 mennessä infrastruktuuria ja jälkiasennusaloja kestäväen kehityksen mukaisiksi, tehostaa resurssien käyttöä ja lisätä puh- taiden sekä ympäristöystävällisten teknologioiden ja tuotantoprosessien käyttöönottoa jokaisen maan omien valmiuksien mukaisesti.

9.5 Lisätä tieteellistä tutkimusta ja uudistaa teollisuudenalojen teknologisia valmiuksia kaikissa maissa, erityisesti kehittyvissä maissa, esimerkiksi kannustamalla innovointiin ja lisäämällä merkittävästi tutkimus- ja kehityshenki- löstön määrää miljoonaa ihmistä kohti, sekä lisätä julkista ja yksityistä ra- hoitusta tutkimus- ja kehitystoimintaan vuoteen 2030 mennessä.

9.a Mahdollistaa kestävä ja joustava infrastruktuurin kehittäminen kehitty- vissä maissa tarjoamalla Afrikan maille, vähiten kehittyneille maille, kehitty- ville sisämaavaltioille ja pienille kehittyville saarivaltioille tehostettua rahoi- tuksellista, teknologista ja teknistä tukea.

9.b Tukea kehittyvien maiden omaa teknologista kehitystä, tutkimusta ja innovaatioita esimerkiksi varmistamalla suotuisa toimintaympäristö teolli- suuden monipuolistamiseksi ja hyödykkeiden jalostusarvon lisäämiseksi.

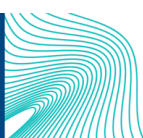
9.c Lisätä merkittävästi tieto- ja viestintäteknologian saatavuutta ja pyrkii tarjoamaan yhtäläinen ja edullinen internetin käyttömahdollisuus vähiten kehittyneissä maissa vuoteen 2020 mennessä.

Tavoite 10. Vähentää eriarvoisuutta maiden sisällä ja niiden välillä.

10.1 Nostaa vuoteen 2030 mennessä väestön köyhimmän 40 %:n tulojen kasvua asteittain kansallista keskiarvoa korkeammalle tasolle ja pitää se siellä.

10.2 Edistää vuoteen 2030 mennessä kaikkien sosiaalista, taloudellista ja poliittista osallistumista ja kannustaa siihen iästä, sukupuolesta, vammai- suudesta, rodusta, etnisyydestä, alkuperästä, uskonnosta tai taloudellisesta tai muusta asemasta riippumatta.

10.3 Taata yhtäläiset mahdollisuudet ja vähentää eriarvoista kohtelua muun muassa poistamalla syrjinnän mahdollistavat lait, poliittiset linjaukset ja

käytännöt sekä edistämällä asianmukaista lainsäädäntöä, poliittisia linjauksia ja toimenpiteitä.

10.4 Omaksua erityisesti finanssipoliittisia, palkkaan ja sosiaaliturvaan liittyviä käytäntöjä ja edistää tasa-arvoa asteittain.

10.5 Parantaa globaalien rahoitusmarkkinoiden ja -instituutioiden sääntelyä ja valvontaa sekä tukea tällaisen sääntelyn käyttöönottoa.

10.6 Turvata kehittyvien maiden parempi edustus ja ääni kansainvälisten talous- ja rahoitusinstituutioiden päätöksenteossa entistä tehokkaampien, uskottavampien, vastuullisempien ja legitiimimpien instituutioiden kehittämiseksi.

10.7 Mahdollistaa ihmisten turvallinen, järjestelmällinen sekä vastuullinen siirtolaisuus ja liikkuvuus esimerkiksi suunnitelmallisen ja hyvin hallinnoidun siirtolaispolitiikan avulla.

10.a Ottaa kehittyviä maita, erityisesti vähiten kehittyneitä maita, varten käyttöön erityisen ja eriytetyn kohtelun periaate Maailman kauppajärjestön sopimusten mukaisesti.

10.b Kannustaa viralliseen kansallisten suunnitelmien ja ohjelmien mukaiseen kehitysapuun ja rahansiirtoihin, kuten ulkomaisiin suoriin sijoituksiin, niille valtioille, joissa tarve on suurin. Näitä ovat erityisesti vähiten kehittyneet maat, Afrikan maat, pienet kehittyvät saarivaltiot ja kehittyvät sisämaavaltiot.

10.c Pienentää vuoteen 2030 mennessä maahanmuuttajien tekemien rahalähetysten käsittelykuluja alle 3 prosenttiin ja poistaa rahalähetyskanavat, joiden kulut ovat yli 5 prosenttia.

Tavoite 11. Taata turvalliset ja kestävät kaupungit sekä asuinyhdyskunnat.

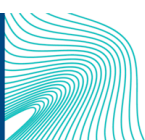
11.1 Taata vuoteen 2030 mennessä kaikille riittävä, turvallinen ja edullinen asuminen ja peruspalvelut sekä parantaa slummialueita.

11.2 Taata vuoteen 2030 mennessä kaikille turvallinen, edullinen, luotettava ja kestävä liikennejärjestelmä, parantaa liikenneturvallisuutta erityisesti lisäämällä julkista liikennettä ja kiinnittämällä erityishuomiota huono-osaisien, naisten, lasten, vammaisten ja ikääntyneiden tarpeisiin.

11.3 Lisätä vuoteen 2030 mennessä kattavaa ja kestävää kaupungistumista ja mahdollisuuksia osallistavaan, integroituun ja kestävään asuinyhdyskuntien suunnitteluun sekä hallintaan kaikissa maissa.

11.4 Tehostaa hankkeita maailman kulttuuri- ja luontoperinnön suojelemiseksi.

11.5 Vähentää vuoteen 2030 mennessä merkittävästi katastrofien, kuten vesistöjen pilaantumisen, aiheuttamia kuolemantapauksia ja niille altistuvien ihmisten määrää sekä niihin liittyviä suoria taloudellisia tappioita suhteessa maailmanlaajuiseen bruttokansantuotteeseen, panostaen erityisesti köyhien ja huono-osaisien suojelemiseen.

11.6 Vähentää vuoteen 2030 mennessä kaupunkien haitallisia ympäristövaikutuksia kiinnittämällä erityishuomiota esimerkiksi ilmanlaatuun sekä yhdyskunta- ja muiden jätteiden käsittelyyn.

11.7 Taata vuoteen 2030 mennessä yhtäläinen pääsy turvallisiin, osallistaviin, vihreisiin ja julkisiin tiloihin erityisesti naisille ja lapsille, ikääntyneille sekä vammaisille.

11.a Tukea kaupunkialueiden, niiden lähialueiden ja maaseudun välisiä positiivisia taloudellisia, sosiaalisia ja ympäristöön liittyviä yhteyksiä tukemalla kansallisia ja alueellisia kehityssuunnitelmia.

11.b Lisätä vuoteen 2020 mennessä merkittävästi kaupunkien ja asuinyhdyskuntien määrää laatimalla ja toteuttamalla osallistamiseen, resurssitehokkuuteen, ilmastonmuutoksen vaikutusten lievittämiseen ja niihin sopeutumiseen sekä katastrofeista selviytymiseen tähtääviä yhtenäisiä poliittisia linjauksia ja suunnitelmia. Kehittää ja toteuttaa kokonaisvaltaisia katastrofiriskien hallintatoimia kaikilla tasoilla niiden vähentämistä koskevan Sendain toimintakehyksen 2015–2030 puitteissa.

11.c Tukea vähiten kehittyneitä maita kestävien ja joustavien, paikallisista materiaaleista tehtyjen rakennusten pystyttämässä esimerkiksi rahoituksen ja teknisen avun keinoin.

Tavoite 12. Varmistaa kulutus- ja tuotantotapojen kestävyys.

12.1 Panna täytäntöön kestävää kulutusta ja tuotantoa koskeva kymmenvuotinen ohjelmakehys kaikissa maissa kehittyneiden maiden johdolla, kehittyvien maiden kehitystaso ja valmiudet huomioiden.

12.2 Saavuttaa vuoteen 2030 mennessä luonnonvarojen kestävä ja tehokas käyttö.

12.3 Puolittaa vuoteen 2030 mennessä maailmanlaajuinen ruokajätteen määrä jälleenmyyjä- ja kuluttajatasolla sekä vähentää ruokahävikkiä tuotanto- ja jakeluketjuissa, mukaan lukien sadonkorjuun jälkeistä hävikkiä.

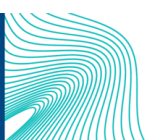
12.4 Varmistaa vuoteen 2020 mennessä ympäristön kannalta kestävä kemikaalien ja jätteiden käsittely niiden koko elinkaaren ajan sovittujen kansainvälisten toimintakehysten mukaisesti. Vähentää merkittävästi kemikaalien ja jätteiden vapautumista ilmaan, veteen tai maahan, jotta haitalliset vaikutukset terveyteen ja ympäristöön voidaan minimoida.

12.5 Vähentää vuoteen 2030 mennessä merkittävästi jätteiden syntymistä ennaltaehkäisyn, kierrätyksen ja uudelleenkäytön keinoin.

12.6 Kannustaa erityisesti suuria ja kansainvälisiä yhtiöitä kestäviin käytäntöihin ja sisällyttämään kestävää kehitystä koskevat yritysvastuutiedot raportointiinsa.

12.7 Edistää kestäviä julkisia hankintakäytäntöjä kansallisten lakien ja prioriteettien mukaisesti.

12.8 Varmistaa vuoteen 2030 mennessä, että kestävästä kehityksestä ja luontoa suosivista elämäntavoista ollaan tietoisia kaikkialla.

12.a Tukea kehittyviä maita tieteellisten ja teknologisten valmiuksiensa vahvistamisessa, jotta ne voivat siirtyä kestävämpiin kulutus- ja tuotantotapoihin.

12.b Kehittää ja ottaa käyttöön työkaluja, joilla voidaan valvoa kestävä kehityksen vaikutuksia kestäväälle matkailulle, joka luo työpaikkoja ja edistää paikallista kulttuuria ja tuotteita.

12.c Järkeistää tehottomia ja tuhlailevaan kulutukseen kannustavia fossiilisten polttoaineiden tukia poistamalla markkinoiden vääristymiä paikallisten olosuhteiden mukaisesti, esimerkiksi uudistamalla verotusta ja karsimalla haitallisia tukia niiden ympäristövaikutusten perusteella. Otetaan huomioon kehittyvien maiden erityistarpeet ja tilanne sekä minimoidaan niiden kehitykselle mahdollisesti aiheutuvat haitat siten, että köyhien ja toimenpiteille altistuvien yhteisöjen asema voidaan turvata.

Tavoite 13. Toimia kiireellisesti ilmastonmuutosta ja sen vaikutuksia vastaan.*

* Tunnustaen YK:n ilmastonsuojelun puitesopimuksen (UNFCCC, engl. United Nations Framework Convention on Climate Change) ensisijaisena kansainvälisenä hallitustenvälisenä neuvottelufoorumina globaalille ilmastonmuutoksen vastaiselle taistelulle.

13.1 Parantaa kaikkien maiden kykyä sopeutua ilmastoon liittyviin riskitekijöihin ja luonnonkatastrofeihin.

13.2 Integroida ilmastonmuutosta koskevat toimenpiteet kansalliseen politiikkaan, strategioihin ja suunnitteluun ottaen huomioon, että YK:n ilmastonmuutoksen puitesopimus on pääasiallinen kansainvälinen ja hallitusten välinen foorumi ilmastonmuutoksen vastaisista maailmanlaajuisista toimista neuvoteltaessa.

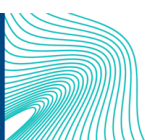
13.3 Parantaa ilmastonmuutoksen hidastamiseen, sopeutumiseen, vaikutusten lievittämiseen ja ennakkovaroituksiin liittyvää koulutusta, tietämyksen lisäämistä sekä kansalaisten ja instituutioiden valmiuksia.

13.a Panna täytäntöön YK:n ilmastonmuutosta koskevaan puitesopimukseen osallistuvien kehittyneiden maiden lupaus mobilisoida vuoteen 2020 mennessä vuosittain 100 miljardia dollaria kehittyvien maiden ilmastotoimiin ja varmistaa vihreän ilmastorahaston läpinäkyvä täytäntöönpano sekä toiminnan aloittaminen pääomittamisen kautta mahdollisimman pian.

13.b Edistää mekanismeja, joilla lisätään tietoisuutta tehokkaasta ilmastonmuutokseen liittyvästä suunnittelusta ja hallinnasta vähiten kehittyneissä maissa ja pienissä kehittyvissä saarivaltiossa, painopisteinä erityisesti naiset, nuoret ja paikalliset sekä marginalisoituneet yhteisöt.

Tavoite 14. Säilyttää meret ja merten tarjoamat luonnonvarat sekä edistää niiden kestäväää käyttöä.

14.1 Ehkäistä ja vähentää vuoteen 2025 mennessä merkittävästi merten saastumista erityisesti maalla tapahtuvien toimien vaikutuksesta, kuten meriin päätyvien jätteiden ja ravinnekuormituksen kautta.

14.2 Suojella ja hallita vuoteen 2020 mennessä kestävästi merten ja rannikkoalueiden ekosysteemejä merkittävien haittavaikutusten ehkäisemiseksi esimerkiksi vahvistamalla niiden kestäkykyä. Ryhtyä ennallistamistoimiin terveiden ja tuottavien merialueiden turvaamiseksi.

14.3 Minimoida ja torjua merten happamoitumisen vaikutuksia esimerkiksi tehostamalla tieteellistä yhteistyötä kaikilla tasoilla.

14.4 Säännellä kalastusta tehokkaasti vuoteen 2020 mennessä. Lopettaa liikakalastus, laitton, raportoimaton ja sääntelemätön kalastus sekä tuhoisat kalastuskäytänteet ja toteuttaa tiedepohjaisia hallintasuunnitelmia, jotta kalakannat voidaan palauttaa mahdollisimman lyhyessä ajassa vähintään sellaisille tasoille, joilla voidaan taata suurin mahdollinen kestävä tuotto kalakantojen biologisten ominaisuuksien mukaisesti.

14.5 Suojella vuoteen 2020 mennessä vähintään 10 % rannikko- ja merialueista kansallisten ja kansainvälisten lakien sekä parhaan käytettävissä olevan tutkimustiedon mukaisesti.

14.6 Kieltää vuoteen 2020 mennessä tietyt kalastustukien muodot, jotka edistävät liikakapasiteettia ja -kalastusta. Poistaa tuet, jotka edistävät laitonta, raportoimatonta ja sääntelemätöntä kalastusta ja pidättäytyä uusista vastaavanlaisista tuista ottaen huomioon, että kehittyviä maita ja vähiten kehittyneitä maita koskevan asianmukaisen ja tehokkaan erityiskohtelun tulisi olla kiinteä osa Maailman kauppajärjestön kalastusalan tukia koskevia neuvotteluja.

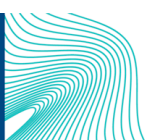
14.7 Kasvattaa vuoteen 2030 mennessä pienille kehittyville saarivaltioille ja vähiten kehittyneille maille kertyviä taloudellisia hyötyjä kestävästä meriresurssien käytöstä esimerkiksi kalastuksen, vesiviljelyn ja matkailun kestävä hallinnoinnin keinoin.

14.a Lisätä tutkimustietoa, kehittää tutkimuskapasiteettia ja siirtää meriteknologiaa ottaen huomioon Hallitustenvälisen meritieteellisen komission meriteknologian siirtämistä koskevat ehdot ja ohjeet, jotta merten tilaa voidaan parantaa ja merten biologisen monimuotoisuuden positiivista vaikutusta kehitykseen voidaan lisätä kehittyvissä maissa, erityisesti pienissä kehittyvissä saarivaltioissa ja vähiten kehittyneissä maissa.

14.b Tarjota pienimuotoisen kalastuksen harjoittajille mahdollisuus käyttää merten tarjoamia luonnonvaroja ja pääsy merimarkkinoille.

14.c Tehostaa merten ja niiden tarjoamien luonnonvarojen suojelua ja kestävä käyttöä panemalla täytäntöön YK:n merioikeusyleissopimuksessa kuvattu kansainvälinen lainsäädäntö, joka tarjoaa oikeudellisen kehyksen merten ja niiden tarjoamien luonnonvarojen suojelulle ja kestävälle käytölle, kuten ”The future we want” -loppuasiakirjan 158 kappaleessa palautetaan mieliin.

Tavoite 15. Suojella maaekosysteemejä, palauttaa niitä ennalleen ja edistää niiden kestävä käyttöä; edistää metsien kestävä käyttöä; taistella aavikoitumista vastaan; pysäyttää maaperän köyhtyminen ja luonnon monimuotoisuuden häviäminen.

15.1 Suojella ja palauttaa vuoteen 2020 mennessä ennalleen maanpäällisiä ja sisämaassa sijaitsevia makean veden ekosysteemejä ja niiden tarjoamia palveluja, erityisesti metsiä, kosteikkoja, vuoria ja kuivan maan alueita. Turvata niiden kestävä käyttö kansainvälisiin sopimuksiin sisältyvien velvoitteiden mukaisesti.

15.2 Edistää vuoteen 2020 mennessä kaiken tyyppisten metsien kestävien hoitomenetelmien käyttöönottoa, pysäyttää metsäkato, ennallistaa turmeltuneita metsäalueita ja lisätä maailmanlaajuisista metsitystä merkittävästi.

15.3 Taistella vuoteen 2030 mennessä aavikoitumista vastaan, ennallistaa pilaantunut maaperä esimerkiksi aavikoitumiselle, kuivuudelle ja tulville altistuneilla alueilla ja pyrkiä saavuttamaan maaperän pilaantumisen nollataso.

15.4 Varmistaa vuoteen 2030 mennessä vuoriekosysteemien ja niiden biologisen monimuotoisuuden suojelu, jotta voidaan tukea niiden kykyä tarjota kestävä kehityksen kannalta olennaisia hyötyjä.

15.5 Ryhtyä kiireellisiin ja merkittäviin toimenpiteisiin luontaisten elinympäristöjen turmeltumisen vähentämiseksi, luonnon monimuotoisuuden katoamisen pysäyttämiseksi ja uhanalaisten lajien suojelemiseksi sekä niiden sukupuuttoon kuoleminen estämiseksi vuoteen 2020 mennessä.

15.6 Edistää geeniresurssien hyödyntämisestä saatavien hyötyjen oikeudenmukaista ja tasavertaista jakautumista sekä edistää tällaisten resurssien asianmukaisia käyttömahdollisuuksia kansainvälisesti sovitulla tavalla.

15.7 Ryhtyä kiireellisiin toimenpiteisiin suojeltujen kasvien ja eläinten salametsästyksen ja -kaupan pysäyttämiseksi sekä puuttua laittomien villieläinperäisten tuotteiden kysyntään ja tarjontaan.

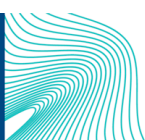
15.8 Ottaa vuoteen 2020 mennessä käyttöön menetelmiä, joilla voidaan estää ja merkittävästi vähentää haitallisten vierasperäisten lajien vaikutuksia maa- ja vesiekosysteemeihin sekä pitää ensisijaisten lajien määrä kurissa tai karsia niitä.

15.9 Integroida vuoteen 2020 mennessä ekosysteemiin ja luonnon monimuotoisuuden liittyvät arvot kansalliseen ja paikalliseen suunnitteluun, kehitysprosesseihin sekä köyhyyden vähentämisstrategioihin ja -toimenpiteisiin.

15.a Mobilisoida ja merkittävästi lisätä rahoitusta kaikista lähteistä luonnon monimuotoisuuden ja ekosysteemien suojeluun sekä kestävään käyttöön.

15.b Mobilisoida merkittävästi resursseja kaikista lähteistä ja kaikilla tasoilla kestävä metsänhoidon rahoittamiseen sekä tarjota riittäviä kannustimia kehittyville maille tällaisen metsänhoidon sekä suojelu- ja metsitystoimien edistämiseksi.

15.c Lisätä maailmanlaajuisia tukea suojeltujen lajien salametsästyksen ja -kaupan vastaiseen taisteluun esimerkiksi parantamalla paikallisten yhteisöjen valmiuksia hankkia elantonsa kestävillä tavoilla.

Tavoite 16. Edistää rauhanomaisia yhteiskuntia ja taata kaikille pääsy oikeuspalveluiden pariin; rakentaa tehokkaita ja vastuullisia instituutioita kaikilla tasoilla.

16.1 Vähentää merkittävästi kaikkia väkivallan muotoja ja niihin liittyviä kuolemantapauksia kaikkialla.

16.2 Lopettaa kaikki lapsiin kohdistuva pahoinpitely, hyväksikäyttö, ihmis-kauppa ja kaikki väkivallan muodot sekä lasten kiduttaminen.

16.3 Edistää oikeusturvaa kansallisilla ja kansainvälisillä tasoilla sekä varmistaa kaikille yhtäläinen pääsy oikeuspalveluiden piiriin.

16.4 Vähentää vuoteen 2030 mennessä merkittävästi rahan sekä aseiden laittomia siirtoja. Tehostaa varastetun omaisuuden palauttamista ja taistella kaikkia järjestäytyneen rikollisuuden muotoja vastaan.

16.5 Vähentää merkittävästi korruptiota ja lahjontaa kaikissa muodoissaan.

16.6 Kehittää tehokkaita, vastuullisia ja läpinäkyviä instituutioita kaikilla tasoilla.

16.7 Varmistaa joustava, kaikkia koskeva, osallistava ja edustuksellinen päätöksenteko kaikilla tasoilla.

16.8 Laajentaa ja vahvistaa kehittyvien maiden osallistumista globaalin hallinnan instituutioihin.

16.9 Taata vuoteen 2030 mennessä kaikille laillinen henkilöllisyys, kuten rekisteröinti syntyessä.

16.10 Taata julkinen tietojen saanti ja turvata perusvapaudet kansallisen lainsäädännön ja kansainvälisten sopimusten mukaisesti.

16.a Vahvistaa tärkeimpiä kansallisia instituutioita esimerkiksi kansainvälisen yhteistyön avulla, jotta väkivallan ehkäisemiseen ja terrorismin sekä rikollisuuden torjumiseen tarvittavia valmiuksia voidaan kehittää kaikilla tasoilla, erityisesti kehittyvissä maissa.

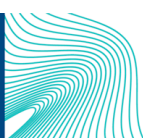
16.b Edistää ja panna täytäntöön syrjinnän vastaisia lakeja ja kestävän kehityksen käytäntöjä.

Tavoite 17. Tukea vahvemmin kestävän kehityksen toimeenpanoa ja globaalia kumppanuutta.

Rahoitus

17.1 Vahvistaa kotimaisten resurssien mobilisointia esimerkiksi kehittyville maille kohdistettavan kansainvälisen tuen kautta, jotta voidaan kehittää kotimaisia valmiuksia verojen ja muiden tuottojen keräämiseen.

17.2. Kannustaa kehittyneitä maita sitoutumaan täysimääräisesti viralliseen kehitysapuun, esimerkiksi monien kehittyneiden maiden sitoutuminen tavoitteeseen siitä, että 0,7 % BKT:stä käytetään viralliseen kehitysapuun

(ODA/GNI) kehittyville maille, ja 0,15–0,2 prosenttia viralliseen kehitysapuun (ODA/GNI) vähiten kehittyneille maille.

17.3 Mobilisoida lisää rahoitusresursseja kehittyviin maihin useista lähteistä.

17.4 Auttaa kehittyviä maita saavuttamaan pitkän aikavälin velanhoitokyky koordinoituilla käytännöillä, joiden tavoitteena on edistää velkarahoitusta, velkahelpotuksia ja velkojen uudelleenjärjestelyjä tarpeen mukaan sekä puuttua erittäin velkaantuneiden köyhien maiden ulkoiseen velkaan velkieriskien pienentämiseksi.

17.5 Ottaa käyttöön investointien edistämiseen tähtääviä ohjelmia vähiten kehittyneitä maita varten.

Teknologia

17.6 Tehostaa pohjois-etelä- ja etelä-etelä-akseleilla tapahtuvaa sekä kolmenvälistä alueellista ja kansainvälistä yhteistyötä sekä valmiuksia liittyen tieteeseen, teknologiaan ja innovaatioihin. Kehittää tietojen jakamista keskinäisesti sovituin ehdoin, esimerkiksi parantamalla nykyisten mekanismien keskinäistä koordinoitua erityisesti YK:n tasolla sekä maailmanlaajuisen teknologiansiirtoa helpottavan mekanismin avulla.

17.7 Edistää ympäristöystävällisten teknologioiden kehittämistä, siirtoa ja levittämistä kehittyviin maihin suotuisin ehdoin, myös ilman täyttä vastiketta ja etuoikeutetuin ehdoin, jos näin keskinäisesti sovitaan.

17.8 Ottaa täysimääräisesti käyttöön teknologiapankki sekä tutkimus-, teknologia ja innovaatiovalmiuksia kehittävä mekanismi vähiten kehittyneille maille vuoteen 2017 mennessä ja lisätä mahdollistavan teknologian, erityisesti tieto- ja viestintäteknologian, käyttöä.

Valmiuksien kehittäminen

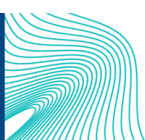
17.9 Vahvistaa kansainvälistä tukea tehokkaaseen ja kohdistettuun valmiuksien kehittämiseen kehittyvissä maissa, jotta kansallisia suunnitelmia kestävä kehityksen tavoitteiden toimeenpanemiseksi voidaan tukea esimerkiksi pohjois-etelä- ja etelä-etelä-akseleilla tapahtuvan sekä kolmenvälisen yhteistyön kautta.

Kauppa

17.10 Edistää yleismaailmallista, sääntöihin perustuvaa, avointa, syrjimätöntä ja yhdenvertaista monenvälistä Maailman kauppajärjestön alaisuudessa toimivaa kauppaa muun muassa viemällä päätökseen Dohan kehitysohjelman alaiset neuvottelut.

17.11 Merkittävästi lisätä kehittyvien maiden vientiä niin, että erityisesti vähiten kehittyneiden maiden osuus maailmanlaajuisesta viennistä voidaan kaksinkertaistaa vuoteen 2020 mennessä.

17.12 Taata vähiten kehittyneille maille viipymättä tulliton, kiintiötön ja pysyvä pääsy markkinoille Maailman kauppajärjestön päätösten mukaisesti esimerkiksi varmistamalla, että tuontia vähiten kehittyneistä maista

koskevat etuuskohteluun oikeuttavat alkuperäissäännöt ovat läpinäkyviä, yksinkertaisia ja markkinoille pääsyä edistäviä.

Järjestelmän ongelmat / Poliittinen ja institutionaalinen yhtenäisyys

17.13 Parantaa maailmanlaajuisen makrotalouden vakautta muun muassa poliittisen koordinoinnin ja johdonmukaisuuden avulla.

17.14 Parantaa kestävästä kehityksestä koskevan politiikan johdonmukaisuutta.

17.15 Kunnioittaa kunkin maan poliittista liikkumisvaraa ja johtoa köyhyyden poistamiseen ja kestävästä kehityksestä tähtäävän politiikan laatimisessa ja toteuttamisessa.

Useiden sidosryhmien kumppanuudet

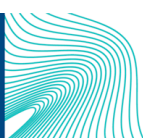
17.16 Tehostaa kestävästä kehityksestä globaalia kumppanuutta ja täydentää sitä useiden sidosryhmien kumppanuuksilla, jotka jalkauttavat ja jakavat tietoja, asiantuntemusta, teknologiaa ja rahoitusresursseja kestävästä kehityksestä tavoitteiden tueksi kaikissa maissa, erityisesti kehittyvissä maissa.

17.17 Kannustaa ja edistää tehokkaita julkisia, julkisen ja yksityisen sektorin sekä kansalaisyhteiskunnan välisiä kumppanuuksia niiden oman asiantuntemuksen ja resursointistrategioiden pohjalta.

Tiedot, valvonta ja vastuut

17.18 Tehostaa vuoteen 2020 mennessä tukea kehittyvien maiden, mukaan lukien vähiten kehittyneiden maiden ja pienten kehittyvien saarivaltioiden, valmiuksien kehittämiseksi siten, että laadukkaiden, ajantasaisten ja luotettavien, tulotason, sukupuolen, iän, rodun, etnisyyden, maahanmuuttaja-aseman, vammaisuuden, maantieteellisen sijainnin ja muiden kansallisissa konteksteissa merkittävien ominaisuuksien perusteella eriytettyjen tietojen saatavuutta voidaan merkittävästi parantaa.

17.19 Kehittää vuoteen 2030 mennessä kestävästä kehityksestä etenemisen mittareita bruttokansantuotteen täydentämiseksi nykyisten hankkeiden pohjalta sekä tukea tilastointivalmiuksien kehittämistä kehittyvissä maissa.

VALTIOKONTTORIN JULKAISUJA | VASTUULLISUUS 10/2022

Yhteistyötä kestäväan tulevaisuuden rakentamiseksi

Yhteenveto ministeriöiden, virastojen ja laitosten vastuullisuusraporteista vuodelta 2021

Valtiokonttori

Julkaisija: Valtiokonttori

ISSN/ISBN: ISSN 2489-4761 = Valtiokonttorin julkaisuja. ISSN 2953-8432 = Yhteenveto ministeriöiden, virastojen ja laitosten vastuullisuusraporteista vuodelta... ISBN 978-951-53-3856-3

Sörnäisten rantatie 13, Helsinki | PL 14, 00054 VALTIOKONTTORI

Puh. 0295 50 2000, Faksi 0295 50 3333, www.valtiokonttori.fi

Valtiokonttori
Statskontoret
State Treasury